ISAGOGES
ANATOMICAE
&C.
J. SYLVIUS.

1556

I—T
4.30

Id 23

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark
(1-3) SYLVIUS, J.

65835/A

IN HIPPOCRATIS ET GALENI PHYSIOLOGIAE PARtem anatomicam Iſagoge, à IACOBO SYLVIO rei medicæ apud Parrhiſios interprete Regio conſcripta, & in libros tres diſtributa.

Denuò per Alexandrum Arnaudum diligentiſsimè caſtigata.

BASILEAE,

Ex officina Iacobi Derbilley.

M. D. LVI.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON

T2

HENRICO II. GALLIARVM REGI AVGVSTISSIMO REGNARE
feliciter, Iacobus Syluius medicus.

REGVM *gloria ſumma Gallicorum*
HENRICE, *omnibus abſolute punctis,*
Et virtutibus omnibus beate:
Gallos religione Chriſtiana,
Gallos iuſtitia ſeueriore,
Gallos pace beas diu cupita:
Muſarum domus omnium ſacrata,
Hîc per magnificum patrem patrono
Diuinos tibi iam refert honores.
In te eſt numinis indoles auiti,
Per cunctas venerata nationes.
Quod iam Gallia cantat vniuerſa,
Quod iam finitimi pauent Tyranni,
Quod iam Carolus Imperator horret,
Regnis Italiæq; Theutonumq;
Inuiſam omnibus ob tyrannidem, abs'te
Pulſus, maxime Io Deus triumphe,
Succeſſus reliquos tibi ſecundet,
Póſtque heroica geſta glorioſum
In cælos reditum remunerarit
Terrarum dominus Deusq; rerum.

LECTORI CANDIDO.

VERISSIMVM eſſe, quod vulgo dici ſolet, hominem quidè ſibi multa proponere, Deum verò de rebus ipſis pro arbitrio ſemper ſtatuere: cùm in multis, tum nouiſsimè in Iacobo Syluio optimo atque doctiſsimo medico, re ipſa experti ſumus. Nam cùm is omnium artium peritiſsimus, & præſertim in re medica exercitatiſsimus, tibi, candide lector, diligenti ſtudio, longa exercitatione, plurimóque labore anatomicas inſtitutiones paraſſet, hancq; hyemem delegiſſet, tempus ad corporum diſſectionem maximè opportunum: vt quod literarum monumentis iam tradiderat, re ipſa quoque auditores ſuos doceret, atque ita ipſis quarundã partium ſcrupulum eximeret, quæ in varijs corporibus luxuriante & ludente interdum natura variè obſeruari ſolent: hoc tãtum bonum medicinæ ſtudioſis velut inuidens mors, hominem, proh dolor, antequam id, quod animo iam deſtinatum habebat, effectum daret, ſuſtulit. Qui etſi ſibi & naturæ vixiſſe ſatis videatur, nobis tamen & patriæ parum verè poſſumus affirmare. Nam qui nullum finem laboribus impoſuerit, aut ſe reſpexerit vnquam dum ad rem literariam aliquid conferret, & ſuo nitori medicinam reſtitueret,

tueret, Hippocratem & Galenum à calumnijs vindicaret, qui potuit ſatis, & patriæ & rei literariæ vixiſſe? In quo cum iam decrepita ſenetute tantis ſe angeret & conficeret laboribus, parum vitæ & ſaluti conſulebat. Sed tanquam huic vni rei natus, ſemper legendo euadens doctior, multa literis committebat, quæ ſi limata & perfecta eſſent, medicina, quæ eo cœpit à barbarie vindicari, eodem auctore ſuum ſplendorē obtineret. Primus enim Hippocratis & Galeni libros Lutetiæ ſyncere interpretatus eſt: primus certā methodū docendi & diſcēdi medicinā tradidit. Etſi ante illū floruere præſtantibus ingenijs præditi multi, & bonis artibus exculti, qui medicinā & facerent & noſſent: ij tamen aut priuatis ſtudijs delectati, domi latitarunt, neque ad docendum publicè prodierunt, aut domeſticis negotijs occupati ſuiſq; rebus & familiæ inſeruientes, maluerunt eam augere quàm publicæ vtilitati conſulere. Syluius verò communem ſalutem ſuæ anteferens, atque vni ſtudioſorum commodo proſpiciens, vitam egit in ocio literario, longè ab omnibus negotijs abhorrentem. Vt mihi videatur eorum vitā effinxiſſe, quos ſummus ille & ingenij & linguæ parens Plato (quòd honores & ea quæ plerique vehementer expetunt, & de quibus inter ſe digladiari ſolēt contemnant & pro nihilo ducant) iuſtos eſſe,

monumentis conſecratum reliquit. Eò tamen laus illi clarior & illuſtrior, quòd eam vitæ ſocietatem quam tueri debebat, deſertam non eſt paſſus: in quam operæ, ſtudij, fructus, quantum vires ferre valuerunt (valuerunt autem plurimùm) contulit. Veruntamen, vt nihil eſt in rebus humanis firmum ac ſtabile, & quæ certiſſima putantur ſæpe aut caſu, aut mortem præuertuntur, non potuit ipſe anatomicas inſtitutiones exquiſito iudicio inchoatas, ordine admirabili digeſtas, tam accuratè perfectas tibi exhibere, quin imperfecta quædam, vt caput de tendonibus, cui nondum ſummam manum addiderat, & alia pauca obſcuriora, quæ diſſecandis cadaueribus hac hyeme exploratiſſima & clariſſima reddere ſtatuerat, reliquerit. Quæ licet doctorum hominum operam iudiciumq; requirere viderentur, ne tamen nimis ingenioſi in alio opere fuiſſe videri poſſemus, non fuit conſilium quicquam immutandi. Quorum etiã cùm maxima cupiditate teneri te videremus, maluimus, vti habebant exhibere, quàm fructum laboris tanti viri diutiùs priuare: præſertim eius partis medicinæ, in qua quantum elaborauerit, cuique quantum lucis addiderit, plurimi non ſolum Galliæ, ſed etiam Europæ totius teſtes locupletiſſimi & oculatiſſimi eſſe potuerunt. In quo ſi quid parum aptè poſitũ, ſi quid

nō ſuo ordine collocatū reperias, expoſtules ipſe cum ſuperis qui vitam homini diuturniorem nō propagarint, quoad hanc medicinæ partem, quā tam variè & abſurdè multi ſtudio maledicendi aliquando tractarunt, excoluiſſet. Has igitur tibi candide lector anatomicas inſtitutiones ſpectandas proponimus, dum commentarios in libros de vſu partium, ad quos lectorē ſæpe remittit, tibi paramus. In quibus quæhic cōciſſè & breuiter tractata ſunt, eadem illic fuſiùs & latius explicat: alios præterea commentarios in libros Galeni de differentijs febrium, de facultatibus medicamentorum tibi exhibebimus, ſi intellexerimus noſtram qualemcunq; diligentiam non ingratam eſſe.

IACOBI SYLVII ISAGOGE IN TRES LIBROS DISTRIbuta eſt: Quorum,

*

PRIMVS liber, de partibus noſtris ſimilaribus agit, & in nouem capita diſtribuitur.

Primo enim de Oſsibus agit.
Secundo, de Cartilaginibus.
Tertio, de Ligamentis.
Quarto, de Membranis.
Quinto, de Villis.
Sexto, de Carnibus.
Septimo, de Glandulis.
Octauo, de Pinguedine.
Nono & vltimo, de Medulla.

SECVNDVS, nouem quoque capitibus complectitur totam venarum, arteriarum, neruorum, & muſculorum hiſtoriam.

Primo igitur agit de Venis & arteriis in genere.
Secundo, de Vena porta.

Tertio, de Vena caua.
Quarto, de Vaſis vmbilicis.
Quinto, de Arteriis.
Sexto, de Neruis.
Septimo, de Muſculis.
Octauo, de Tendonibus.
Nono & vltimo, Anacephaleoſi quadã omnes muſculos colligit.

TERTIVS liber in viginti tria capita partitus, reliquas corporis noſtri partes perſequitur.
Primo enim cap. breuiter Peritonæi naturam explicat.
Secundo, Epiploon percurrit.
Tertio, Oeſophagum & ventriculum.
Quarto, Inteſtina.
Quinto, Meſenterium.
Sexto, Hepar.
Septimo, folliculum fellis.
Octauo, Splenem.
Nono, Renes.
Decimo, Vreteres & Veſicam.
Vndecimo, Teſtes & vaſa ſpermatica.
Duodecimo, Penem.
Decimo tertio, Vterum.
Decimo quarto, Tunicas ſubcoſtales.
Decimo quinto, Aſperam arteriam.

Decimo ſexto, Pulmones.
Decimo ſeptimo, Pericardium.
Decimo octauo, Cor.
Decimo nono, Meningas.
Vigeſimo, Cerebrum, & Cerebellum.
Vigeſimo primo, Partes quaſdam totius cerebri, vt glandulas, nates, plexũ retiformem, vermiformem epiphyſin &c.
Vigeſimo ſecundo, Rhachitida ſeu ſpinalem medullam.
Vigeſimotertio, Adminiſtrationem anatomicam breui oratione, ſed diluda explicat.

Addita eſt ad finem Iſagoges variorum animalium ſectio, vt ouis, vaccæ, ſuis, canis &c. hoc tantùm nomine, vt quilibet, nullo alio ſecandi magiſtro, ſed ſuopte marte & ingenio: eadem, vel ſimili ſectionis methodo, multa quæ hodie quoque in homine obſcura ſunt, perquirere facilè ac perueſtigare poſsit. His interim fruere lector Chriſtiane, dum tibi multa alia, ſanè præclara, quæ ad ſinceram medicinã viam ſternere poſsint, parantur: & bene precare D. Sylui j manibus.

AD CANDIDVM LECTOREM IACOBVS SYLVIVS *medicus.*

COMMENTARIOS rei anatomicæ ex diligenti corporũ aliquod humanorũ, publicè priuatimq; à nobis diſſectorũ obſeruatione comprehenſos, iam ſub doctorũ virorum oculos & iudiciũ emittimus: rem profectò medicinæ ſtudioſis omnibus nõ vtilem ſolùm, ſed & neceſſariã, ſi iuſtam Galeni reprehenſionẽ metuunt, in medicos ætatis ſuæ frequẽter inclamantis, quòd viſcerum obſeruatione cõtenti eſſent, neque illa multùm accurata: artuum verò & partium cæterarum naturã omnino auerſarentur, quarum ignoratione plurimùm quotidie ab illis peccaretur, tumores, vulnera, vlcera, fracturas & affectus alios partium externarum malè cognoſcentibus, peius curantibus, peſsimè quò euaſuri eſſent prænoſcentibus ac præſagientibus. Quo autem ordine partes ſint ſecandæ, & quæ ad anatomicã adminiſtrationẽ pertinent reliqua, te Galenus abundè docuerit:

Lib. Adminiſt. anat.

& in

& in fine huius Iſagoges quãtum ſatis eſſe poſsit, audies: mihi in præſens ſuffecerit cauſam afferre, cur in noſtris corporibus hodie pauca quędã aliter appareant quàm Hippocratis, aut Galeni, aut aliorum veterum ſæculo. Corporis primùm noſtri magnitudinem diminutam multùm eſſe, ex veterum ſcriptis & ſuperſtitibus adhuc ſarcophagis ac ſceletis comprobarem, niſi otioſa hæc teſtimonia vobis putarem, qui etiam hodie hanc plurimùm imminui cernitis: præſertim quibus regionibus matrimonia nimiùm libera, & ante iuſtam ætatem permittuntur. Vitam quoque veteribus quàm noſtris hominibus longiorem fuiſſe literæ tum ſacræ, tum prophanæ teſtimoniis quamplurimis apertè conuincunt. Partium verò internarum quarundam magnitudinem, numerum, figuram, ſitum, mutata multis eſſe regionibus, neç eadem omnibus noſtris corporibus ſupereſſe quæ veteribus ſunt obſeruata, illorum ſcripta, noſtraq; corpora abundè teſtantur: vt ſit credibile regionum ſingularum hominibus, vti & aliis animalibus, atq; adeò plantis ipſis, vel peculiare aliquid ab aliis ineſſe, vel quandã ex priore natura mutationem accidiſſe. In ciria nanq; oues cauda

Homerus Iliados 5. de Diomede. Virgilius 12. de Turno. Plinius li. 7. cap. 16.

subiti

cubiti menſura lata ſunt, & capræ auricu- *Ari. li. 8.*
lis menſura palmari aut dodrãtali, & quę- *hiſt. cap.*
dam demiſsis ac terram ſpectantibus. *28. & ali*
In Cilicia capræ tondentur vt alibi oues. *bi paſ-*
Oues Pyrrichę in Epiro maximę, in Aphri *ſim.*
ca arietes tam mares quàm fœminæ ſta-
tim cornigeri generantur. In ponto pro-
uincia Scythica contrà, nullis arietibus
cornua enaſcuntur. In Syria boues nodos *Hip. lib.*
ſcapularum flectunt vt cameli. In Phrygia *de aquis.*
boues cornua habent mobilia. Boues Scy-
tharum Nomadum cornua ob frigus non
habent. In Aegypto boues, oues, cerui *Ariſtot.*
& alia quædam, maiora quàm in Græcia: *hæc oia*
contrà, canes, lupi, vulpes, lepores, cerui, ac- *in li. ani-*
cipitres in Aegypto ſunt minores quàm *malium.*
in Græcia ob alimentorum cuique ido-
neorum copiam vel inopiam. Illy-
rium & Epirus quadrupedes omnes habet
magnos, ſed aſinos paruos, quos Scythia
& Gallica terra nullos habet ob frigus im-
modicum. Illirium ſües gerit ſolidipedes.
India ſue & apro caret. Leporum cuidam
generi apud Bolbam lacum bina inſunt
iecora: leporem Ithaca inſula non habet,
vt nec Lebadicus ager talpã, nec Sardinia
lupum. Sicq; variæ regiones rebus variis
quædam abundant, aliæ carent. In Elapho

monte.

monte Aſiæ apud Arginuſſam ceruæ omnes aure ſunt ſciſſa. Camelus Bractiana differt ab Arabica tubere, quòd altera vnicum habet altera geminum, Beſtiæ in Aſia omnes ferè ſunt efferatiores, in Europa fortiores, in Aphrica multiformiores. Fel grande quadrupedibus in Naxo. Fel nullum pecori in parte quadam agri Chalcidici. Eubœę ſplendeeſt pecoribus: in Creta Aſplenium depaſtis, qua parte Potereus amnis Cortinam vrbem ſpectat: adeſt aliis oppoſita eius amnis parte Gnoſon vrbem ſpectante, vbi deeſt Aſplenium. Ictus ſcorpionis in Pharo innocens, in Sicilia homini & beſtiis eſt pernicioſiſsimus, Italiæ locis quibuſdam ſtellionis morſus exitialis. Lupi cum canibus coëunt agro Cyrenenſi. Canes Laconici ex vulpe & cane gignuntur: Indici ex cane & tygride. Volatilia quoq; & aquatilia, vti & quadrupedia atq; adeò plantas regiones quædam, hę illa habent & ſæpe varia partibus & moribus aliæ non habent. Quorum exempla quia ſunt aut familiaria aut inuentu facilia, ſciens omitto. Hæc aliaq; numeroſa in partibus animalium & moribus per regiones varietas à maioribus noſtris obſeruata & deſcripta, facit vt in hominibus

Vitruuius li. 1. cap. 4.
Pli. li. 25. cap. 5.

quoq;

quoq; diſsimilitudinem non paruam pro vario regionum ſitu eſſe facilè pcſuadeamur: tamen argumentis id eſſe veriſsimũ comprobabimus ex maiorum quoque teſtimonio acceptis. Quibus ſi fidem abrogamus, omnia propè maiorum ſcripta pro fabulis ducamus oportet: neque hiſtoriæ vlli credamus factum fuiſſe aliquid aut dictum, Anatomicas quoque obſeruationes omnes à maioribus ſcriptas proſcindamus, & quæ à nobis ſcribentur poſteritas aliqua forſan varietate perculſa, obliterabit.

Iam igitur hominibus quoque partium quarundam, & morum varietatem per cæli regionumq́; ſitum varium ac victum doceamus. Infans ſine vnguibus naſcitur ſi mater multo ſale vtitur. Aethiopes & Aegiptij, cruribus ſunt ob ſiccitatem blæſis. Qui meridiem verſus habitant, oculis potius nigris naſcuntur. Aethiopum & ſimiliter nigrorum, dentes candent, cutis, & vngues nigricant. Aethiopum & aliorum loca æſtuoſa colentium crania ſolida ſunt ſeu ſuturis carent. Aethiopes, & Aegyptij, & Aphrorum pars plurima, naſo ſunt camuro, ima parte craſſo, lato, naribus patulis, labris enormibus, crulibus exilibus, aluo compreſſa, tota patriam teſtãte figura:

Hiſt. animalium. 7.4.
Sect. 4. probl.
Ibidem.
Li. 3. hiſ. cap. 9.
Celſus.

vt

Hip.libr. de regionibus. vt Virgilius in Moreto ſcribit. Qui Alpes Stiriam ſpectātes accollunt, capitibus ſunt magna figuræ varietate deformibus.

In Aſia macrocephali fuerunt populi, capita habentes prælonga, primùm à conſuetudine (nam recèns natis cranium molle ac tenerum, manibus & vinculis aptíſque inſtrumentis in longum producebant) deinde à natura per cōſuetudinem illam euicta, ſed quæ tandem victrix, minus longa *Ibidem.* reddiderit capita. Phaſiani à reliquis hominibus multùm ſunt diuerſi: magnitudine enim ſunt ingenti & corpulentia inſigni, adeò vt nec venæ illorum, nec articuli appareant, colore ſemper flaui, ſimi-*Ariſt.lib. 3.hiſt.ca. 11.* les ictericis, voce grauiſsima. Barbatæ mulieres in Caria ſunt, mulieres aliquot priùs fœcundæ, pòſt viduę ſuppreſsíſque diu ob *Libro 6. Epid.* id menſibus, virili corpore, nempe penitus hirſutæ & barbatæ, & voce aſpera euaſe-*Pli.ca.4. lib.7.* runt. Fœminas in mares mutari non eſt fabuloſum. Sylueſtres homines auerſis poſt crura plantis, & horum aliqui cum digitis *Pli.lib.7. cap.2.* octo in ſingulis pedibus. Cyclopes, & bina in vtroq; oculo pupilla præditos, homines monoſcelos, andraginos, cynocephalos, atrachilos, acephalos, aſtomos, & alia non pauca naturæ ludibria, Indiæ præſertim

fam

familiaria ſi Plinio, aliiſque quibuſdam ſcriptoribus creditur. Taceo & homines gentis Turdulorum ſeptenis coctis creari, quòd id nullius idonei authoris teſtimonio conſtet. Trogloditas ad Nili exortum puſillos eſſe ac Pygmæos, & alios in India ſpithamiæos, ſeu dodrantes tres altos cum gruibus certantes, Homeri atq; Ariſtotelis teſtimonio certius eſt. Hæc argumenta, & quæ Hippocrates libro de aquis, aëre & regionibus, alia cælo, ventis, ſolo adſcribit, non leuiter me mouent, vt credam noſtris corporibus magnas interdum mutationes accidere. Quam rem etiam ſequentia confirmant. In locis multum vel æſtuoſis, vel frigidis homines ſunt aſpectu & moribus efferi: qui tamen loca colunt feruida, timidi ſunt magis ſed ſapientiores: qui verò frigida, ſunt fortiores: ſic Hippocrates (cuius tanquam dei cuiuſdam rationem magis ſequimur, quàm Firmici aut Ptolemæi) Aſianos pulchriores, maiores, benigniores, cultiores, timidiores, effœminatiores, imbelliores demõſtrat ob cæli temperiem & leges. Europeos contrà, magnitudine multùm inter ſe diuerſos, feroces, magnanimos, audaces, integros, bellaces: ob cæli inconſtantiam, & quia regibus

Li.1.hiſt. cap.15.

Sec.14. prob.

non ſeruiebant. Animalia quoque cætera & plantas omnes felicius in Aſia temperata, quàm in reliqua, aut etiam in Europa prouenire. Viuaces tamen magis ſunt in
Sect.14. locis calidis, editis, apertis. Et vlcera capitis in locis ſunt paluſtribus curatu faciliora, quàm crurium: & magis ſiunt regionibus frigidis ardores febrium, ſiue cauſi hyberni, vt æſtiui calidis. Dyſenteriæ quoque, & tineſmi, & choleræ, & morbi alij à bile magis naſcuntur locis calidis, vt frigidis à pi-
Plat. dialogo 3. de repub. tuita. AEſculapij tempore, deſtillationes & inflationes non erant. Sæculo quoque Hippocratis rigor non erat ſine febre, ob
li. de cauſis ſymp. victum frugaliorem, Galeni tempeſtate iam erat frequens, hodie frequentiſsimus præcipuè mulieribus ob victum intempe-
Aph. 28. 29. 30. lib. 2. rantiorem. Eunuchi quoq; podagra nõ laborarunt ad vſque Hippocratis tempora, Galeni ætate iam frequenter podagrici erant ob victus intemperiem: & mulier podagrica etiam fluentibus menſibus, & pueri podagrici ante vſum venereorum. Peripneumonia, pleuritis, podagra, & alij
Lib. de coacis prænot. aliquot morbi ante pubertatem, ſeu annũ decimumquartum non fiebant: aliis ætatibus & hi, & alij morbi fuerunt familiares: nunc horum plerique aliter contingunt.

Mulier

Mulieres veſicæ calculo non laborabãt ob frugalitatem,& colli veſicæ amplitudinẽ, breuitatem,rectitudinem:nunc ob victum intemperatiorem in veſica calculoſæ ſunt quamplurimæ. Mulier ambidextera non fiebat ſæculo Hippocratis:iam nõ rara inuenitur.Morbi quoq; ſunt familiares quidam vrbibus orientalibus,ſed pauci:plures occidentalibus,meridianis,ſeptentrionalibus.Tiberij quoq; Cæſaris principatu medio lichen ſeu mentagra Romam ex Aſia irrepſit in procerum mentum & faciem reliquam fœdo cutis furfure. Carbunculi etiam & elephantiæ,& colicus dolor noui aliquando Italiæ affectus acciderũt.Et paulò ante noſtram ætatem morbus maximè pernicialis & cõtagioſus,elephantiæ ſymptomatum ſęuorum magnitudine propinquus,Europam prius peruaſit ex orbe nouo inuectus,vt doctè probat Manardus,ætate noſtra medicus longè diligentiſsimus: nunc etiam tenet Aſiam & Aphricam.

Libro de aquis. *Hip aph. 44.li.7.* *Libro de aquis.* *Plin.lib. 26.ca.1.*

Noſtra deniq; memoria morbus,neſcio quis ſudatorius ex Britannia in Germanię loca quædam maritima peruaſit, acutiſsimus,& corrupto cæli tactu epidemius magis quàm nuper dictus contagioſus. Vides natura,moribus,forma corporis, colore,

Sudor Britannicus.

magnitudine, morbis homines, vti animalia cætera, plurimùm per cæli, regionumq́; natura & victuum, variare, ſi quid maioribus, vera omnia ſcribere conſuetis, creditur. An verò nunc Homero, Hippocrati, & aliis poſt eos pleriſque teſtibus bonis, non credis Amazonas fuiſſe in Scythia, propterea quòd hodie forſan videri deſierint? An reges Europæ nullos fuiſſe falſò tibi affirmaſſe ob id videtur Hippocrates, quòd hodie ſint quamplurimi? An malè aſinos Scythiæ, Ponto, Galliæ, ob frigus immenſum negauit Ariſtoteles, aliáque non pauca locis aliis in quibus tamen hodie luxuriant? Neque taxandus Hippocrates, ſi Silphium olim Syriæ Armeniæ, Mediæ, Libyæ familiare, hodie Ionia & Peloponneſus, gignat cum ſuo tempore ob humoris Silphio cognati inopiam, nō gigneret? An marem hominem moueri in dextro latere vteri, circa diem quadrageſimũ falſò affirmauit Hippocrates, & poſt eũ Ariſtoteles, quòd hodie mulieres non paucæ motum hunc multò tardius experiuntur, & quædam fœminas quàm mares moueri citius ſentiunt, & quædam mares ſiniſtro fœminas dextro vteri latere perpetuò ferunt? Quòd ſi ſemen ipſum & priuſquam ab

Lib. 4. de morbis.

ab omnibus animalis partibus decidatur, & poſtquam vtero conceptum eſt, ac inde embryon, ipſumq; fœtum animi moribus & corporis natura ſic mutare ſolent, aër, venti, ſol, victus ratio, an miramur adhuc hominum corpora non modò per mundi ætates, ſed etiam per regiones propè ſingulas immutata eſſe? Temporum ſiqui dem mutationes crebræ, & inter ſe plurimùm diuerſæ quibus locis contingunt, iiſdem hominum formas, & mores, & naturas plurimùm diuerſas reperias. Adhæc regio in qua multæ mutationes fiunt, & aquarum magna eſt varietas, hominum na turas plurimùm immutat: adeò vt carnoſi, malè articulati, humidi, laborũ impatientes, & vt plurimùm maligni, ſegnes, ſomnolenti, ſtupidi, artibus tractandis inepti naſcãtur in terra pingui, molli, aquoſa, ſed aquis valde ſublimibus & ſuperficiaris: ita vt æſtate caleant, hyeme frigeant. Contrà autem regio nuda, natura munita, aſpera, à frigore hyberno preſſa, à ſole æſtiuo exuſta, duros, robuſtos, vegetos, benè articulatos, hirſutos, laboris patiẽtes, vigiles, pertinaces, iracundos, feros magis, quàm manſuetos, acutos, ſolertes, artibus & rei bellicæ aptiores producit. Ex his abundè cuiuis

Libr. de aquis.

Ibidem.

patêre arbitror magnam partium corporis humani varietatem in magnitudine, numero, figura, & ſitu per varias regiones contingere ob illarum cælum, & ſolum, & victus rationem. Quo etiam fit, vt ſphenoïdes poſtica parte ſemper foraminulentum eſſe cum Galeno contendam, licet magis & minus id recipiam. Quin & ſpondylorum colli apophyſes tranſuerſæ omnes nobis ſemper ſunt pertuſæ. Galeno infima rarò pertuſa eſt viſa. Sutura quoq; ad dentes caninos ſemper Galeno eſt obſeruata, nobis rarò integra, imperfecta tamen propè in omnibus apparet: nunc ſcilicet in palato tantùm, nunc inter oſſa naſi & magnũ cantum inchoata, frequentiſsimè etiam in foramen ſub oculo deerans. Cartilaginoſum quoque os commiſſuræ acromij & clauis ſuperdatum, cum Hippocrate & Galeno quotidie in multis obſeruamus, & ſępe cartilaginem inter vtrunque os velut innatantem, qualis in altero fine clauis, in capite genæ infernæ, in fine cubiti vna, in tibiæ cauitate gemina cernitur. Sternon Galenus cum veteribus ſeptem oſsibus perpetuò conſtare obſeruauit, quanuis coſtarum numerus non ſemper idem ipſis apparuerit. Nobis autem oſsium

ſterni

ſterni numerus maximè eſt varius, & frequentiſsimè parcior. Quàm rem ſequitur thoracis & breuitas, & inde multa in partibus thoracis, & actionibus varietas. Ex hac enim thoracis longitudine oſſa ſterni ſeptem ſequente, & ex reliqua eiuſdem capacitate factum arbitror, vt Demoſthenes contenta voce vno ſpiritu complures verſus pronũciarit, & Hercules ſine reſpiratione vnum ſtadium decurrerit, & Torquatus quidam Mediolanenſis vno ſpiritu tres vini cõgios, hoc eſt pintas Parrhiſienſes nouem (nam congius ſextarios Italicos, ſeu chiopinas ſex continet) ſiccarit: & Milo ille Crotoniates, athleta fortiſsimus, viuum bouẽ per ſtadium vno ſpiritu pertulerit. Quæ alia multa huius magnæ reſpirationis teſtimonia afferri poſſunt. Sed hæc ſuffecerint, præcipuè cùm videas noſtris hominibus ob thoracis breuitatem, ſimul breuem eſſe admodum reſpirationem, etiam ſi thoracis anguſtia anheloſis moleſta nõ acceſſerit. Decima metaphreni ſpina Galeno, & prioribus eo medicis ἀῤῥεπὴς ſemper eſt viſa, nobis eſt recta ſæpe vndecima, ſæpius duodecima. Spondylorum hoc decimo inferiorum, & ſpinæ & apophyſes tranſuerſæ frequenter nobis,

Laurentius Valla lib. 2. capit. de cum, & tum.

vt Galeno ſemper, ſurſum vergunt: alij eas in ſuis regionibus deorſum inclinari affirmant. Quid, quod azygos vena calumniatori (vt ſcribit) ſæpe viſa primùm bipartita, idque etiam variè: & Nicolao Maſſæ etiam in ortu ipſo bifida & coniugata: qualis nunquam mihi viſa eſt, nec viſam Parrhiſiis audio, tamen illorum teſtimonium facilè recipio. Deberent hi quoq; Galeno, & veteribus omnibus vera & ſenſibus manifeſta locutis, aſſentiri: nō in omnia calumniari, etiam ſi in quibuſdam corporibus ſint quæ ſcripſit Galenus contemplati. Magnam igitur eſſe in corporibus per cælum, ſolum, & victum, varietatem quæ antè teſtati ſumus abundè declarant: & cùm reliquis Galeni de oſſium natura placitis noſtra corpora conſentiunt. Si quæ verò aliarum regionum corpora diſſentiant, certè comprobant quod diximus immenſum corporis partes per varias regiones immutari. Idem quoq; in partibus aliis de Galeno eulogiō concipe: eum ſcilicet quæ & maiores, & ipſe vidit frequentiſsimè aut ſemper, ſcripſiſſe: nihil falſum aut mendacio affine vnquam docuiſſe, vt libri eius omnes locupletiſsimè teſtantur. Non ſunt igitur

ignor

ignorantiæ aut negligentiæ taxandi maiores noſtri in re anatomica, ſed mutationis in noſtris corporibus cauſa eſt agnoſcenda, quæ corporum naturam vitiarit.

Multò æquior Galenus, & humanior in præceptores ſuos fuiſſe paſsim comprobatur, & in Herophilum. Cùm enim vaſa quatuor vtrinq; duo, venam vnam & arteriam vnam: illam à caua, hanc ab aorta in vterum diſtributā docuiſſet, addit. Alia item quatuor vaſa in quibuſdam mulieribus ſe vidiſſe teſtatur Herophilus, quæ à renalibus orta, vterum adeant. Quæ (inquit) in nullis animalibus aliis quàm in ſimiis, & ea rarò inueni. Nec diffido tamen quin Herophilus ſæpe hoc in fœminis etiam inuenerit, qui cum in aliis omnibus, quæ ad artem ſpectant, tum verò ad exquiſitiſsimam anatomarum cognitionem peruenit, ac maiori ex parte non in brutis, vt plerique ſolent, ſed in hominibus ipſis periculum fecit. Hæc Galenus, quem Herophili ſectatorem certum eſt in hominibus anatomas exercuiſſe magis quàm in brutis. Quòd ſi multa anatomarum obſeruatione inuenit aliquis pauca quædam aliter habere quàm ſcribat Galenus, acceſsiones quaſdam ad Galeni ana-

Libro de anatom. vteri.

tomica adſcribat, aut admoneat. Plus enim gratiæ & gloriç etiam ſolidæ illa ipſi pietas apud poſteros conciliabit, quàm impia linguæ petulantia ore ſacrilego effuſa admirationis apud imperitos omnis ordinis homines ſit præbitura. Nam qui ex medicis hæc impietatis ſtudia magnifaciunt, & res nouas in lucem nuper editas colunt ac prædicant, hi rerum anatomicarũ imperiti cum ſint, & fortè reliquarum medicinç partium, facilè abiecta haſta ad impiorum caſtra transfugerũt, ignari & quæ deſerant & in quæ conuolent. Quibus omnibus mentẽ precor meliorem: & hortor, vt cognitam noſtris laboribus Galeni veritatem anatomicã venerentur, ad Galeniq; fidem quamprimùm redeant. Fauete igitur animis, & linguis lectores optimi, & diligenter attendite, dum vobis Galenicam puritatem, quàm poſſum breuiſsimè, & clariſsimè interpretor.

*

IN

IN LIBROS HIPPOCRATIS ET GALENI ANATOMICOS IACOBI SYLVII *Medicæ rei apud* Parrhiſios *Regij interpretis* Iſagoges.

LIBER I.

PROOEMIVM.

EX materia & forma mundi naturis communibus,& principiis conſtituuntur, ignis, aër, aqua, terra, rerum omnium generandarum,& corrumpendarum elementa quatuor communia. Ex quibus proportione ad cuiuſque actionem vel vſum, idonea menſuraq; iuſta permiſtis, humores quatuor generantur, ſanguis ſincerus,pituita, bilis tum flaua tum atra, animalium ſanguinatorum velut elementa, ſanguinem

miſt

miſtum componentia, & eius ſanguinis interuentu ſperma, duo generationis noſtræ primordia. Ex híſque tandem partes conflantur ſimplices ac ſimilares, tam ſanguineæ quàm ſpermaticæ: quas hominis tanquam elementa medici ſtatuunt, & colore illas rubro, has albo ferè fecerunt. Sunt verò ipſæ huiuſmodi, oſſa, cartilagines, ligamenta, membranæ, villi, carnes, glandulæ, pinguedo, medulla. Quibus nerui, venæ, arteriæ, muſculi interdum adduntur, compoſitæ quidem partes, ſed minus quàm aliæ propè reliquæ: ob id ſimplicibus proximæ, & ſimplices dictæ Gal. cõmentario in librum de natura hominis. Libro autem de differ. morborum, prima & ſimplicia inſtrumenta vocantur.

Compoſitæ autem probantur libro primo Methodi, & libro de inæquali intemperie: vena quidem & arteria ex villis, & membranis, muſculus verò ex vena, arteria, villis neruoſis & ligamentoſis, & carne ſimplici conſtare, libro de motu muſculorum: vbi & tendo, muſculorum quorundam finis, ex eiiſdem villis componitur. Quin & nerui ex meningibus, & ſua propria ſubſtantia harum media componi apparent. Vngues quoque inter digi-

torum

torum partes minimas ſtatuuntur, lib. de inæquali intemperie. Ex iiſdem ſimplicibus noſtris partibus magnitudine, numero, figura, ſitu variè coagmentatis compoſitæ ſunt, plurimùm quidem organa hæc prima & maxima, caput, thorax, venter, κῶλα ſeu artus, hoc eſt, femur totum, manus tota: minus verò, horum ipſorum partes maximæ, vt capitis, facies, collum, pars capillata: thoracis, cor, pulmo, thorax ipſe: imi ventris, ventriculus, inteſtina, hepar, lien, & reliqua eius inſtrumenta: manus totius, brachium, cubitus, manus extrema: fœmoris totius, crus, tibia, pes. Et his adhuc compoſitę minus aliæ atq; aliæ, donec ad prædictas ſimplices ac ſimilares multis communes ſit diuidendo peruentum ac reſoluendo: quibus etiam ſanguinem, ſaniem, pituitam, bilem flauam & atram, & ſtercus, pilos, vngues adnumerat Ariſtoteles. Quin & Galeno ſpiritus, & humores quatuor partibus ſimilaribus accenſentur, vti partes ſolidæ: quibus tribus febris ineſt, intemperies calida: partium ſimilarium proprius morbus. Cæterùm cum ſimplex compoſito ſit, & natura, & doctrina prius, de ſimplicibus ipſis partibus eſt antè agendũ ordine do-

Libro 3. hiſt. cap. primo.

cendi

cendi compoſitorio:quem hac in Phyſiologia præcipuum ſequimur initio ab oſsibus ſumpto. Nam de naturis & communibus rerum principiis,materia & forma, libris phyſicorum abundè tractauit. Ariſtoteles: de elementis, Hippocrates libro de natura hominis: Galenus ſcriptis aliquot in eum librum commentariis, Ariſtoteles paſsim: & nos quoque commentario de elementis inſcripto. De humorum quoq; noſtrorum natura Hippocrates libro de his inſcripto,& libro de natura hominis,& in aphoriſmis, & alibi paſſim: & Galenus tum ſuis in eos libros cõmentariis, tum libro ſecundo facultatum naturalium, de temperamentis,de febribus, & aliis compluribus locis. Ex quibus poteſt quiſq; etiam mediocriter in re medica inſtitutus,quæ ad humorum quatuor naturam pertinent repetere.De ſanguine miſto ibidem leges, de ſemine autẽ pleniſsimè docent tum Hippocrates libro de genitura,tum Galenus libro de ſpermate. Ne igitur quæ præceptores noſtri, omniũ nobis bonorũ authores, & rectiùs & pleniùs ſcripſerũt, hic otioſè repetam,ad hos fontes puriſsimos, & vberrimos te remitto:ex quibus cum hauſeris quantum cupiditat

ditatem tuam ſatiaris, ne illos quæſo, impiorum huius tempeſtatis ſycophãtarum exemplo, conturbaueris, conſpurcaueris: & conſpueris: vt lectores alios ab his deterreas, ſolusq; in precio habearis: cùm reuera quicquid dignum lectione habeas, id totũ illis debeas. Quo crimine haud ſcio an quicquàm flagitioſius; & nota inſigni, & cenſoria dignius fieri, aut etiam cogitari queat. Quis enim, etiam ſtupidus, ferat fontem priùs illimem, & vndis argenteis nitidum ab apro potum; mox pedibus & roſtro eius conturbari, ſpuma inquinari, grunnitu infamari, deinde permei, atque concacari? Nónne mox fuſte aprum abiget, ac ſi poteſt, vti dignus eſt, mulctabit? At magis animaduertendũ facinus id fuerit, ſi ab homine rationis alicuius participe, mala ſcientia perpetretur. Vobis igitur lectores pij & candidi, præceptorum veſtrorum cauſam certè veriſsimam, & æquiſsimam modis omnibus tutandam relinquo: ne pro ſuis ſeminibus bonis malum ab ingratis metant. Interim ad rem propoſitam aggredior, & ab oſsibus hanc in Galeni anatomica Iſagogen auſpicor: quòd hæc ſint reliquæ hominis fabricæ, velut pali quidam & fulcra, quibus cæteræ par

ræ partes affiguntur, & ſæpe affinguntur, vt in oſteologia Galeni abũde ſcripſimus: vſum verò ſubſtantiæ, magnitudinis, numeri, figuræ, ſitus, connexionis oſsium & partium reliquarum tum ſimplicium tum compoſitarũ, ex libris Galeni de vſu partium repetes: hîc enim ſtatuimus oſsium noſtrorum nomenclaturas breuiter deſcribere, & alia quædã haud ita multa, in libris nuper dictis vel omiſſa, vel breuiùs perſtricta.

Gal. initio adm. anat.

DE OSSIBVS

CAP. I.

OSSA ſunt partes noſtræ omnium maximè terreſtres, & ob id ſiccisſimæ, duriſsimæ, frigidæ: & quia neruos non recipiunt, ſenſus tactorij expertes, præterquam dētes, quos etiam oſsibus rectè Galenus accenſet. Oſsium verò differentiæ ab apophyſibus, epiphyſibus, cartilaginibus, ceruicibus, capitibus, ſoliditate, cauitatibus, harum quarundam ſuperciliis, medulla, & aliis quibuſdam ipſorum particulis, & à conſiſtentia, magnitudine, numero, figura, ſitu, & accidentibus aliis ſumptæ, tibi in ſceletis compluribus & regionum variarum, ſpectandæ ſunt, ac etiam tactu explorandæ potius, quàm legendæ fuſius ac audiendæ: præſertim cum oſſa ipſa, & ea ex quibus differentiæ huiuſmodi ſumūtur, lectori adhuc ſint incognita. Hic quoque ſciens omitto, quæ oſſa, vel oſsiū partes nomen à rerum externarum figura, vel aliundè ſunt ſortita, quòd ea ſint omnia ſuis locis in Galeni oſteologia

Gal. li. de oſsibus.

Ibidē: & lib. 2. de vſu partium.

audienda, vt σφηνοειδὲς, γραφιοειδὲς, πτερυγοειδὲς, ζυγῶδες, ὑοειδὲς, ξιφοειδὲς, ἀγκυροειδὲς, κορωνοειδὲς, σκαφοειδὲς, κυβοειδὲς, σησαμοειδὲς, & alia nõ pauca: dicam tamen paucis de quibuſdã baſeos cranij (quòd velut κράνος, id eſt, galea cerebrum vndique communit) differentiis à figura ſumptis, ſi prius omnium corporis oſsium nomina recenſuero.

- cranij 7.
  - Frontis, vnum, aliquando geminum, quando ſutura recta naſi principium attingente, diuiditur.
  - Bregmatis, ſeu ſincipitis duo.
  - Temporalia duo.
  - Occipitis vnum.
  - Sphenoides vnũ; cui addi poteſt paruum criſtæ gallinaceæ æmulũ, foramina ethmoidea complexũ.
- Sex os frontis tangentia, vtrinq; tria, maximũ, minimum, ſitu & magnitudine med

Oſſa genæ ſupernæ 14. medium: quibus addas duo naſi parua, & contigua his, duo longiſsima dentes inciſores complexa, Galeno in omnibus ſceletis, nobis in multis obſeruata. Maxima omnium duo dentes cæteros continentia: minima duo in palati intimo receſſu prope ipſius foramina.

Genæ infernæ Duo in mento vnita, vtrinque fine altero velut bicornia, dentes infernos cōplexa omnes, hoc eſt, in perfectis ferè ſexdecim: molares decem, caninos duos: inciſores quatuor: quot etiam gequa ſuperna comprehendere ſolet, in viris præſertim: nam mulieribus ſunt pauciores etiam Ariſtoteli, vt ætatis huius

plęriſq;.genuinos deniq; quibuſdam quatuor, vtraque ſcilicet gena binos circa annum viceſimum aliquando & octogeſimum naſcentes molaribus continuè.

Historiæ animal. libro 2. c. 3. et 4. et in fine generat.

ὑοειδὲς velut bicornis vtrinque, plura, pauciora, vt mox audies.

rhacheos totius 24.
- Ceruicis ſeptem.
- Metaphreni ſeu thoracis duodecim.
- Lumborũ quinque: quibus ſubditũ os ſacrum tribus connatis oſsibus coagmentatum, & coccyge, etiã oſſa tria, quatuor cartilaginoſa, & connata complexo.

Sterni tria, quatuor, quinque, ſex, ſeptem, plura.

Coſtæ

Oſſa Thoracis. Coſtæ viginti quatuor, rarius plures quàm pauciores.
Claues duæ
Omoplatæ duæ. utriq; vna.

manus totius & vtriuſq;. Brachiorum duo.
Cubitorum quatuor, duo ſcilicet cubiti, & totidem radij.
Carporũ ſexdecim.
Metacarpiorũ octo.
Digitorum triginta.
Seſamoïdea intra digitos ad articulos triginta octo: quæ verò extra articulos incũbunt minora & obſcuriora.

fœmoris totius & vtriuſq;. Illium duo oſſa, pubis duo, & iſchij duo, complexa inuicem & connata in iſchij cotyle & lateribus.
Crurum duo.
Molæ duæ.
Tibiarum quatuor, tibiæ duæ, & peronæ duæ.

Aſtragali duo.
Led
Pternæ duæ.
Scaphoïdea duo.
Cyboidea duo.
Tarſi ſex innominata
Pedij decem.
Digitorum viginti octo.

Seſamoïdea ad fluxus articulorum manus alterius nouemdecim, pedis totidem, ad tenſiones verò articulorum manus ferè 14. præcipuè ſenibus: pes autem ſupernè his caret, ſed grandia duo habet ad articulum aſtragali quidem cum ſcaphoïde vnũ, pternæ verò cum ciboïde alterum. Seſamoïdea dicuntur, quia ſeſami ſemen oblongum, & planum figura referunt, articulos manuum & pedum, quà flectuntur, firmant: ne in magna tenſione euertantur & luxentur. Horum numerus, & vſus iſte cõprobatus à nobis eſt in calumniæ duodecimę depulſione. ὑοειδὴς os quia ſimile forma literæ υ ſeu pſilo, & λ, vnde & ὑψιλοειδὴς quoq;, & λαμβδὴς vocatur Galeno: ſitũ eſt ad linguæ radicem ſuper laryngẽ, Huius oſsis velut baſis antica parte ad ſecuritatem gibba eſt, poſtica linguam ſpectante

Libro de anat. neruorum.

caua,

caua,ad continendũ: duo vtrinq; ceu cornua emittit,breuius & inferius, vnum eſſe vnico cõſtans, in thyroidis apophyſin præ longam inſerto:alterum gracilius,rotundius,longius,oſsiculis tribus, quatuor,colligatis inuicem,ad ſtyloidis radicem aſcendentibus conflatum.Quo loco quibuſdam præſertim mulieribus ligamenta ſunt tantùm ſine oſsiculis.

Oſsicula duo meatui auditorio hærentia,ſed mobilia,& membranã tenuẽ, denſam,ceu tympanon percutiẽtia, ad ſonum & auditũ facere putantur Nicolao Maſſæ Veneto.Nunc ad variam baſis cranij figuram,vti eram pollicitus,tranſeo. In cranij interna baſi cauitatum triplex differentia eſt,foſſa,foramẽ, ſinus.Foſſa eſt velut vallis quædam oſsibus ceu collibus anſancta, & vndique concluſa. Foſſæ autem vtrinq; tres ſunt: primæ duæ ad nares & oculos in oſſe frontis inferno omnium minimę, poſtremæ totidem in occipite, omnium maximæ:duæ autem reliquæ,ad aures ſitu & magnitudine ſunt mediæ: vtiles cerebro his partibus auctiori capiendo. Quidam verò tanquam colliculi his circumpoſiti, ſunt cranij oſſa huc illuc intrò extuberantia.Foſſæ item in baſi externa,ſub

Foſſa in cranio quid, & quotuplex.

auribus genam infernã excipientes, & in
apophyſi pterygoïde vtraque, & ad ſexti
neruorum paris foramẽ: ſed minus inſi-
gnes,quàm quæ infra & ſupra palatum,&
ſub zygomate in temporibus,& in oculo-
rum loculamẽto. Quarũ quis ſit vſus tum
intelliges primùm, cùm partes his foſsis
deſtinatas doceberis. Foſsis quoq; addi poſ
ſunt velut canales vaſorum ſanguinis, ex-
culpti intus in oſſe occipitis vtrinq;, & in
medio oſſe bregmatis,& frontis, aut pro-
pe medium,inſignes quidem illi ob vaſo-
rum amplitudinem: ac præter hos, quidã
minores in aliis oſsium propè omnium
cranij partibus internis, ad vaſorum ſan-
guinis aliorum, ſed minorum, viam libe-
riorem: vt in venarum & arteriarum ana-
Foramina in cranio, atq; eorũ ordo & vſus. tome audies. Foramina autem quæ foras
exeunt in baſi cranij interna, hoc ordine
ab antica parte cœpto apparent. Prima
octo, plura: pauciora, minuta, ceu verſu
gemino ad nares pertinentia: pituitæ ce-
1 rebri humidioris excernendæ, & trãſmit-
tendis in olfactus quidem inſtrumentum
vaporibus odoris, in ventres verò cerebri,
2 aëri per nares inſpirato, deſtinata. Quibus
ſimilia ſunt, ſed ferè minora & in orbẽ ſi-
ta in ſphenoide, inter apophyſes clinoïdes
quæ

quæ pituitã ſani cerebri etiã ſola tranſco-
lant in palatum præcipuè. Inter quæ, me-
dium foramen ſæpe eſt inſigne, vt in eth-
moïdibus illis primũ venulã iugularẽ in-
ternam excipiens, & tranſmittens in craſ-
ſam meningem. Poſt ethmoïdea forami- 3
na, duo ſunt rotunda in oculos tranſmittẽ-
tia neruos apticos ſeu viſorios, & venulam
parui cãthi. Proxima his ſubiecta duo, ſciſ- 4
ſuræ longiori ſimilia, ſed initio ſubrotun-
da: qua ſcilicet ſui parte neruos oculi mo-
tores in oculi muſculos ſeptem tranſmit-
tunt, & neruulos quatuor poſterioris paris
tertij in vicinas oculo partes, & arteriã ex
cerebri baſi in oculum, & crotaphitarum
partem internam. Per ſciſſuræ verò reli-
quum, venã in craſſam meningem & ar-
teriæ carotidis ramum inſignem. Subdita 5
his parua duo portioni paris quinti in
crotaphitan debita: quæ deſunt quãdo por
tio hæc per dictam ſciſſuram cum neruu-
lis quatuor paris tertij dictis, excidit. Pro- 6
pinqua his oblonga duo, pari neruorum
tertio reliquo, & quarto deſtinata. His 7
propè cõtigua, ſed exteriùs parua duo, in-
terdum quatuor, vtrinq; ſcilicet bina, ve-
nulam iugularem immittunt. His & fora- 8
minibus tertij & quarti paris hiatus quidã

 adiacet,

adiecet,in quibuſdam craniis vndiq; velut
9 præruptus, ſæpe contiguus foramini am-
plo ſphenoïdis, per quod præcipua caro-
tis, ex obliquo oſsis auditorij foramine
elapſa, in cerebrum aſcendit : non autem
cerebri pituita in partes ſubiectas, per id
excernitur, magno earum partium & vi-
tæ incommodo. Talis quoque hiatus ſæpe
10 apparet in foramine ſexti paris. Vltra
hæc, parte poſtica oſsis auditorij, foramen
eſt ambagioſum quidẽ ſed in aurem per-
uium, neruo auditorio deſtinatum, à quo
foramine propè medio, parua duo exeũt:
vnum anfractuoſius, neruulo ab hoc pari
quinto in crotaphitas, & maſſeteras emit-
tendo, deſtinatum : alterum venulæ iugu-
lari in meatum auditorium immittendæ.
11 Poſt hæc, amplum foramen per ſextum
neruorum emittit, & immittit carotidem
minorem, & internam iugularem præci-
puam in canales in oſſe occipitis inſcul-
12 ptos ipſis ſanguinis ductibus. Huic proxi-
mum, ſed obliquũ ad rachitidis foramẽ ſe-
13 ptimo neruorũ pari debitũ. Huic proxi-
mũ exile ad apophyſin occipitis, reliquias
ceruicalis venæ & arteriæ cerebro immit-
tit in vas commune, vbi verò id foramen
nunc in ſextum paris, nunc in ſexti, nũc in

medium horum inteluallũ exit: quas tres eius differentias in tribus craniis, quæ tum fortè mihi ad manum erant cum hæc ſcriberem, deprehendi. Aliud in ſuturæ lambdoïdis additamento, venulam iugularem in prędictos ductus ſanguinis obiter emittens: & hæc omnia ſunt gemina. Poſtremum eſt omnium maximum, rachitidis. *Alia in baſi externa foramina.* In baſi verò externa ſunt, pręter iam dicta, etiam alia foramina: in ſupercilio quà oculum tangit ſæpe vnum, ſæpe duo, ſæpe horum loco parua rima, & cauitas in altero tantùm, vel vtroq;, via neruulo à tertio pari longinquo in ſuperciliorum & frontis cutim, vt ſentiat & moueatur. Sub oculo vnum mediocre, alteri neruulo eiuſdem paris deducēdo in partes faciei, muſculos, gingiuas, dentes ſupernos: in magno cātho magnum, tertio eiuſdem paris neruulo, in narium tunicam deducendo. In palati initio vnum, medium ad inciſores dentes, infernè ſimplex, ſupernè duplex, venulam & arteriolam emittit, & narium oriſq; tunicam committit. In fine palati vtrinque vnum, neruum quarti paris demittit.

Palati foramina. Propè hæc duo palati foramina maxima reſpirationi per nares ſeruientia, & pituitæ in fauces vacuationi. Sciſſura longa ſub zygo

zygomate in oculi cauitatem incidit, neruóſque paris tertij longinqui in crotaphitan tranſmittit & vaſa quædam. In hiatus latere antico,duo parua:vnum arteriolam à carotide prœcipua, hàc cranion ſubeunte,in nares educit:alterum in ſinum ſphenoïdis fertur.Inter apophyſin maſtoïde & graphioïde paruum,cæcum,paruum aliud pone maſtoïde,ramulum iugularis externæ in vas cerebri commune emittit. Sinus ab ore anguſto in amplitudinem lateſcũt: vt in mari & vlceribus,ſic inoſsibus.In oſſe frontis duo ad ſupercilia,ampli , humore mucoſo pleni fortaſſe olfactui ſubſeruiũt. In oſſe ſphenoïdes duo ampli,oſſe tenuiſſimo ſecreti,pituitam ex choana per glandulæ & oſsis hîc tenuiſsimi foramina acceptam,emittunt in palatum præcipuè & nares, aliàs aëre pleni , carotidis præcipuè diaſtolẽ & cerebri iuuare poſſunt.In apophyſi maſtoïde duo magni,ſępe plures ſed parui,auditui ſubſeruiunt.In gena ſuperna duo vaſti ad molares,quibus ceu medullam in alimentum ſuppeditant. Adde his paucas alias oſsium differentias à figura ſumptas. Omoplata quia triangula dicitur (cum verius ſit trapezia , id eſt propemodum triangula,& quodãmodo , quadrangula,

gula, quòd ad ceruicem duos habeat angulos ſibi propinquos) coſtas habet duas, ſuperiorem & inferiorem, & baſin ſpondylos ſpectantem, omnia hæc minerua craſſiore quàm mathematici æſtimantes, & angulos hìc duos ſuperiorem & inferiorem. Spinæ verò eius, & acromij, & colli, & glenes, & ſimæ partis ac gibbæ mentio plenior, libro de oſsibus facta eſt. Apophyſes præterea oſsis innominati (quòd os pubis, & iſchij, & ilium cęteris maius comprehendit, & ob id os ilium aliquando dicitur) acutæ ſpinarum modo, ſpinæ nobis vocantur: quanquam & coronæ vocari poſsint, inter quas ceu promontoria quædam, veluti ſinus parui obſeruantur. Quorum amborum, ſpinarum, inquam, & ſinuum hiſtoria, muſculis, neruis, venis, arteriis in crura diſtribuendis non parum conducit: ob id eadem paucis hoc loco declaranda veniũt. In oſſe pubis ſpina vna prope ſummam ipſius cum altero congenere commiſſuram, cui maximũ foramen ſubiectum, pubi quoq; adſcribitur: etiã ſi portione ſui bona ab oſſe iſchij ambiatur. In oſſe ilium ſpinæ duæ anticæ: vna inferior cotylę incubat, altera coſtam finit oſsis iliũ ſuperiorem, nam quodammodo id os eſt *Spina.*

triang

triangulum. Rectam quoq; ilium oſsis lineam, ex qua oritur pars muſculi trãſuerſi vocat Gal. in admi. anat. In oſſe iſchij ſpina vna cotylæ ſubiecta, & ſub hac ſpina tuber eiuſdem oſsis craſſum admodũ minus craſ-

Sinus tres. ſum tuber eſt, ſed longius, à coſta iliũ ſumma ad cotylen. Sinus verò tres ſunt, ampliſſimus, ſed parũ cauus inter ſpinam pubis, & ſpinam ilium infernam, in medio ad cotylen elatior ob horũ oſsium commiſſuram.

2 ram. Alter, inter ſpinas duas oſsis ilium æquè profundus, ſed longitudine multùm varius in diuerſis ſceletis quem nos mediocrem vocamus.

3 Tertius parte poſtica profundiſsimus inter ſpinam iſchij, & oſsis ilium cum ſacro cõmiſſuram: quem coccyx non parum adauget, & verum ſinum efficit. Qui verò ſinus, admodum exiguus & inæqualis in oſſe ilium, quà id cum ſacro committitur apparet, quia parui eſt momenti, nobis omittitur: ſed qui inter iſchij tuber & ſpinam, obturatori interno, qui inter idem iubet, & cotyles ſupercilium, externo ſeruit.

Cauitas in oſſe ilium. Canitas in oſſe ilium inſignis intus & foris, muſculis eſt deſtinata, ſed interna ventris capacitatem etiam auget.

Libr. 12. de vſu partium. Quoniam autem articulatio eſt oſsium compoſitio, propter motum

tum voluntarium comparata, ipſis autem oſsibus articulos conſtituentibus cartilago, vnctionis cuiuſdam vſum præſtat, ligamenta autem connexionis & firmitatis: nunc de cartilaginibus, pòſt de ligamentis agendum eſt.

DE CARTILAGINIBVS. Caput II.

CARTILAGO pars corporis eſt poſt os maximè terrea, ob id ſiccisſima, durisſima, frigida, ſenſus quoque tactorij, vti & neruorum, expers, ſolida. Oſſa quoque omnia, & dentes genis adhuc clauſi infantibus, cartilago ſunt, quæ tandem in oſſa duratur: vti cartilagines, quæ ſterni oſſa intercedunt, & ſæpe xiphoides, coſtarum fines, coccygis extremum. Ob id rectè etiam ſcripſit Ariſtoteles, cartilagines ex eadem materia conſtare, ex qua oſſa, ſed minùs ſicca: ob id alterutrũ fractum, non coaleſcit. Differentiæ cartilaginum à ſubſtantiæ conſiſtentia, magnitudine, numero, figura, ſitu, connexione, actione, vſu, propemodum eædem, quę in oſsibus ſumendæ: viſu & tactu quàm lectione ac auditu breuius, ac clariùs cognoſcuntur.

Lib.7. vſus part.

lib.1. hiſ. cap.1.

Differentiæ cartilaginum vnde petendæ.

Pauc

Paucas tamen aliquas à ſitu, & connexione, & vſu earum ſumptas differentias fuſiùs explicare nunc ſtatuimus. Cartilago vel oſsibus connaſcitur, vel partem per ſe conſtituit. Quæ oſsibus connaſcitur, nunc oſſa inuicem connectit, nunc oſsibus tantùm appenditur. Quæ oſſa ipſa inuicem coniungit, vel per ſe coniungit, vt in oſsibus ſterni, pubis, oſſe ſacro, & ſpondylis, & hyoide, & epiphyſibus nondum ita inueteratis: vel communium articuli ligamentorum interuentu: vt in coſtis ſeptem veris cum ſterno, in finibus omnium oſsiũ diarthroſi aut ſynarthroſi iunctorum, vbi eſt oſsium articulis ſuperlita ad motuum varietatem, ſecuritatem, diuturnitatem, & quæ articulis quibuſdam velut innatat.

Quæ oſsibus appenſa, aduerſus foris occurſantes iniurias, quaſſantes, aut contundentes, tum oſſa ipſa, tum ſeipſa, tum ſibi ſubditas partes cummunit, & impetus externos, molliter cedendo, eludit: vt quæ coſtas ſeptem veras perficit, vt multò magis quæ coſtis quinque infernis accreuit, & quæ imo ſterno ξιφοειδὴς dicta, quòd ferè gladij modo eſt acuminata, interdum tamen lateſcens, nonnunquam bifida: & quæ in imo naſo vtrinque, & in medio multiplex,

plex,& aures ipſæ, & coccygis pars multa, & ſpondylorum ſpinę,& apophyſes tranſuerſæ,& hyoidis latera præcipuè in mulieribus,& quæ omoplatæ baſi, & coracoïdi, & acromio,& aliis partibus nudis acreuit. Cartilagines autem in imo naſo, ad hunc habent modum: maxima, & craſsima, & duplata in medio ad vſq; oſſa ethmoïdea, huius imo alia, ſummo autem, quâ naſi oſſa tangit, aliæ duæ tenues alarum æmulæ, quarum imam partem ſuperuectæ inſignes duæ dextra & ſiniſtra, in multis ante ſectionem perſpicuæ,vnguium magnitudine,ſubcraſſæ,quibus cutis adnata, ſed magis harum extremo ſubnata, cartilaginoſum imum naſum vtrinque & antè conſtituit. Quinetiam homo animalium ſo- *Lib.13.v.*
lus os habet paruum,cartilaginoſum, col- *par.*
ligans clauem cum omoplatæ ſpina, ligamentis quibuſdam fortibus,præter cõmunia illa & membranoſa, vt ſecurior eſſet hæc articulatio. Cartilaginoſum verò eſt, quia eminet, & primum occurrit cauſis externis, frangentibus: quarum impetus cedendo fruſtratur. Id quoque os Hippo- *Lib.de ar*
crates & Galenus, ſimiæ negant: ne putes *ticulis, et*
cartilaginem eam eſſe, quæ hominibus *cōmēt. in*
multis ac ſimis inter acromion & clauis *eū primo.*

finem intercedit, vt in aliis quibuſdam oſſium iuncturis, de quibus paulò pòſt. Articulo nanque id os foris incumbit: vt ſeſamoïdea oſſa internis manus & pedis digitorum articulis omnibus, & externis manus quibuſdam. Adde, quòd non ſoli fines oſsium diarthroſi, aut ſynarthroſi iunctorum, cartilagine læui ad motus liberiores incruſtantur: ſed etiam harmoniarũ pars plurima, quæ ſcilicet motus edunt obſcuros: vt in oſsibus carpi & tribus innominatis tarſi, quâ tum ſecum iunguntur, tum viciniis oſsibus. Quæ verò motu omnino carent harmoniæ, vix cartilaginem recipiunt, vti nec ſuturæ, nec gomphoſes, nec ſymphyſes: præterquam in prima ætate, in qua hæc quatuor, harmoniæ, inquam, ſuturæ, gomphoſes, ſymphyſes aliquandiu cartilaginoſæ perſeuerant, vti & ipſæ epiphyſes, & epiphyſeon cum oſsibus connexio, atque adeò oſſa ipſa etiam tota. Sunt igitur cartilagine hac, veluti tectorio quodam incruſtata in articulis omnibus oſſa duo, vnum cauum, alterum gibbum: idque in his omnibus magis & minus: vt in articulo genæ infernæ cum oſſe temporali, ſpondylorum apophyſibus decliuibus cum accliuibus, coſtarum cum

Lib. 13. v. p.

ſpond

ſpondylis & horum tranſuerſis apophyſi-
bus, clauis cum acromio & ſterno, brachij
cum omoplata & cubito & radio, & ho-
rum cum carpi oſsium ordine priore, hu-
ius cum poſteriore, huius cum metacar-
pij oſsibus quatuor & primo pollicis, ho-
rum cum phalangibus oſsium vicinis vſq;
ad poſtremas: quibus caro & vnguis pro
cartilaginis munimento eſt, vti acromio
& carocoïdi & olecrano & trãſuerſis ſpon
dylorum apophyſibus, & aliis quibuſdam
extantibus oſsibus, ligamenta aut multa
aut valida pro cartilagine ad munimen-
tum videntur ineſſe. Similiter res ha-
bet in fœmoris totius, vt manus totius
partibus. In quibuſdam tamen diarthro-
ſibus & ſynarthroſibus, etiam poſt coctio-
nem vel putredinem, non facilè apparent
cartilagines ob tenuitatem, denſitatemque
parti connatæ, & inſeparabiliter cohæ-
rentes: vt in oſsis temporalis cauo condy-
lum genæ inferioris excipiente, in fine
inferno brachij, ſuperno radij, & cubiti,
& aliis non paucis. Acceſsit articulis qui-
buſdam media & velut inter fines oſsiũ car
tilaginoſos innatans cartilago: vt in com-
miſſura tum genæ infernæ cum tempo-
rali oſſe, tum clauis cum ſterno, omnium,

& cum acromio multorum, tum cubiti oſsis cum carpo, tum cruris condylis cum tibiæ glenis: vt eas cruris cōdylos exceptu-ras augeret. In aliis, vt attritus eſſet mol-lior, in gena verò etiam ad motuum varie tatem ſeruire cartilago hæc poſsit. De qua pleniùs calumniarum depulſionibus diximus. Huc quoque pertinet cartilago, quæ ſynchondroſin conſtituit & ligamentum cartilaginoſum in ſpondylis, in pube, in media iſchij cotyle, & cruris capite, & in medio genuum articulo: ſed quæ ſpondylos committit cartilago in lumborũ parte inferna, eſt ampliſsima ad flexionis & extēſionis magnitudinem. Quin & parte inferna vltimi lumborum ſpondyli in mulieribus paruis præſertim, magna eſt cartilago ligamentoſa: vt os ſacrum foras lon giùs excurrens, locum det ampliorem fœtui. In iiſdem recèns fœtis aut parturientibus, cartilago pubis oſſa cōnectens, mollior eſt ac laxior: vt vi parua ſecando, facilè ſeparetur. Cartilago autem per ſe partem conſtituit in vtriuſque cilij tarſo, in quo ſunt palpebrę, & in epiglottide, in larynge toto, in totius aſperæ arteriæ bronchiis omnibus, in cordis baſi media: vnde arteria magna & vena arterioſa emergit.

Quæ

Quæquidem cartilago in minoribus animalibus eſt mollior, in grandioribus durior, in maximis autem, vt elephantis, vel os planè eſt, vel oſſea cartilago. Sic nanq; ob naturæ cognationem cartilago, ætatis aut temperamenti ſiccioris occaſione, in os degenerat: vnde xiphoides Galeno nunc os, nũc cartilago, vti reuera habet: & acromion Hippocrati os, Galeno cartilago dicitur. Quæ cartilaginibus per ſe partem facientibus accenſeri poteſt, vt quæ articulis quibuſdam media velut innatare paulò antè dicta eſt, & quæ imo coccygi, & quæ imo naſo gemina, inſignior vtrinque appenditur, & ipſa auricula. Quòd autem cartilagines & ſecum, & cum oſsibus, oſsium modo, etiam diarthroſi articulantur, oſtendunt quæ in imo ſunt naſo, quæ in coccyge imo, quæ in larynge tres ſunt, quæ in fine coſtarum ſeptem verarum.

Quin oſſa ipſa cartilaginum interuentu articulari antè probauimus. Ex his, cartilaginum vſus duplex præcipuus apparet: vnus, vt partes quaſdam læues ac politas, ad motuum promptitudinem efficiant, in articulis ſcilicet: alter, vt violentiæ foris occurſantium mediocriter cedant. *Vſus cartilaginũ duplex.* *Lib. II. vſ. par.*

Cartilaginis enim ſubſtantia maximè

idonea ad tegendum, & defendendũ partes ſubiectas. Non enim poteſt comminui & frangi, vt dura, & friabilia: neq; incidi, & cõtundi, vt mollia & carnoſa. Vſus alios cum oſsibus communes, vt ſuſtinendi, fingendi partis appoſitus, ex ipſarum natura & forma cogitãdos relinquimus. De cartilaginibus aſperę arteriæ ad extimos vſq; lobos, & membranam pulmones veſtientem, ſuamq́ retinentibus naturã, Galenum audire ſatius eſt, quàm ex eo excerpta huc parum feliciter adſcribere.

DE LIGAMENTIS.

Caput III.

LIGAMENTVM pars eſt corporis noſtri, ſimplex, poſt os & cartilaginem maximè terreſtris: & ob id ſicca, dura, frigida, quia etiam eſt exanguis. Hæc pars neruo eſt ſimilis quoniam alba eſt ac ſolida, ſed neruus nõ eſt, quia penitus ex ſe inſenſilis eſt, nec mouere quicquã poteſt: & neruo eſt multò durior, nec à cerebro, nec à rachitide naſcitur, ſed ab oſſe, vel cartilagine, vel oſſe cartilaginoſo, vel membrana: & in os, aut

Lib.1. & 6. et aliis vſ. part.

Ortus ligamenti.

aut cartilaginem, aut muſculum, aut partem aliam inſeritur. Eſt verò id ligamentum ſpeciatim & propriè dictum, & cuius naturã hîc explicare ſtatuimus. Interdum *Ligamẽtum generatim ſumptũ.* nanq; generatim & abuſiuè ligamentum medicis latius patet, vt etiam quicquid in corpore alterum alteri colligat, ligamentum dicatur: ſic cutis reliquarum corporis partium eſt ligamentũ, & per ſe, & membranarum, neruulorum, venularum, alicubi etiam arteriolarum interuentu. Per quæ eadem cutis ſubiecto adipi, membranæ carnoſæ, muſculis, & aliis propè omnibus internis partibus connectitur. Cæteræ etiam corporis partes, ſibi inuicem colligatæ ſuſtinentur. Peritonæos quoq; tunica diaphragmati, hepati, lieni, ventriculo, inteſtinis, renibus, veſicæ, vtero, venæ tum portæ, tum cauæ inferiori, arteriæ inferiori, epiploo, meſaræo cum lumbis ligamentum eſt: & ſubcoſtalis tunica pulmoni, cordi, pericardio, œſophago, venæ cauæ ſuperiori, aortæ arteriæ cum thoracis ſpondylis. Et meninges cerebro, cerebriq; partibus cum cranio, & pericranio vinculum ſunt. Sic partes faciei, colliq; omnes, tum ſibi, tum capiti ac thoraci copulãtur. Sic partes propè omnes cerebro, & rachi-

 tidi,

tidi, per neruos, cordi per arterias, hepati per venas colligantur:& rurſum cor omnibus thoracis partibus per tunicas thoracem medium diuidentes, à ſubcoſtali exortas, & pulmoni per arteriam venoſam, & venam arterioſam. Et faucibus copulatur pulmo quidem per aſperã arteriam, ventriculus autem per œſophagũ. Hepar quoq; cõmittitur per venam,portam quidem folliculo fellis, lieni, ventriculo, inteſtinis, meſaræo, epiploo,pancreis: per vmbilicam autẽ, & peritonæi portionem vmbilico:& in quibuſdam hominibus per membranoſa quędam vincula,tunicæ ſuæ & peritonæo communia,cum ipſo hypocondrij dextri peritonæo, vti & quorundam lien cùm ſiniſtro tũ peritonæo, tum rene:& pulmonum tunica interdum cum ſubcoſtali, membranoſis cõpluribus vinculis naturaliter cohęret.Veſica autem omnibus cum vmbilico,per vrachum,& arterias vmbilicas geminas alligatur: & vt ſemel finiam, partes corporis omnes ſibi continuæ colligantur, vel aliarum interuentu:vt ſit verum,omnia oſsibus & perioſtiis per ſe, aut per aliud, cohærere. Id quoque ligamentorum genus,neruorum quos recipit beneficio,ſenſus tactorij prope to

pē totum eſt particeps:cùm alterum oſſo-ſum ſcilicet, aut cartilaginoſum neruis ac ſenſu,vt dixi,careat. De quo hæc ſufficiāt. Ad propriè dictum ligamentū redeamus, quod articulos colligat, & tēdones induit, conſtruit, munit. Ex ligamentis propriè ſpeciatimq; dictis, quamplurima ab oſſe in os inſeruntur, pauciora à cartilagine in cartilaginem,non pauca ab oſſe,vel cartilagine,vel membrana,in muſculorū capita tranſeunt.Quæ ab oſſe in os inſerūtur, firmant partim articulos,partim oſſa ipſa extra articulos,partim tēdones ipſos præſertim longos.Quæ articulos firmāt,quędam ſunt tenuia,& membranoſa,vndique articulum cingentia, omniū articulorum cōmunia : & ea craſsiora, tenuiora,robuſtiora, imbecilliora, pro partis mouendæ magnitudine,paruitate,& partis motuum robore,imbecillitate: quæ cum exploras, ſint æquè tenſa,vel æquè laxa. Nam laxitas craſsitiem, tenſio tenuitatem auget, & mentitur. Alia ſunt articulorum quorundam principaliū, vel motus robuſtiſsimos obeuntium ferè propria,& ea communibus multò craſsiora, robuſtiora, & parte ſui maxima rotunda,hiſq; articulorū partibus vel indita, vel ſuperdata: quibus ex

Ligamētum propriè dictum.

motuum violentia, maius impendebat luxationis, vel affectus alterius periculum. Cõmunia, circunſtans articulos, genæ infernæ cum oſſe temporali, ſpondylorum in ſuis corporibus, apophyſibus obliquis accliuibus, & decliuibus, coſtarum cum ſpondylis, & horũ apophyſibus tranſuerſis, & cum ſterno, omoplatæ cum claui, & brachio, brachij cum cubito & radio, radij cum cubito ſupernè, & infernè, radij & cubiti cum carpo, carpi oſsium inter ſe, & cũ pollice & metacarpio, & huius cum prima digitorum phalãge, & primæ cum ſecunda, & ſecundæ cum tertia: vt in quatuor digitis, ſic in pollice, & vt in manus totius partibus, ſic in femoris totius articulis omnibus: ſi magnorũ articulorum, aut motus vehementes edentium craſsiora, & valentiora intellexeris, & cõtrariorum tenuiora & imbecilliora. Valentiora enim, quæ occipitis corona primi ſpõdyli glenis iungunt. Adhæc ligamentum validum anticas omnium ſpondylorũ partes adeò exactè colligat, vt pleriſq; medicorum ea parte coaleſcere ſpondyli videantur. Deſinit autem ligamentum hoc, parte quidem poſtica, in tunicã craſsiſsimam meningas duas rachitidis ambientem, an-

tica

tica verò, paululùm vtrinq; progreſſa, in-
ſeritur in cartilaginem ſpondylos iungē-
tem. Spondyli enim omnes, præter pri- *Libro 13.*
mum & ſecundum, ſibi interſita cartilagi- *vſ. part.*
ne iunguntur, & membrana, omni villo-
rum, ſed præcipuè rectorum genere præ-
dita; à ſecundo ſpondylo ad vſq; imum os
ſacrum, obiter ſpondylorum medio inſi-
nuata. Craſſa quoq; & denſa, & dura, & va-
lida, tamen membranoſa, quæ articulos
brachij, cubiti, manus, cruris, tibiæ, pedis
omnes ambiunt: & manui internæ, & in-
ferno pedi craſsiora, denſiora, duriora, va-
lidiora quàm parti oppoſitæ ad actionis
robur addita ſunt. Robore enim magno
hi omnes articuli eguerunt: quapropter
ligamenta etiam pternæ cum aſtragalo &
vicinis oſsibus aliis, dura & cartilagino-
ſa, & partim lata, partim rotunda ſcribit
Galenus: & tam valida, vt horum quædam *Libro 3.*
ſint *νευροχονδρώδεα*: qualia intùs in cotyle & *vſ. part.*
genu interſunt. Valida etiam os ſacrũ, &
ilium. & oſſa pubis extrinſecus colligant.
Ab oſſe item ſacro, & vicina oſsis ilium
parte, ligamentum fortè in ſpinam iſchij, *Commu-*
& tuber. Hæc autem communia articulo- *nium li-*
rum ligamenta ex epiphyſeos cum oſſe *gamēto-*
commiſſura, non ſolùm ex ſuperciliis, & *rũ origo.*

cond

condylorum radicibus naſci videntur in quibus epiphyſis eſt. Quò fit, vt quæ crus cum cotyle ambiunt,ex cruris epiphyſeos ſymphyſi enata, quadãtenus deorſum ferantur,& collum cruris propè totum ambiant,priuſquàm ad cotyles ſupercilia re-
12. *vſus* ferãtur.Propria ſunt & craſſa,& ferè ner-
partium. uorum modo rotunda: vnum quod ſecũdi
ſpõdyli dentem medio coronarum occipitis interuallo colligat: alterũ illi tranſ-
13. *vſus* uerſum, à dextra parte primi ſpondyli ad
partium. læuam, quod primo ſpondylo dentẽ colligat,& contra dentis duritiem rhachitida munit: ipſum quoq; articulũ brachij cum omoplata, præter tenuia illa & membranoſa articulorum ambitui cõmunia, confirmant quatuor: vnum latius à fine acromij in finem coracoïdis, alterũ anguſtius, & breuius, à radice acromij in radicẽ coracoïdis:duo reliqua,quoniam muſculum brachij bicipitem bona parte conſtituunt, in lagamenta muſculorũ differantur. Cubiti apophyſin ſtyloide cum carpi oſſe octauum ſuſtinente ligamentũ ſimile confirmat,id os carpi cartilaginoſum colligat oſsi carpi ligamentum rotundum, de quo poſtea. Ligamentũ etiam à cotyles fundo propè toto,præſertim quà pubis foramen

ſpect

ſpectat rotũdum & validum, adipe interſperſum, tam latũ vt pubis foramẽ etiam attingat, paulatim contractius & rotũdius in medium cruris caput inſeritur: durum adeò, vt νευροχονδρῶδες dici queat. Ligamẽtum quoq; alterum eſt hoc firmans prævalidum, in labro cotyles interno tranſuerſum à ſpina ilium ſuperna, in ſummũ os pubis ligamentũ validum. Tibiæ cum *Libro 3.* crure diarthroſis parte externa ligamen- *vſ. part.* tum habet robuſtũ, & finem muſculi lati ſeu membranoſi: interna autem tantùm lata, & tenuia omni articulo communia. Antica molam ſed tendonibus firmatam: poſtica denique communia. Ad hæc tibia *Libro de* cruri alligatur ligamentis tribus, præter *oſsibus,* membranoſa illa & communia, validis & *& 2. ad-* rotundis: in genu nanq; interno ligamen- *miniſt.* tum paruum, rotundum, ex canali inter cõdylos medio prodiens, in adipem genu anteriorem deſinit. Alterum cartilaginoſum ex reliqua canalis aſperitate, in tibiæ eminentem mediam apophyſin ſimile illi, quod à media cotyle naſci nuper dicebamus. Alia ſunt ligamenta cartilaginea vtriq; tibiæ cauitati vndiq; circũdata: quæ inuicem coëuntia qua parte cauitatis tibię committuntur, validius & cartilagineum

illud

illud ligamentum producunt in canalem medium, quod inter duos cruris condylos inſeritur, totumq; articulum in duas partes diuidit. Sub planta cuti cũ adipe ablata, ligamentum latum & validum ab ima pterna, ramosè oſſa in omnia primæ phalangis ſeſamoïdea inſeritur, ad maximam pedis totius firmitatem. Ligamentum validum latum à baſi externa epiphyſeos pternæ ad cyboides, & oſsis in pedio minimi & proximi principium: alterum illi ſubditum, ſed exiguũ à pternæ fine obliquum in partẽ cyboidis, & oſſa innominata. Ad ligamenta hæc articulorum propria referri poſſunt, tum illud quod acromion committit, cartilagine vel oſſe cartilaginoſo auctum, & firmatũ: & quæ cartilagines mobiles articulos quoſdam intercedunt (de quibus antè) & tendones muſculorum cruris anticorum epigonatidem complexi, & ipſam tibiæ affirmãtes, & qui pedem extendunt duo plantæ ſubditi, ad ſcaphoides & cyboides cartilagine ſibi implexa firmati: & qui alios articulos ambiunt, aut parte aliqua confirmant: & quæ ligamenta oſsibus ſeſamoidibus augentur, & robuſtiora fiunt, vt capite primo docuimus. Ligamenta quoq; τένοντες,

id eſt tẽdones dicta, ſcolicoides dorſo glou tiorũ alligant, lib. 8. vſus partium: quorum meminit Gal. lib. de ſanitate tuenda. Ligamenta ſpeciatim appellata ex oſſe in os prodeuntia, ipſaq; ambo oſſa ſine articulo firmantia, ſunt partim tenuia, partim craſſa. Tenuia radium cubito & peronen tibiæ quà interhiant hæc oſſa, vbiq; colligant, & ſimilia his os pubis, & partẽ iſchij in foramine iungũt. Talia quoq; ſpondylorũ ſpinas colligant, à ſupernæ ſpinę medio quodam canaliculo ſubiacente exorta, & in ſuppoſitæ ſpinæ velut lineã quandam à medio ipſius dorſo extantẽ inſerta, eas continuant tanquam vnum os eſſent. Muſculos quoq; dextros à ſiniſtis, aut anticos à poſticis, parteſq; alias quaſdam eadem diſcriminant. Craſſum autẽ eſt ligamentum, & neruoſum, & latum, & durum mediocriter, & fortè ſuper cartilaginẽ in fine ſpinarum plurimarũ: per quod etiam omnes ſpondylorum ſpinę velut vnũ corpus efficiuntur cum opus eſt, cooperante in id membranoſo inter ſpinas ipſas medias ligamento nuper dicto. Valentia etiã & æquè propemodũ craſſa duo, à coccygẽ vnum in iſchij tuber, alterum in eiuſdem ſpinam inſerta. Nec imbecillum quod in- *Ligamẽta ſpeciatim dicta.*

terna

terna cotyles labra (vt dixi) continuat, & quod claues ſubſterni vertice ſimul cõfirmat. Ligamenta hyoidis lateribus cum vicinis eiuſdem partibus non ſolùm membranoſa, ſed etiam cartilaginoſa & rotunda, & cum vtraq; apophyſi ſtyloide produxit natura, & cũ apophyſibus ſupernis duabus cartilaginis thyroidis. Ligamentũ eſt rotundum, reuellens os carpi octauum cartilaginoſum, ne à tendone carpum fle-

Lib.1.vſ. part. & lib. part. admini.

ctente in id os inſerto euertatur. Ligamẽta propriè dicta, quæ ab oſſe in os ſine articulo tranſeunt, & tendones firmãt ac muniunt, & tutò tranſmittunt, præcipuè in imo cubito, & ima tibia, & digitorum tam manus quàm pedis parte ſima primæ, & ſecundæ phalangis. In cubito enim maximum illud & robuſtiſsimũ, quod ab oſſe carpi pollicem ſpectante, tranſuerſum ad os carpi minimũ digitum ſpectans fertur, annulo cuidã ſimile, ſub quo omnes tendones digitos, & pollicem flexuri tutò deſcendunt. Talia ſed tenuiora, minora, imbecilliora, tamen etiam tranſuerſa, in cubito externo ſeptẽ, digitos carpumq; extendentibus, & in obliqua mouentibus tendonibus deſtinata: vnum tendonibus quatuor digitos totidem extendentibus, &

idem

idem cubiti & radij finem connectit: vnũ *Lib.10.*
in fine cubiti oſsis commune tendonibus *adminiſt.*
duobus digitos paruos duos abducentibus.
Alia duo affixa radio, quorum vnum tendones indicem & mediũ abducentes continet: alterum eſt tendonis pollicem indici adducentis, aliud in apophyſi cubiti, tendonem carpi extenſorem tranſmittit inſerendum imo oſsi metacarpij: vnum alterum carpum extẽdenti tendoni, aliud validum ad pollicem, per ſinum in imo radio exculptum, tendones duos trãſmittit: vnum in os carpi prælocatum pollici, alterum in primum os pollicis. Qui verò muſculus toti radio affixus deſcendit, tendone & ligamento tranſuerſo caret: ſed deſinit cum radio in membranæ naturã, prope ipſam radij cum carpo commiſſuram.
Carpum verò flectentes tendones, ligamẽtum tranſuerſum non habent in carpo ſimile prædictis, ſed amplum & validũ tegit tendonem carpi ſupernè flexorem, primi in metacarpio oſsis principio inſerendum, non in os carpi primum, vt apparet.
Talia pedis tendones muniunt & amplectuntur: digitos extendentes vnum, pedem totum flectentem vnum, tobiæ imæ adnatum ante digitum flexores magnos: duo

tibiam pternæ intus etiam colligantia: vti vnum peronam tibiæ, alterum eandē pternæ colligat & ſubiectos ei parti tendones. Ligamenta vnguium ab oſſe digitorū vltimo nata, his addi poſſunt. His ampliora ſunt intus, in ſecūda pollicis phalange, & prima & ſecunda quatuor digitorū tam manus, quàm pedis: ſub quibus flectentes ipſas phalanges tutò feruntur tendones: & per quæ etiam phalanges ipſas flectunt, adiuuante non parum hanc flexionem ligamento paruo & tenui, ſed firmiſsimo, à fine phalangum in partem tendonū propinquam inſerto. Hoc ligamentorum genus, quod tendones digitis alligat, membranam vocare potes duram, vel ligamentum membranoſum, vel tendonum ligamentum, velamen, tunicam. Hactenus ligamenta propriè vocata ex oſſe in os prodeuntia recenſuimus: nunc his ſimilia vſu, à cartilagine oſsis vicaria in cartilaginem dicenda. Hæc autem ſunt tenuia & membranoſa, in finibus coſtarum notharum, atque etiam verarum, quandiu ſcilicet oſſium ſterni commiſſuræ per ætatem teneram ſunt cartilaginoſæ. Talia in imo fine coccygis, quandiu etiam eius oſsicula cartilagines adhuc ſunt. Huc referri poſſunt

Lib.1.administ.

Lib.1.administ.

Ligamētum propriè dictū à cartilagine in cartilaginem.

ſunt

ſunt propè omnia articulorum communia,& etiam propria:quādiu animal molle adhuc eſt ac tenerum: quippe cui epiphyſes oſsium,extrema ad articulum formantes, ſunt adhuc omnes cartilaginoſæ. Talia cartilagines particularum hyoïdis diu continuant, & cartilagines duas in arytenoïde inuicem connectunt,& cum innominata, & hanc cum thyroïde. Talia denique bronchia aſperæ arteriæ omnia colligant dupliciter: quædam ſcilicet ſingulorum fines committunt, & circulum abſoluunt, alia ipſorum latera,idque non ſolùm in ipſo arteriæ aſperæ trunco, ſed ramis quoque omnibus per pulmonum carnem numeroſiſsimè diſtributis:quibus tum cartilaginibus,tum ligamentis omnibus, tunica intus ſubtenſa eſt & altera foris ſuperiecta,ſed hæc tantùm ad vſq; pulmonis corpus exporrecta Membranarum quoque cordis epiphyſes,& pericardios,& arteriarum tunica, corporis ſubſtantia ligamento eſt ſimilis:ob id vt ligamentum, ſic ipſa omnia oſsi cartilaginoſo,aut cartilagini in cordis capite, ſeu baſi conſtitutæ alligauit natura, oſsi quidem cartilaginoſo in magnis animalibus, in admodum paruis verò νευροχονδρώδεί τινι σώματι,

Ligamenta ab oſſe in cartilaginem.

Ligamenta etiam ab oſſe nata, in cartilaginem inſeruntur, vt cartilaginoſa duo & craſſa in genu: vnum, à condyli interni radice interna in cartilaginem genu mobilem externo condylo deſtinatam, & in tibiæ apophyſin ſubditam. Alterum illi ſubditum multò craſsius, etiam obliquum in mediam & cauatam tibiæ apophyſin. Ligamēta propriè nuncupata vel ab oſſe, vel cartilagine, vel membrana, procedunt in muſculorum omnium capita cum neruo, ad muſculi & tendonis villorum neruoſorum robur, ipſa quoque in villos diuiſa: horum pars plurima, ab oſsibus ipſis muſculorum principio propinquis: quorum enumeratio & longa eſſet, & obſcura lectori myotomen adhuc ignoranti: pauciora ſunt à cartilagine vt duodecim laryngis propria. Quidam quoque thoraci, & rhachitæ, à cartilagine coſtarum & ſpinarum ligamenta habent, à membrana non pauci: vt, qui oculos mouent ſeptem, qui digitos adducunt lumbrici quatuor, & diaphragma à ſubcoſtali mediana. Nã quæ ab eodem duo in lumborum ſpondylos extenduntur ligamenta, alterius ſunt naturæ, & id firmant, quia nõ caput, aut prope ipſum immittuntur. Duo autem maxi-

mè inſi

mè inſignia, in caput muſculi in brachio cubitum flectentis, quem ob id bicipitem appellamus, quorum ſuperius & rotundius à ſupercilio omoplatæ per ſciſſuram ſuper brachij caput deſcendit: alterum inferius & carnoſius, à coracoïde proficiſcitur. Mediæ quodammodo naturæ ligamēta, inter illa tum generatim, tum ſpeciatim appellata, quædam ſunt partim ex oſſibus nata, aut cartilaginibus: (tamen non in os, vel cartilaginem, vel tendonem, vel muſculum procedūt,) partim aliunde nata. Ab oſsibus pubis ligamenta naſcuntur gemina, ſed caua, & receptis inſignibus neruis ſentientia, vel nerui caui & cauernoſi dicenda maximam penis partem conſtituentia, & quibus ſpiritu repletis penis riget. Spincter ſedis ligamētum habet validum à tubere iſchij. Ab oſsibus quoq; pubis ligamentum inſigne per ſinum oſsis ilium aſcendit, & communibus vteri ligamentis à peritonæo natis intextum, vteri cornua validè confirmat. Ligamenta quoque valida, intra cordis ventres inſerta, partim ex membranis venæ cauæ, & arteriæ venoſæ nata, partim ipſius cordis diaphragmati iniecta: quibus harum membranarum & cordis motus adiuuatur. Ligamen-

14. vſ. part. li. 5. vſus part.

tum quoque moderatum linguæ & peni ſubnexum eſt,in quem verò vſum libri de vſu partium abundè docent. Ligamentum cum vmbilico,hepati quidem vena vmbilica occæcata, veſicæ verò tum vrachus, tũ arteriæ vmbilicæ geminæ, horum vnumquodque peritonæo confirmatum : à quo etiã multis hominibus membranoſa ſunt ligamenta hepati & lieni:vt à ſubcoſtali pulmonibus, à meningibus inter ſe, & à tenui in cerebri meandros,à craſſa in cranij loca non pauca, ſed præcipuè in ſuturas,& pericranion tunicam:quæ etiã oculo eſt ligamentum firmiſsimum. Alium ligamenta docẽdi ordinem,Galeno in administrationibus anatomicis obſeruatum ſequi potes, vt partium ligamenta ſimul omnia deſcribas : vt,brachij,cubiti,manus, cruris,tibiæ,pedis,ſpondylorum, & partiũ reliquarum : id quod hic etiam locis aliquot obſeruauimus. Ex his ligamẽtis propriè dictis,quæ quidem ab oſſe vel cartilagine, partibus non ſentientibus oriuntur, non ſentiunt:niſi horum quædam neruos acceperint,vt quæ penem conſtituunt,linguam & penem firmãt. Quæ verò ex perioſtio , membraniſque aliis ſentientibus oriuntur, ſentiunt : vti & quæ ligamenta

tend

tendones ad articulos dilatati efficiunt: vt quæ in pterna, epigonatide, digitis, partibúſque non paucis ligamentorum vſum explent, ſentiunt. Quæ res impoſuit quibuſdam putantibus ligamenta vera nunc ſentire cùm neruos non recipiant, nec à cerebro aut rhachitide oriantur, nunc nõ ſentire. Ex his perſpicuum eſt ligamentum ligare, munire, veſtire: qui tres ſunt ipſius vſus præcipui. *Lib. 1. admi. anat.*

DE MEMBRANIS. *Caput* IIII.

MEMBRANA pars eſt corporis noſtri ſimplex, lata, plana, tenuis ſed valida tamen, alba, & neruoſa, ob id ſentiens, & dilatari comprimiq; citra noxam habilis, ſine villis tamen magna ex parte. Hanc Græci nunc ὑμένα, nunc χιτῶνα, nunc μήνιγγας indiſcriminatim appellant. Nos mẽbranã ſemper vocabimus, interdum tamen tunicam, cum partem aliquam veſtit: & quæ cerebrum foris integunt, priuatim meningas vocabimus. Hæ porrò intra cranion ſunt duæ, tenuis & craſſa, à cõſiſtentia nuncupatæ. Tenuis meninx cerebrum omne, anticum ſcilicet geminũ & poſticum, atq; *Tenuis meninx quid præſtet.*

ab his omnibus ortam rhachitidem totã, & neruos opticos,& alios cerebrales vndique per cranion cõueſtit,& vaſis ſanguinis, quibus implexa eſt,nutrit & tẽperat. Propterea etiã in cerebri meandros altiùs inſinuatur, & in ventres iiſdẽ vaſis intertexta,vbi choroïde membranam efficit. Craſſa verò meninx tenui propemodum toti circumpoſita,vaſis etiam intertexta,& quà cerebrum dextrum à ſiniſtro, & vtrunq; à poſtico cerebello diuidit,duplatæ ſimilis. Portiones ſui multas & magnas tũ in cranium, tum per cranij ſuturas in pericranium,& per oſſa ethmoïdea in nares,pérque neruorum in cranio inferno foramina, neruis & toti rhachitidi veſtiendæ & muniendæ impertitur. Pericranios membrana ex meninge craſſa, vt dixi, conflata totum cranion ambit, præterquã quà caput collo cõmittitur:naturæ eiuſdem cum perioſtio, id eſt mẽbrana os vnumquodq; propè totum ambiente, ſed nomen peculiare ob cranij præſtantiã ab eo eſt mutuata. Hæ tres membranæ in oculum quoq; feruntur, & in eo pericranio quidẽ fit cohærens, oculum foris ad iridem vſq; integens & capiti affirmans. Craſſa verò meninx fit dura oculi tunica, quæ antica ſui

Craſſa.

Pericranios membrana.

Tres oculi mẽbranæ.

Cohærẽs.

Ceratoides.

parte,

parte, iam inde ab iride, fit ceratoïdes: tenuis deniq; meninx fit χωροειδὴς ſeu ῥαγοειδὴς, quæ mox ab iride durã, cui toti tota hactenus inhæſit deſerens, ac intrò nonnihil exporrecta, ibiq; relicto foramine, quã vocamus pupillam, reflexa, & quadãtenus duplata, in maximum humoris cryſtallini circulum firmiter inſeritur, tota hîc velùt ſtriata ac imbricata. Nec hæ tantùm tres membranæ oculo à capite impertiuntur, cohærens vt dixi craſſa, ac tenuis, neruum opticum comitatæ: ſed ipſe etiam neruus opticus in oculi cauitatem ſimulátque incidit, tranſmutatus in membranam amphibliſtroïde, & retis modo vaſis intertextam, & humorem vitreum ambientem ac nutrientem degenerat. Atque etiam præter hanc, quinta eſt tenuiſsima, humorem cryſtallinum, principaliſsimum videndi inſtrumentum, vndique ambiens, & quæ ſplendida, terſa, quæ & tranſparens, ſpeculi modo obiecta repræſentat: vt illi humor cryſtallinus, quod vitro plumbum, vel aliud opacum, eſſe videatur. Eadem quoque pericranios, priuſquam cohærentem oculi tunicam efficiat ſeu cõiungentem, duplata & cuti ſubnexa cilium vtrunque facit, & oſſa faciei omnia, & genã in-

Choroides ſeu ragoides.

Quarta oculi mẽbrana amphibliſtroide dicta.

Quinta oculi mẽbrana.

fernam vbique conueſtit:niſi quà muſcu-
los,aut recipit,aut emittit,fitq; iam ex pe-
ricranio perioſtios. Quæ verò palatum
& oris partem aliquam ſubiungit à ner-
uo quartæ coniugationis cõtexitur:vt quæ
linguam veſtit,& ſapores diſcernit ab inſi-
gni portione neruorum tertiæ coniuga-
tionis.Quæ verò reliquum os,& fauces, &
epiglottiden,& laryngem, & aſperæ arte-
riæ reliquum intus ſubueſtit, eſt continua
cum interna œſophagi & ventriculi tuni-
ca,tenuis,denſa, moderatè ſicca, villis re-
ctis conſtans:alia verò membrana foris a-
ſperam arteriam amplectitur. Nec ſola
pericranios tunica eſt fœcunda, aliarúm-
que quamplurimarum ceu parens,ſed etiã
vtraque meninx. Nam vtraque rhachi-
tidem totam conueſtit ac munit, ac præ-
ter eam neruos quoque omnes tum à ce-
rebro,tum à rhachitide ipſa exortos.Præ-
ter has verò meningas, tertia quædã mem
brana craſsiſsima,ex ſpondylorũ ligamen
tis nata,intus eos ſubungens, & meningas
duas,totamq; rhachitidem veſtiens: atque
contra motus violentos,& iniurias alias o-
mnes tum internas, tum externas tutò cõ-
muniens. Foris verò ſpondylos omnes, vt
oſſa reliqua præter dentes, alia quædam
valens

valens membrana veſtit, nata vel ex ipſorum quoq; ligamentis, vel ex pericranio huc vſq; continuato, à qua ſubcoſtalis quoque & peritonæos proficiſci poſſunt videri. Quapropter etiã Herodotus in lib. cui nomen eſt, Medicus, ſubcoſtalẽ, & peritonæon à pericranio naſci affirmat: ea ſcilicet per colli ſpondylos ad metaphreni, & lumborũ ſpondylos extenſa, & à thoracis ſpõdylis ſubcoſtalem, à lumbaribus peritonæon producente, tunicas omnium quæ in toto corpore ſunt capaciſsimas, & quæ in partes plurimas ſunt diſtribuendæ. Siquidẽ ſubcoſtalis coſtas omnes, muſculos intercoſtales internos, phrenas, ſternũ ſubiungit & ſubtegit: & tunicam largitur pulmoni, aſperæ arteriæ, vti & œſophago, externam pericardio, arteriæ magnæ aſcendenti & deſcendenti, & venæ cauæ aſcendenti, quandiu ſcilicet vaſa hæc per thoracem ferũtur: ſimiliter quoque neruis tum à collo in phrenas, tum à cerebro in ventrem infernum deſcendentibus. Eſt autem tunica ſubcoſtalis gemina, dextra ac ſiniſtra: & vtraque dum ſibi in medio thorace contigua eſt, cohærens & vnita, à mediis thoracis ſpondylis, ad mediũ ſternum fertur, thoracémque in duas partes æquales,

Gal. comment. in lib. 6. Epid.

Subcoſtalis tunica gemina.

dextr

dextram ac ſiniſtram,diuidit,ceu diaphragma quoddam,& paries medianus. Quà autem coſtas ſuccingit, ſimplex non eſt, ſed connata perioſtio coſtas ambienti, vt alia oſſa veſtire ſolet. Sic peritonæos omnibus ventris inferni partibus tunicam lárgitur. phrenibus,hepati,folliculo fellis, qua parte non tegitur hepate,lieni ventriculo, inteſtinis,veſicæ,vtero,renibus,vreteribus,venæ cauæ & arteriæ magnæ deſcẽdentibus, & vaſis ab vtraq; ſpermaticis. Eadem quoq; duplata,epiploon & meſaræon ramos portæ venæ vtrinq; colligans facit:illud diſsita,hoc vnita,ambo ex ipſius peritonæi baſi orta. Quinetiam parti coſtarum notharum,& muſculorum epigaſtrij, præcipuè tranſuerſorum, tum carni tum aponeuroſi ſubtenditur. Epiphyſin quoque à ſe largitur vaſis ſpermaticis in teſtes cum neruulo & muſculo deducendis, & aliis ſperma efferentibus reducendis: quæ à colore rubro tum muſculi illius, tum vaſorum in ſe multorum erythroïdes dicitur,teſtéſque ipſos vndique inuoluit ſua craſsiore propriaq; tunica (quam vocant darton & epididymida) circuntectos. Cordis verò tunica tum externa ab ipſius baſi orta, tum interna ventrium parti attenſa non occu-

Lib. 8. ad miniſt. anat.

patæ à membranis, quas os venæ cauæ in cordis ventriculum dextrum,& os arteriæ venoſę in ſiniſtrum obtinet.Quinetiã ipſę membranarum epiphyſes in ore prædicto rum vaſorum,& epiphyſes ſigmoïdes arteriæ magnæ & venæ arterioſæ,membranarum numero ſunt accẽſendæ:vti & tunicæ vaſorum propriæ,arteriarũ quidem & venæ arterioſæ duplices,vti œſophagi,ventriculi, & inteſtinorum: venarũ verò & arteriæ venoſæ, ſimplices ſunt, vt veſicæ vrinariæ, & bilariæ,& vreterum, & vteri. Et muſculis omnibus ſuæ ſunt tunicæ, ex neruorum tunica exortæ: aut etiam ex perioſtiis ligamenta in muſculos deducentibus. Sunt & aliæ tunicæ tenues, & in multa ſectiles, per adipem patréſque alias non paucas corporis totius. Omnium corporis membranarũ ampliſsima eſt cutis,partium ſubiectarum tegumẽtum,munimentum,ornamentũ: quanquam compoſita ſit ex neruo, carne,venulis,& alicubi arteriolis;ſed ante cutim epidermis ſenſu deſtituta, ex cutis excremento producta, & toti cuti ſupertenſa: à qua ſæpe citra dolorem facilè ſeparatur. Ambabus propemodum æqualis mẽbrana, cuti toti ſubiecta interueniẽte tamen paſsim adipe quib

Cutis.

Epidermis.

Tertia mẽbrana toti cuti ſubiecta.

quibus ineſt partibus,alicubi aſſumpta carne fit carnoſa & muſculus,vti oſtendit muſculus latus:alibi neruoſa tantùm eſt, & venarum ſubcutanearum vehiculum : à cuti ſcalpello acuto curioſè ſeparanda,non digitis & vnguibus,ne violetur : quibus tamen à ſubiectis corporibus , vt mẽbrana altera muſculos ambiente eam ſeparare poſſunt, quòd illis hæreat tantùm per villos quàm

3. adminiſt. aranearum fila tenuiore. Pudendo item muliebri ineſt cutacea quædam epiphyſis,

Nympha nympha dicta,ad ornamentum,tegumentum,munimentum vteri : qualis cutis epiphyſis eſt ſummo peni præputium.

Membranæ fœtus in vtero. *Chorion.* *Amnios.* *Allantoides lotiũ recipit.* Membranæ præter has fœtus in vtero ſunt tres,duæ ipſum totum ambientes chorion & amnios,allantoïdes inter has anguſta hærens : chorion admodum craſſum & duplex propriç vteri tunicæ toti intus ſubnexum:deinde huius parti paruæ ſubtenſa allantoïdes etiã duplex & ſupertenſa æquali parti amnij,quæ , vt allantoïdes , prætenuis & tranſparens eſt. Intra allantoïde fœtus lotium per vrachum excernitur , vt inter amnion & fœtum,ſudor. Quæ excre-

Hipp.lib. de natur. fœtus. menta pariendi tempore excerni ſolent, membranis his à calcitrante fœtu ob tenuitatem rumpi ſolitis.Quæ res idiotis impo

nit

nit putantibus has fœtum totum non ambire, quòd has etiam in fœtu mortuo in vtero ruptas,& plurimùm contractas ſæpe reperiunt. Membrana quoq; eſt quædam inſtar operculi, in vaſe paruo venam cauã fœtus cum arteria venoſa cõiungente:quæ ad pulmonis vas arterioſum facilè euertitur: qualis gemina ad os eſt tum vreteris in veſicæ capacitatem,tum ſtomachi bilem excernentis in ecphyſin:quò ſanguis à vena caua in pulmones affluenter excidat. Hæc membrana natis occæcatur, & coaleſcit:interdum primo die à partu,interdùm paucis poſt diebus:cùm tamen eius totum corpus in vaſis cauitate ita pendeat,vt coaleſcere vnquam poſſe diffidas.Membranæ quoque epiphyſis eſt in ore venæ azygi, vaſorúmque aliorum magnorum ſæpe, vt iugularium,brachialium,cruralium,trunco cauæ ex hepate proſilientis; vſus eiuſdem cum membranis ora vaſorum cordis claudentibus. Ex his membranis, quædam villos habent: vt venarum; arteriarum,œſophagi,vẽtriculi,inteſtinorũ,vteri, ambarum veſicarum tunicæ propriæ, cutis,mẽbrana carnoſa,tunica interna aſperæ arteriȩ,epiphyſes membranarũ in orificiis vaſorum cordis,tunica tertia & extima rhachitid

5. de vſu partium.

chitidis:& harum quædam villorum genus vnum lõgum, tranſuerſum,obliquum,vel ſolum habent,vel præcipuum:quædã duo, alia etiam tria:vt clariùs mox, & in ipſarũ partium natura audies: aliæ villis carent, ſuntq; in omnem partem papyri modo di uiduę,& ſimplices,& vndequaq; araneis figura ſimiles:vt meninges, pericranios,perioſtios,ſubcoſtalis,peritonæos,& quas ab his duabus naſci plurimas docuimus,& quę tres fœtui ſunt deſtinatæ:licet harum non paucæ colligẽtur tum ſibi,tum vicinis partibus per villoſa quædam,aut membranoſa ligamenta, tum cuti, tum intercedenti paſsim adipi,tũ muſculis,aut partibus aliis ſubiectis. Quin & ipſa membrana alicubi carnoſa magis effecta fit muſculus: vt in muſculo coli totius & faciei lato.

DE VILLIS.
CAP. V.

Qui villi ſentiant, & qui non.

VILLI ſunt fila quædam oblonga,gracilia,alba,ſolida, valida, frigida magis,minus,pro natura carnis ipſos ambientis: partim neruoſa, & eadem ſentientia: partim à ligamẽtis oſſoſis in minima diffiſsis, quæ ſenſus

ſenſus expertia ſunt. Quæ duæ ſunt illo-
rum præcipuæ differentiæ. Aliæ quoque à *Dif. villo*
ſitu ſumuntur:à quo villi quidam recti,alij *rũ à ſitu.*
tranſuerſi,alij obliqui ſtatuuntur.Recti au *villi rect.*
tem vocantur,qui ſecundum corporis eius
cui inſunt,longitudinem feruntur. Tranſ- *Tranſuer*
uerſi qui rectos interſecant ad angulos re- *ſi.*
ctos æquales, vt in tela, & panno ſubteg-
men,ſtamina. Obliqui amborũ medij ſitu *Obliqui.*
ſunt,& ambos ſi eidem parti inſunt (nam
ſæpe vnicum genus parti ineſt) interſe-
cant ad angulos inæquales,acutum ſcilicet
vnum,& obtuſum oppoſitum : quales ſunt
frictionum differentiæ,& muſculorũ octo
epigaſtrij Galeno. Propria autem villorũ *Villorum*
omnium actio, eſt ipſorum in ſe contra- *actio.*
ctio : quæ pro vario villorum ſitu varium
opus efficit.Nam recti attrahunt,tranſuer- *Attra-*
ſi expellunt, obliqui retinent magis, ſed *ctio.*
aliis duobus adiuti. Retentio enim fit ab *Expulſio.*
omnibusvillis ſimul cõtractis circa id quod *Retenſio.*
continent:vt in ventriculo,veſica, vtero:ſic
cor villis rectis per diaſtolen attrahit,tranſ
uerſis per ſyſtolen expellit,quieſcit & tra-
ctis fruitur omnibus ſimul contractis, ſed
præcipuè obliquis. Villi verò cordis mul- *Villi cor-*
tò ſunt duriores & valentiores,quàm mu- *dis duri.*
ſculorum, non ſolùm magis multiplices.

Muſculis enim ſoli ferè adſunt vel recti, vel tranſuerſi, vel obliqui: nullis duo, aut tria ipſorum genera: quòd ipſorum muſculorum ſinguli, motus ſingulos ac ſimplices per ſe & primò edant: vt Galenus docet libris duobus de motu muſculorum, & de vſu partium. Ad hæc muſculorum villi ſunt neruorum & ligamentorum particulæ: cordi autem & arteriæ, vt œſophago, ventriculo, inteſtinis, veſicæ vtrique, vtero propria eſt ac innata villorum ſpecies. Villi autem inſunt inſtrumentis partium animalibus, vt neruis, horum coniugibus ligamentis, muſculis, tẽdonibus: partim vitalibus, vt cordi, arterijs: partim naturalibus, vt æſophago, ventriculo, inteſtinis, venis, veſicæ vtrique, vtero. Villis autem ferè obeunt inſtrumenta hæc actionem aliquam toti corpori communem, vt animalia, motionem voluntariam: vitalia, caloris natiui cuſtodiam: naturalia, alimentum familiare, vel aliquid aliud cognatum trahunt: vt ventriculus, venæ, alimentum: vterus ſemen, veſica bilaria bilem, vrinaria vrinam rectis villis trahunt (ſed villi recti inteſtinis quibuſdam ſunt ad tranſuerſorum robur, non tractum ſtercoris) obliquis retinent ad tempus naturæ præfinitum,

Libro 2. temp.

Villi inſunt partibus animalibus, vitalibus & naturalibus.

tum,aut donec vel quantitate, vel qualitate,vel vtroque partes ipſas moleſtēt,tranſuerſiſque tunc expellunt præcipuè, aliis tamen etiam in id iuuantibus. Quatenus verò alimentum in ſuum corpus trahunt, idémque retinent, excrementaq; propria expellunt, villis non egent magis quàm carnes viſcerum,oſſa,cartilagines,& partes aliæ tum ſimplices,tum compoſitæ. Villorum ſitus in muſculis qualis ſit poſteà in myotome audies,ac libris Galeni, vt dixi, de motu muſculorum, & vſu partium. In aliis autem inſtrumentis ſic habet: venæ, veſicæ ambæ, vterus, in vnica ſua quæque tunica villorum genus omne ſortiuntur, ſed obliquos habent pauciores, ac cæteris miſtos,ita tamen,vt extimi ſint.Sic epiphyſes membranarum cordis,& tunica rhachitidos tertia. Aliter autem vbi in duplici tunica genus villorũ omne ineſt. Nam obliqui rectis miſcentur in tunica nunc externa,vt in magna arteria, nunc interna,vt in œſophago, nunc vtraque: vt in ventriculo. Oeſophagus enim tunica ſua externa, & ea carnoſiore villos habet tantùm tranſuerſos,interna verò eáque membranoſiore,tantùm rectos. Ventriculus habet omnino ſimiliter: niſi quòd vtraque *Lib.3.facul.natu.*

FF 2 eius

eius tunica etiã obliquos habet,ſed omnino paucos. Contrà autem arteria magna: exteriore tunica eáque tenui, qualem venæ habent, villis conſtat rectis, & paucis obliquis: interiore autem, quæ quintuplo craſsior eſt, villos ſolùm tranſuerſos eſt ſortita. Arteria venoſa venarum, vena arterioſa arteriarum naturam, quòd ad villos attinet, imitatur. Inteſtina omnia propria vtraque tunica, villos habent tantùm tranſuerſos, in circulum omnino circumactos: rectos autem in ſua tunica externa paucos aliquando fines ilei habent, plures colon per cellularum interualla, plures quàm tranſuerſos rectum. Cutis quoque tota villos quoſdam à partium ſubiectarũ neruis productos recipit, quibus cum partibus ipſis connectatur & ſentiat: nõ autem proprios, & ſibi deſtinatos inſignes neruos recipit, vt muſculus, & aliæ quædam partes: ſed tantùm neruorum propagines, quia ſenſu tantùm egebat, non etiam motu.

Arteriæ magnæ villi.

Cutis villi.

Quanquam in has propagines multas, multis cutis partibus latè diſtribuendis, etiam nerui quidam inſignes abſumuntur, vt in neurotome audies. Sanguini quoque ἶνας ſeu villos ineſſe, & ob horum frigiditatẽ ipſum coagulari, ſcribunt Hippocrates,

Sanguini inſunt villi.

crates, libro de carnibus, & Ariſtoteles, libris hiſtoriæ animalium paſsim, vel hoc argumento, quòd cui ſanguini ſunt hi villi vel adempti, vel à natura negati (vt damarum, ceruorum, camelorum ſanguini) ſanguis ille nunquam à frigido concreſcet: tamen hepatis carni ſanguinis fonti, vti & pulmonum, lienis, renum, villi deſunt: ſed villis ſingulis vaſorum rectis trahere, obliquis retinere, tranſuerſis expellere videtur. Villi denique & velut τρίχες, id eſt capilli, in renibus quorundam præcalidis ab humore craſſo gigni, & per vrinas excerni ſolent. Quidam quoque in dorſo infantum ſetæ ſimiles, lethaliter interdum enaſcuntur, vt Antonius Beneuenius obſeruauit: præterea pili in corde Ariſtomenis Meſſenij, hominis aſtutiſsimi, authore Valerio Maximo, deprehenſi ſunt. Quos ſi ad pilos potiùs, quàm villos referre velis, manum non verterim. Nec omittendum, quod quanquam meninges & ſubcoſtalis, & peritonæos tunica, & quę ab his naſcuntur villis careant, tamen cum vicinis partibus alligantur, vinculis partim villoſis & neruoſis, partim membranoſis

Aph. 75. lib. 4.

DE CARNIBVS.
Caput VI.

Caro quid Lib. 2.temp.

CARO eſt pars corporis noſtri ſimplex,mollis,nunc villis prædictis muniendis & nutriendis circunnaſcens, nunc in aliud vtilis. Ea porrò triplex in corpore noſtro inuenitur: vna eſt rubicunda, villos muſculorũ neruoſos & ligamentoſos vndique complexa,cõtra caloris interni impetum ac vehementiam, & externorum, calorem, frigus, duritiem hos muniens ac fouens,nutriénſque:hæcque ſola,quæ muſculis ſcilicet ineſt, propriè carnis nomine cùm abſolutè pronunciatur,venit, ex ſanguine mediocriter ſiccato & gignitur, & in vlcere cauo regignitur. Ob id caro, pars multi ſanguinis,& calida dicitur: vnde & corpulentia, ſiue carnis abundantia, ex ſanguinis copia naſcitur. Hæc caro partem plurimam animalium ſanguine præditorum conſtituit, quantum ſcilicet eorum eſt muſculus (qui ob id caro Hipp. dicitur, vt in muſculis audies) quæ in illis maxima turba eſt:ita vt muſculis de corpore ſublatis, oſſa propè ſola relinquantur, non in quadrupedibus tantùm, ſed & in vola

In fine libri 10. et principio 11. meth.

Primum carnis genus.

Lib. 1. vſ. part.

Libro 3. meth.

Lib. 10. temp.

Li. 2. tẽp.

volatilibus, & natatilibus. Quãquam horum, & multarum auium caro frequentius albicat, vti & vitulorum, propter ſanguinis vel aquoſioris, vel aliter attemperati naturã. Ad hanc quoq; carnem reducenda eſt, quæ in gingiuis, in glande penis, intus in digitorum radicibus, finibus mediis & lateribus, & cuti ineſt. Ea enim cutis, eſt velut ſanguine præditus neruus, ſeu inter neruũ, & carnem quiddam planè medium, ac ſi ex miſtis vtriſque conſtitueretur. Sic prædictarum partium velut miſtum quid ex neruoſa, & carnoſa ſubſtantia: quomodo & membrana carnoſa cuti propè toti ſubiecta. Quin & plantis ipſis circa lignoſos, ac velut neruoſos villos ſuam quandam carnem Theophraſtus attribuit. Tu quoq; in ferro rubigine exeſo carnem cõtabuiſſe, villos ob duritiem reſtitiſſe deprehendes: ac modo eodẽ in lapidibus carie exeſis. Hanc ipſam propriè dictam carnẽ malè putauit calumniator, in muſculis eſſe motus voluntarij authorem, primariumq; inſtrumentum: deceptus carne viſcerum propria, quæ actionis ipſorum naturalis cauſa eſt. Sed hic ſuum errorem poſtea agnouit, & à carne iſta ad villos neruoſos motus voluntarij cauſam,

Auiũ caro, & vitulorum albicat.

Lib. 1. vſ. part.

Libro 2. temp.

Plantis ipſis ſua caro adeſt.

In ferro etiam caro.

Calumniatoris lapſus.

vt debebat, retulit: vt in ſuarum calumniarum depulſionibus abundè probauimus.
Alterum carnis genus. Carnis genus alterum huic finitimũ ſed tamen diuerſum, villos rectos, tranſuerſos, obliquos cordis, ventriculi, œſophagi, inteſtinorum, veſicæ vtriuſque, vteri, & ſi qua ſunt alia, his villis cuique propriis prædita ambiens, & his circunhærẽs ac circunnaſcens, & eos muniens contra caloris natiui furorẽ omnia populantem, atq; etiam contra æſtum, frigus, & cætera
Aph.21. lib.5. foris occurſantia. Ob id ad hoc, & primũ genus carnis in iuuene bene carnoſo, æſtate media, frigidæ aquæ multa perfuſio, & tuta eſt, & calorem ad cutim reuocat.
Gal. ibid. Contrà autẽ qui ſunt graciles, & hoc genere carnis vtroq; deſtituti, calore natiuo hac frigidæ multa perfuſione extincto, moriuntur. Eadem de cauſa Galenus frigidæ potionẽ in ſynochis, etiam poſt humorum coctionẽ, negat gracilibus mul-
Lib.9. Meth. tùm (quòd carnoſum genus non habeant aquæ frigiditatem fracturũ) ne villos iſtos naturę baſes præſtantiſsimas offendat. Eadem ratione non permittit hecticis frigi-
Lib.10. Meth. dæ potionem & balneum licet ſaluberrimũ indicatione ſumpta à febri, affectione calida ſicca, remedium frigidũ humidum,

dum,ſeu aquam ipſam poſtulante. Quanquam verò membranis aliis villi non ſint, tamen his quãdam carnem propriam negare non poſſumus, cùm ſanis & bene nutritis membranæ huiuſmodi ſint habitiores, & corpulentæ magis: attenuatis verò ſeu morbo, ſeu ratione alia, ſint tenues magis. Quod & Galenus innuit carnoſam ſubſtantiam cuiq; parti ſuam attribuens, quæ magnitudine variat, etiam ſi præter eà animans non augeatur, cum ſubſtantia verè ſolida ex ſemine genitali condita, iis quidem qui inaugentur numero par maneat, cæteris etiam quantitate: ſpirituoſa verò ſemper tum augeri, tum minui poſſit. Quanquam eo loco carnoſa ſubſtantia non ſecundi huius generis tantùm, ſed etiam primi & tertij intelligenda ſit: quòd hæ omnes, vt qualitate ſeu temperamento, ſic quantitate tota vita ſint mutabiles, vt nunc augeri, nunc minui poſsint à ſumendis, admouendis, educendis, faciendis, ſed in latum & profundum, non etiam in longum, niſi ad iuſtum partium incremẽtum. Tertium ac vltimum carnis genus eſt propria cuiuſq; viſceris ſubſtantia, quam Eraſiſtratus παρέγχυμα, quaſi affuſionem, alluuiemq; dicas, appellat: quæ viſceris cu-

Initio. lib. 11. Meth.

Tertium carnis genus.

iuſque actionis eſt cauſa. Talis eſt cerebri, pulmonum, hepatis, lienis, renum caro, ſeu id totum quod venis, arteriis, neruis, ſtomachis, prætereà folliculo fellis quidem ab hepate, vreteris verò à rene adẽptis, reliquum manet. Cordis verò caro qualíſnam ſit prius eſt dictum, villis ſcilicet circunnata, nõ ſimiliter vaſis circunfuſa & circunhærens. Per hanc ergo carnem cerebrũ animalem ſpiritum elaborat, pulmo aërem, hepar chylum & ſanguinem, lien craſſum & fæculentum ſanguinem trahit, & ſibi concoquit: renes ſanguinis portionem ſibi nutriendis idoneam & lotium, quod veſicæ mox tranſmittunt. Caro hæc omnis ceu ſtœbe quædam, & fartura tum viſcerum vaſa firmat, & ſpacia horum media opplet, tum villos ipſos tam muſculorum quàm partium aliarum, quibus villis vndique circunie-cta eſt, munit & roborat: ne hi facilè contundantur, aut rumpantur. Adhæc contra frigus & æſtum hæc omnia defendit. Cadenti enim aut cubanti caro fit ſubſterniculũ molle, dum verò contunditur, fit operimentum penicillis ſimillimum, cùm vulneratur propugnaculum, cõtra frigus calfacit, contra æſtum eſt vmbraculum.

Libro 12. vſus par.

Carnis viſcerum vſus.

DE

DE GLANDVLIS.
Caput VII.

GLANDVLA, pars eſt ſimplex, ſæpius rara, & mollis ſpongiarum modo, ſed friabilior. Ob id glandulas corpora eſſe ſpongioſa ſcribit author libelli de glandulis, quem Hippocrati malè attribui teſtatur Galenus, commentario primo in librum de articulis. Multò enim alius erat liber Hippocrati, περὶ ἀδένων, ſeu de glandulis ſcriptus: & idem iam inde à Galeni ætate deſideratus: glandulas tamen quaſdam ad fauces σπόγγους vocari ſcribit initio lib. 4. Epid. Hippocrates, aut Theſſalus eius filius, cui librum hunc vti ſecundum & ſextum, tribuit Galenus libro 3. diſpnœæ.

Βάλανος autem, id eſt glans, vel glandula, dicta eſt quoniam glãdem figura referre ſoleat. Vſus autem glandularum ad humores ſcilicet ebibendos, quem ſcribit ille author libri de glandibus, quibuſdam conuenit, & fortaſſe omnibus: ſed non eſt ille ſolus: nam glandularum genus, & vſus duplex eſt. Quædam enim denſæ, & ſiccæ ſublimem vaſorum diuiſionẽ firmant, ne rumpantur & findantur. Aliæ autem raræ,

humid

humidæ,lacte,ſemine plenæ,vel pituitoſo quodam & viſcoſo humore partes alias irrigant : vt quæ ſunt in meſenterio,inteſtina : quæ in faucibus & ſub larynge,fauces & aſperam arteriam : & hæ venas & arterias recipiunt. Galenus ex Marino,& lib. 2.de ſpermate cap. 15. Imò venas & arterias ſolùm recipiunt hæ glãdulæ,quæ ſuccos animanti vtiles gignũt, ſed etiam neruos: cùm aliæ quæ diuiſionis vaſorum ſtabilimenta ſunt,neruis careant, & ob id & ſenſu & motu voluntario.Glandulæ enim quædam actionẽ habent nobis ad vitam, aut felicius viuendum idoneam:vt in faucibus ſaliuares,in mãmis lactificæ,in ſcroto teſtes ſeminis genitores:quædam vſum tantùm habent,& eum multiplicẽ, vt pòſt audies, & illæ, vt dixi, acceptis neruorum propaginibus ſenſificæ , & facultate naturali qualibet robuſta præditæ. Hæ ſenſu tactus vt neruis carent , & facultatibus his naturalibus ſunt imbecillis. Vſumq; habent præcipuum hæ & conſuetiorem , vt vaſorũ præſertim ſublimium per amplas capacitates cum ſolis membranis delatorum diuiſionem muniant & firment , ne motibus violentis rami à vaſorũ ceu truncis diuellantur. Qua fine etiam plantis

omnib

omnibus, quo loco brachiantur, & in ramos ſinduntur, natura ceu carnē aliquam largiorem deſuper impoſuit, huius diuiſionis firmamentum. Hac de cauſa conarion, thymus, & quæ in omento poſteriore, & toto propè meſaræo cōſiſtunt, factæ ſunt. Ad tutiorem quoq; vaſorum diuiſionem collo, axillis, inguinibus, cubiti curuaturæ & popliti, & partibus aliis quibuſdam additæ ſunt, his maiores, aliis minores. Alios aliarum vſus poſteà obiter audies, non quòd hîc partium vſus tractare ſtatuerim, abſolutos à Galeno libris de vſu partium: ſed quòd in glandulis ad earum naturā vel craſſà minerua dicendam, vſuū meminiſſe ſit neceſſe. De glandulis communia hæc pauca præfatus, particulatim ſingulas paucis perſtringā hoc ordine. In cerebro duę ſunt, vna κωνάριον dicta, quòd κώνῳ, id eſt pineæ nuci figura ſit perſimilis, à baſi ſcilicet lata in mucronē faſtigiata, quæ gloutiis innixa, vaſorū in ventres diuiſioni tutæ ac diſtributioni præſit. De vſu alio in lib. de vſu partiū. Altera inter κλινοειδεῖς apophyſes, ſub meninge craſſa, ſuo foramine medio pituitā per ſphenoïdis ibi tenuiſsimi foramina ex choana in ſubiectum ſinum geminum, & inde in *Ordo glā dularum.*

palat

palatū & nares tranſmittens. Vſum alium in lib. de vſu partiū audies. Aliæ ſunt permultæ ab auribus ad claues, iugulariū tum internarum, tum externarū, & arteriarum carotidū firmādis diuiſionibus deſtinatæ.

Duæ, quatuor Herodoto in faucibus intimis, ad œſophagi initium, ſeu ad iſthmū, & communem œſophagi, & aſperæ arteriæ duorū velut marium parietem, inter laryngen, ſcilicet ac palati foramina: glandibus & amygdalis purgatis ſimiles, quas παρίσθμια, & à ſitu oppoſito ἀντιάδας, & tonſillas (vulgus amygdalas) vocant. Duæ item ad laryngis radicē, aſperæq; arteriæ initium, vtrinq; vna: quæ interdū ob magnitudinem in vnam abire videntur. Duæ etiam interdum œſophago ſubſtratæ ad primam aſperæ arteriæ in thoracis initio diuiſionē: & hæ ſaliua craſſa, lenta magis, minus, œſophagum, aſperamq; arteriam, & oris partes omnes irrigādo, ſiccari prohibent, pituitamq; ex cerebro delabentē, vt reliquę propè omnes abſorbent & ebibunt ſpongiarum modo: ne in pulmones, & ventriculum, & partes alias magno nostro incōmodo irruat. Thymus ſub ſummo ſterno in nuper natis animantibus ob vaſorum ex mollicie imbecillitatem eſt max

Libro 3. de aliment.

maximus: increſcentibus autem,quia vaſa per ſiccitatem fiunt firmiora,decreſcit,ita vt vix eius veſtigiũ in iuuenibus appareat.

Sunt & glandulæ multæ per membranas thoracis capacitatem in duo diuidentes.

Quæ omento poſteriori ſub ventriculo inſunt plurimæ,& quę toti propè meſenterio iam inde ab ipſius medio interſperſæ ſunt,vaſorũ ibi ſublimium diuiſionem firmant, & humore lento & pituitoſo inteſtina irrigant. De glãduloſa pylori ſubſtantia in quibuſdam animalibus,in lib.de vſu partium dicemus. Proſtata glãdula eſt inſignis inter veſicam virilem,& colli veſicæ Sphincterem ſita,antè & pòſt cõpreſſa, lateribus autem in rotundum eminentioribus, meatum vrinæ & ſemini cõmunem incœptura & irrigatura,in eumq; vaſa ſemẽ deferentia ex teſtibus immiſſura foraminibus poſticis,propinquis quidem, ſed tandem in carũcula quadam eminente vnũ coëuntibus. Teſtes glandibus accẽſet Galenus, easq; ſemini perficiendo deſtinatas probat,vti & renes nonnulli glandes pronunciant, imo & cerebrum ipſum totũ,quia molle & friabile, glandibus annumerat qui librum ſcripſit de glandulis. In extremo etiam pene glans eſt, aut caro

Libro 3. aliment.

Libro de vſ.part.

gland

glandoſa ſeu glans carnoſa: ob id glandibus aut carnibus attribui poteſt, vt gargareon. Glandulæ in mammis mulierū ſunt plurimæ & maximæ, præſertim dum lac habent, puellis enim iunioribus, vti & viris, minores ſunt & duriores. Et quando lacte carent, contrahuntur & denſantur, *Libro 3. aliment.* fiuntq; ſimiles ſpongiis σκελετευομέναις, id eſt, vinculo circundato contractis, & coactis, vt humor omnis exprimatur.

DE PINGVEDINE.
Caput VIII.

Libro 3. aliment. Tὴν πιμελὴν, id eſt, pinguedinē καὶ τὸ στέαρ, id eſt adipem, ambo quidem oleoſa Græci interdum ſeparant, quòd illa ſit humidior, oleo vetuſtate longa incraſſato ſimilis ex animalibusq; humidioribus, vt ſue, oue plurima, hoc ſit craſsius multò & ſiccius: & ob id fuſa ſolet difficiliùs concreſcere, promptiùs ex terroſis magis animalibus, vt bubus, capris plurimum: interdum confundunt, & nunc de hoc, nunc de *Libro 11. ſimpl.* illa nomen vtrunq; indiſcriminatim pronunciant: & nos hanc ſubſtantiam, nunc adipem, nunc pinguedinem vocabimus.

Adeps

Adeps ſit ex ſanguinis portione pinguiore & tenuiore & aërea magis, per tenues vaſorum præcipuè venarum tunicas euaporante, & à partium exanguium, ob id frigidarum vt multarum membranarum contactu coacta & concreta,& affuſa ſiccis corporibus & tenuibus, vt ipſa perpetuò pinguedine natiua humectet:ne in diuturna inedia:aut vehementi labore,aut à calore immodico ſiccescant & durentur.Quoniam igitur à frigido concreſcit adeps, à calido ſoluitur & diſsipatur,& quæ animalia ſanguinem habent etiam mediocrem, quò frigidiora ſunt eò pinguiora euadũt: ob id mulier viro eſſe ſolet obeſior, quòd ea ſit viro imperfectior ſeu frigidior: vt probat Gal. lib. 14.de Vſu partium. Contrà verò circa cor & internum pericardiũ, & arterias, & hepar, & venas, & partes alias præcalidas pinguendo non coït, aut ſaltem pauca, & dura.Peritonæos eſt adipoſa, quâ ventriculum & lumbos attingit, fundum quoq; ventriculi quibuſdam intus eſt adipoſum inteſtinorum modo. Intra cranion tamen adeps non concreſcit, etiam ſi frigidũ id eſt, & membranis duabus circundatum, & paſsim intertextum tenui meninge ac etiam intra vẽtres,choroïde.

Adeps vnde.
Libro 16. vſ. part.

roïde. Fortè quòd mẽbranæ hæ vaſis ampliſsimis & ſanguine plurimo calidiſsimoq; ad cerebri frigiditatem temperandam repletis abundãt: aut quòd intra ventres & totam cerebri ſubſtantiam ſpiritus animalis (quæ res eſt puriſsima, tenuiſsima, planè ignea) eſt plurimus: aut quòd vaporum excrementoſorum à toto corpore in illud elatorum copia, prohibetur adipis generatio. Adhæc cerebrum quamuis eſt frigidum, aëre tamen æſtiuo & meridiano eſt calidius, minus tamẽ calet quàm cor, omnium quæ in nobis ſunt calidiſsimum, cui adeps accreſcere ſolet. Sed nec cerebrum ipſum adeps eſt, licet adipi & colore & conſiſtentia ſimile ſit, tamen adipe minus eſt humidum, neque calfactum liquatur, vt omnia à frigido concreta. Imo

Libro de carnibus.

cerebrum Hippocrati, quia minimum habet pinguedinis, plurimũ verò κολλώδεος & glutinoſi, à calido exuri nõ poteſt. Mẽbranis teſtium eadem ex cauſa non adeſt, vt nec pericardio, nec ligamentis articulos ambiẽtibus aut tendones. Cæteris propè partibus adeps accreſcere, & allini ſolet, modo animal probè nutriatur: vt ſanguinem bonum habeat largum, vel ſaltẽ moderatum. Hinc muſculorũ non modò

memb

membranæ ambientes, ſed interna quædam ſpacia ſunt adipoſa: & linguæ propria caro in obeſis animalibus adipe interlinitur, & ventriculo quoque interno adeps, vt inteſtinis præſertim craſsis, ſæpe etiam foris in iiſdem craſsis animalibus accreſcit. Plurimus tamen internæ ſub cuti membranæ (quam in facie & collo carnoſam, alibi neruoſam & exanguem eſſe conſtat) adnaſcitur in toto corpore, ſi frontem & ſcrotum exceperis: nec parcior inter duas meſaræi tunicas ſæpe naſcitur, vti & duabus omenti membranis paſsim agglutinatur, è regione ſcilicet vaſorum: nō autem medio inter ipſas ſpacio, & membrana planè tenuiſsima, ſed denſa tegitur: ita vt nec cultello deradi, aut fuſa effluere queat, niſi fracta prius araneoſa hac membranula etiā vaſa tegente. Hic verò adeps, & ſi quis partibus aliis adnaſcitur, cauſam generationis quām diximus habet. Eo autem, vt carne, abutitur natura ad partium ſubiectarum tutelam, non modo contra foris occurſantia, æſtum, frigus, quaſſantia: ſed etiam continendum diutius calorem natiuum coctionis authorem. Alia eſt adipis ſpecies hac multò craſsior & durior, partibus diutius aut valentius mouendis

Libro 2. temp.

interſita nunc ſola, nunc cũ humore craſſo & lento, qui in multis quoque articulis & ligamentis articulorum & tendonum, & ſub membrana carnoſa, & alibi paſsim munus adipis explet, hoc eſt, partes atterẽdas illinit, & moueri promptiores reddit, ac ſiccari prohibet. Talis eſt adeps ſub oculo plurimus, & paulò ſolidior: talis in cotyle & genu, adeps quoque durior in media renum cauitate. Spondyli quoque omnes à connexione, quam parte anteriore habent retro proſgreſsi, paulatim à ſeſe diducuntur, locum verò medium omnem refertum habent humiditate craſſa, viſcoſa, alba, ſimili ei quæ per alios propemodum omnes articulos eſt diſperſa. Quæ humiditas partibus omnibus expeditè mouendis eſt communis. Tunicæ item rhachitidis tertiæ humor viſcoſus circunfunditur, vt tunicæ ſpondylos colliganti, & articulis omnibus, & linguæ & laryngi, & meatui vrinario, & oculis pinguendo, in ſumma omnibus quæ moueri aſsiduè oportebat. De humiditate illa meatum vrinarium, & eundem ſeminalem irrigante, & alio ſimili in muliere, Galenus libro decimoquarto, vſus partiũ abundè agit.

Libro 13. vſ. par.

Ibidẽ multò poſt.

DE

DE MEDVLLA.

Caput IX.

MEDVLLA, pars eſt corporis
ſimplex, humida, mollis, pin-
guis dulcis, neruorũ, ob id ſen-
ſus expers, familiare oſsiũ ali-
mentum. Quapropter in magnis oſsium
magnorum cauitatibus continetur, in par-
uorum autem cauernulis (quæ etiam ma-
gnis inſunt plurimæ) humor albus, pro- *Libro* II.
prium cuique ipſorum alimentum. For- *vſ. part.*
tium verò & ferorum animalium oſſa, vt *Oſſa ani-*
ſint robuſtiora, cauitatem & in ea medul- *maliũ fe-*
lam aut nullam, aut omnino exiguam ha- *rociũ ſo-*
bent. Contrà verò manſuetorum & im- *lida.*
becillorum oſſa, multùm & caua ſunt & *Medullæ*
medullata. Gignitur hæc medulla ex ſan- *origo.*
guinis parte craſſa, in oſsium magnorum *Gal. libro*
quidem cauitates per venas inſignes illa- *de oßi-*
pſa: in paruorum verò cauernulas exilibus *bus.*
venis in ipſa, aut perioſtios membranas
definentibus. Sic & lumborum ſpondy-
li intus ſunt foraminulenti, vt venas ſui
nutrices recipiant. Hæc autem medulla
eſt propriè appellata. Quæ verò μυε- *Libro* II,
λὸς νοτιαῖος, & ῥαχίτης vocatur, malè nomẽ *ſimp.*
id medullæ accepit, ob id ſolùm quòd in

 oſsibus

oſsibus nempe ſpondylis contineatur, & colore ſit medullæ ſimilis: iiſdem ex cauſis & cerebrum quandam eſſe medullam putarunt, cum tamē propriè dicta oſsium medulla ſit dorſali & cerebro humidior, mollior, dulcior, pinguior, iucundior.

Lib. 3. aliment. Omnia tamen hæc liberalius ſumpta, ſunt nauſeabūda: Cæterum de dorſali medulla & cerebro poſteriùs agam fuſiſsimè. Eſt præterea in gena inferna, & amplior in ſuperna, è regione molarium humor albus, craſsus, glutinoſus, eorum dentium familiare alimentum ibi à natura ſepoſitum, ex vaſis cum neruo tertiæ coniugationis deſcendentibus. Adhæc in cauitatibus amplis ad ſuperciliorum interualla, in oſſe frontis inferno materia glandulis perſimilis multa eſt collecta, quæ olfactum iuuare videri poteſt. In cornigeris autem animalibus, multò ampliores ſunt hæ cauitates cornuum cauitati continuæ ſimili materia plenæ, quam vaſa per foramen oculo propinquum in oſſe frontis nutrit, & auget ac recreat.

IACOBI SYLVII ISAGOGES *Anatomicæ Libri primi,*

FINIS.

IN HIPPOCRATIS ET GALENI LIBROS ANATOMICOS IACOBI *Syluij rei medicæ apud Parrhiſios interpretis regij Iſagoges anatomicæ*

LIBER II.

PROOEMIVM.

NOMINIBVS nouis in quibuſdam partibus præcipuè venis, arteriis, neruis, muſculis luſimus, Hippocratē Galenumq; imitati, ad orationis breuitatem ſimul & rei perſpicuitatem. Quibus ſummis medicinæ parentibus ſi in mentem veniſſet dictarum partium ſaltem inſigniores propriis nominibus à ſubſtantia, vel accidente aliquo rei propinquo, aut etiam remoto ſumptis donaſſe (quod in aliis quibuſdam facere non ſunt grauati) hoc labore caruiſſemus. Oſſa ſiquidem propè ſingula, & oſsium partes quamplurimas, atque adeò oſsium commiſſuras, & quorundam oſsium congeries nominibus idoneis di-

ſcriminauerunt: qualia ſunt oſsiũ quidem ipſorũ μέτωπον, βρέγμα, ἰνίον, σφηνοειδὲς, λιθοειδὲς, σπόνδυλος, ὠμοπλάτη, κλεῖς, βραχίων, κερκὶς, πῆχυς, πλευρὰ, ὀστοῦν ἀνώνυμον, μηρος, ἐπιγονατὶς, κνήμη, περόνη, ἀστράγαλος, πτέρνα, κυβοειδὲς, σκαφοειδὲς, σησαμοειδὲς. Partium verò in oſsibus hæc, κεφαλὴ, κόνδυλος, αὐχὴν ἢ τράχηλος, κοτύλη, γλήνη, ἀπόφυσις, ἐπίφυσις: & vtriuſque harum nomina quamplurima, μαστοειδὴς, γραφιοειδὴς, ἢ στυλοειδὴς, ἢ βελονοειδὴς, πτερυγοειδὴς, ζυγοειδὴς, ὀδοὺς, ξυφοειδὴς, ἀγκυροειδὴς, κορακοειδὴς, ὀλέκρανον, ἄκανθα, κορώνη, ἢ κόρωνον, τροχαντήρ. In ipſa quoque oſsium commiſſura nominibus variis luxuriauerunt: huiuſmodi, σύμφυσις, & eius differentiæ tres, συγχόνδρωσις, συννεύρωσις, συσσάρκωσις. Et Ἄρθρον, cuius differentiæ διάρθρωσις, συνάρθρωσις, & illius, ἐνάρθρωσις, ἀρθρωδία, γίγγλυμος, huius γόμφωσις, ἁρμονία, ῥαφὴ, & ea λαμβδοειδὴς, ὀβελαία, λεπιδοειδὴς, στεφανιαία. Ipſa quoq; iuncturæ vitia nominibus diſcreuerunt, παράρθρημα, ἐξάρθρημα, & vnicnis ἀγμὸς, τερηδών: & alia nõ pauca in medendi Methodo de ſolutione continui in oſſe conſcripta. Oſsiũ deniq; quorundam claſſem aliquã ſuis nominibus illuſtrarũt, vt omnium capitis oſsiũ κράνιον: genæ ſupernæ

pernæ & infernæ, γένυς ἄνω καὶ κάτω. Et dentium (nam hæc oſſa quoq; ſunt) quidã τομεῖς, alij κυνικοὶ, alij γόμφιοι dicti ab illis ſunt. ὑοειδὲς, ςέρνον, κάρπος, μετακάρπιον, φάλαγξ, τράχηλος ἢ αὐχὴν, νῶτος ἢ μετάφρενον. ὀσφὺς, ὀστοῦν ἱερὸν ἢ πλατὺ, κόκκυξ, ὀστοῦν ἀνώνυμον, in quo ὀστοῦν λαγόνων, ἰσχίον, ἥβης, ταρσὸς ſeu ὀςᾶ ἀνώνυμα tria in pede, πεδίον. Quin & harũ paruarũ claſsiũ congeries quodã generali nomine ſepararunt: σκέλος enim his crus, tibiã, pedẽ complectitur. Et ſæpe χείρ, ſæpius ὅλη χείρ brachium, cubitũ, manũ extremã. θώραξ, ſternum, claues, coſtas, dorſum: ῥάχις collũ, dorſum, lũbos, os ſacrũ, & coccygẽ ὀδοὺς dẽtes omnes. Nec iis ipſis contenti omniũ ſimul oſsiũ ſyntaxin σκέλετον appellauerũt. Cæterum in cartilaginibus hac nominũ varietate minùs luxuriarũt, quòd hæ, oſsium quibus adhærẽt magna ex parte nominibus ſatis paterent: quæ verò per ſe & ſine oſsibus ſunt, etiã nominibus ſuis ſunt inſignitæ. ταρσὸς in oculorũ ciliis: ἀκρώμιον in clauis & omoplatæ cõmiſſura: βρόγχιον in aſpera arteria, cuius ſumma pars λάρυγξ, & in ipſo cartilagines tres, θυροειδὴς, ἀρυταινοειδὴς, ἀνώνυμος, & his incũbẽs ἐπιγλωττίς. Reliquæ huius partis cartilagines σιγμοει-

δεῖς vel σίγματοειδεῖς,& interdum βρόγχια. Quin & harũ in ipſa aſpera arteria cõgeriem nũc βρόγχον, nũc τραχεῖαν ἀρτηρίαν vocauerũt. Ligamẽta quoq; per articulos & partes alias ab ipſis colligatas, aut quibus inſiderẽt diſtinxerũt, rarò propriis nominibus ſeparauerũt: prȩterquã dũ alteri materiæ cõmiſcẽtur, à qua dicũtur χονδροσύνδεσμοι, νευροσύνδεσμοι, νευροχονδροσύνδεσμοι. Mẽbranas curioſiùs ſeparauerũt his nominibus, περιόστιος,& huius ſpecies vna περικράνιος, περικάρδιος, περιτόναιος, μεσαραῖος, ἐπίπλοος, ἐρυθροειδὴς, δέρβα, ὑπεζωκυῖα διαφράττουσα τὸν θώρακα, μήνιγξ λεπτὸς καὶ παχὺς (quãquã omnẽ mẽbranã etiã ſignificet) χωροειδὴς, χωρίον, ἀλλαντοειδὴς, ἄμνιος. Partibus cæteris ſimilaribus, quã nominũ differẽtiã certè paucã impoſuerũt, ex prȩcedẽtibus harum capitibus repete. Quibus verò aliis nominibus partes alias vẽtre inferiore ſuperiore & cranio cõprehẽſas diſtinxerũt, poſteà in ipſarũ tractatione audies. Nũc mihi dicẽda illorũ diligẽtia, ſed minus ſolicita in venarũ, arteriarũ, neruorum, muſculorũ diſtinctiõe idoneis nominibus faciẽda. Venam appellarũt μεγάλην quidem, quæ ex ſima hepatis oritur parte, quã partẽ & venã, πύλας & πύλας ἥπατος vocarũt: Alij τὴν ἐπὶ πύλας φλέβα: alij φλέ-

βα μεγάλην ἐπὶ πύλαις, vt lib. de anatome venarũ. Alij στελεχιαίαν, vt lib.6.adminiſt. anat.& lib.6.locorũ affectorũ cap.4.quòd ſit aliarũ velut quidã truncus, vti caua vena aliarũ, οἷον πρέμνον, bis lib.6.de placit. Hip.& Plato.& initio lib.de Anat.venarũ. Venam hãc alterã ab hepatis gibba parte natam, nũc μεγίστην, vt in anat.venarũ:& in libello de formatione fœtus:nũc κοίλην, à preſtãtia & magnitudine cauitatis, in lib. iiſdem,& alibi paſsim:nũc, ἡπατῖτιν, vt lib. iiſdẽ: quo nomine Hipp. lib.ſuo de Oſsibus appellare videtur axillarẽ:quòd ei iungat ὠμοιάιαν, tamẽ cauã venã ab Hipp.vocari ἡπατιτίδα ſcribit Gal.lib.de formatione fœtus. Adhæc appellarũt στεφανιαίαν in corde, ἄζυγον, quæ coſtas octo inferiores thoracis vtrinq; nutrit. Præterea σφαγιτίδα, id eſt, iugularem,& ὠμιαίαν, id eſt humeralem, quã & κεφαλικὴν vulgò dicimus: Galenus verò ſæpe, τὴν ἔξω φλέβα, vt ei ſuppoſitã, τὴν ἔισω φλέβα, & τὴν κατ᾽ ἀγκῶνα, καὶ τὴν ἐν ἀγκῶνι φλέβα vocauit Hipp. & Gal.lib.2.rationis victus acutorum. Eandẽ quoque φλέβα διὰ τῆς μασχάλης, & ἀπὸ τῆς μασχάλης vocat Gal.in anat.venarum. Ad hæc σπερματικὴν tum venã, tum arteriã, & in lumbis quoque cauam & aortam: vbi vtrunq; in aliud vas diuiditur, λαμβδοειδῆ

vocat Actuarius, à forma literæ λ: quam diuiſionem υ elemento pulchrè comparat Galenus libello ſuo de anat. venarum. ἰγνῦτιν quoque venam poplitis, vt σφυρῖτιν venam malleoli vocare potes non ſolum illam quæ κατ᾽ ἰγνύας vel παρ᾽ ἰγνύαν & ἐπ᾽ ἰγνύας fertur: hanc κατὰ τὰ σφυρὰ vel παρὰ τὸ σφυρὸν, καὶ παρὰ τὸν ἀστράγαλον. & ἐπὶ τὸ σφυρὸν, libr. de anat. venarum, de curat. morborum: per phlebot. quam & σαφεῖαν vulgus vocat, quòd ſub cute ſita ſe prodit. Venas quoque aliquot per cutim modicis interuallis ſparſas, Galenus vocat σποράδας, libr. de anat. venarum, & libr. 3. adminiſtr. anat. Arteriam itidem maximam cum Ariſtot. ἀορτὴν, principem & aliarum omnium velut truncum quendam ſeu ἀνάλογον στελέχει φυτοῦ lib. de anat. venarum, vnde & στελεχιαία vocari poteſt, vti & vena porta. Alij ἀρτηρίαν μεγάλην vocant ibidem. καρωτίδας quoque vocant eã quæ per collum feſtinat in cerebrum: quæ compreſſa aut obſtructa, κάρον id eſt ſomnum quendam profundum excitat.

Neruos autem parium numero & ordine diſtinxerunt: magis tamen etiam quoſdam nominibus à conſiſtentia, vel actione, vel accidentium alio ſumptis ſeparũt

vt μαλακοὺς id eſt, molles. αἰσθητικοὺς ſenſorios, κινητοὺς ſeu κινητικοὺς motores. & ex mollibus ſeu ſenſificis, primos ὀπτικοὺς id eſt, viſorios γευστοὺς ſeu γευστικοὺς guſtatorios, quos etiam abſolutè μαλακοὺς vocāt: ἀκουστικοὺς auditorios: φωνητικοὺς vocales, & παλινδρομοῦντας, id eſt recurrentes vocat libr. primo locorum affectorum, & alibi paſsim.

Muſculos quoq; μασσητῆρας, id eſt manſores vocauit Hippocrates, quorum nomine etiam κροταφῖτας, id eſt temporales comprehendit. Muſculum quoque maſſeteri contiguum, in ore latentem vocat Galenus, & ei ſubiectum, rotundum: his omnibus & toti collo ſuperpoſitum πλατὺν ſeu latum vocat, & interdum τραπέζιον, quòd ſit propemodū triangulus: Δελτοειδῆ quoque vocat eum qui brachium tollit, à Δ triangulari figura, quem etiam ἐπωμίδα, à ſitu in omoplata nominat: ῥαχῖτας quoque ῥάχεως ipſius muſculos: διάφραγμα muſculum quendam nominauit, qui ventrem infernum à ſuperno ſeparat: muſculorum octo epigaſtrij rectos duos, trāſuerſos totidem, obliquos quatuor. σφιγκτῆρας duos, vnum qui collum veſicæ, alterum qui ſedem conſtringit. In femore item omniū

in no-

in nobis muſculorum maximum: paruos, caput extendentes,& circumagentes vtrinque quatuor. Alios diſtinxit ſitu magis,aut actione: vt cruris anticos, poſticos, laterales, ſeu internos & externos: tibiæ in γαστροκνημία ſeu ſura,& in ἀντικνημίῳ pedis ſupernos & infernos. In lumbis intus ψόας. Inter coſtas μεσοπλευρίους vocat: in omoplata eam tollentes,deprimentes, antrorſum aut retrorſum mouentes: in brachio ipſum flectentes,extendẽtes,tollentes,deprimentes: cubitum flectentes,extendentes & carpum & digitos: præterea in latus mouentes & ad pronum & ſupinum. In thorace ipſum dilatantes, contrahentes: collum & caput flectentes, extendentes, obliquè mouentes, laryngen claudentes, aperientes,& genam infernam. In hyoide ipſum firmantes. In lingua ipſam omni differentia motus,id eſt ſurſum, deorſum, antrorſum, retrorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum mouentes: ſimiliter in labiis. In oculo tollentes, deprimentes,intro,foras mouentes, circumagentes. In cilio ſuperno ipſum tollentes,deprimentes. Quas muſculorum differentias generales,à motus ſpecie & ſitu ſumptas,nos quoq; ſequimur. Sed, quoniam vna harum muſculi

ſæpe

ſæpe quamplurimi cõprehenduntur, memoratu difficiles ſi numero tantum ordinati diſtinguantur: dicẽtibus nobis primus, ſecundus, tertius &c. ſumus coacti ad rei euidẽtiam & memoriæ promptitudinem, nomina horum plurimis imponere, plurima præcipuè in venis & arteriis ſumpta à parte, quam adeunt: vt in muſculis multa à parte cui infixi inhærẽt, vt brachiæus, tibiæus, peronæus. A figura quoque, vt maiores noſtri ſic nos nõ paucos vocauimus, vt trapezion in collo ſubditum lato, quanuis hunc latum Galenus trapezion vocat, quia etiam ſit propemodum triangulus: quia tamen lati nomine ſatis eſſet cognitus, hoc nomen ad alterum illi ſubditum eadem figura præditum tranſtulimus, ſcalenum quoque eum in collo vocauimus, qui, cùm triangulus eſſet, omnibus tamen lateribus erat inæqualibus: rhomboïdem verò illum, qui omoplatam ſurſum & retrorſum mouet, & alios ſimiliter ratione aliqua nos à figura nominauimus: & ſimilitudine rerum externarum: vt, ſerratos in thorace, quòd inæqualem ſerrarum modo haberent cum coſtis, & inter eas ſpaciis connexum. Soleum quoq; in ſura, & in eadem geminos, in planta & palma lumbri-

cos,

cos,& alios ſimili ratione: ſic & à magnitudine magnos,paruos,latos, anguſtos,longos,breues: à ſubſtantia, carnoſos,neruoſos,membranoſos: à capitum numero,vt bicipitem in brachio, tricipitem in crure & pede. Ventriculum quoque, hepar,lienem,venam,& partes cæteras,anticam,poſticam,ſupernam,infernam,internam,externam,dextram,ſiniſtram, ſæpe ad ſermonis breuitatem vocabimus, partẽ eius anticam,poſticam &c. ſignificaturi non partes ipſas plures,quarum vna ſit antica, poſtica &c. In quibus poſitionum nominibus ambiguitas ſæpe apud ſcriptores idoneos contingit,pro ſitu vario partiũ nobis propoſito. Quæ omnia Ruffus Epheſius multò curioſius variis nominibus diſtinxit in Onomaſiis. Nos quoque locorum differentias in venarum,arteriarum,neruorum diſtributione,ad orationis breuitatem perſpicuam ſic expreſsimus. Ab his enim ramos aut ſurculos dicimus amitti, quando ex illorũ parte anteriore prodeunt:remitti,quando ex poſteriore:dimitti, quando vtrinq; & è regione:ſubmitti,quãdo vtrinque,ſed arterius, vt vna ſoboles ſuperior, altera inferior eſſet:promitti,à dextro latere:permitti à ſiniſtro: emitti ſurſum,demitti

Locorum differentiæ in venis, arterÿs, neruis.

mitti deorſum, ſeu ad partes ſupernas & infernas ſoboles diſtribui. In partibus cæteris hæ locorum differentiæ ante retro, ſurſum deorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum, intus foris, variant multũ apud anotomicos ſcriptores, vt interdum corpus rectũ ſpectare videantur, interdum poſtratum. Sic & Gal. lib. de anat. vteri ſcribit, vterum terminari veſica, & inteſtino recto, illa quidem ſupra, hoc verò infra: tamẽ paulò antè ſuperiorem vteri partem eſſe fundũ, inferiorem ad pudendum vergere ſcribit. Internum quoque quod corporis centro accedit, externum quod cuti propinquat fere vocamus, tamen in artubus aliter. Nam internum brachij aut cruris, quod reliquum brachium aut crus reſpicit, externum contra. Sic Hippocrates os brachij & cruris intus & poſt ſimum, foris & antè gibbum ſcripſit. Similiter cùm venam ὠμιαίαν, id eſt humeralẽ vocat Galenus τὴν ἔξω, id eſt externam, & ei oppoſitã τὴν ἔσω ſeu internam, & condylum brachij externum radio articulatum, internum verò cum nullo oſſe totum articulari dicit. Et apophyſin cubiti minorẽ vocat priorem, maiorem verò poſteriorem Galenus lib. de oſsibus. Manus media inter

pronam & ſupinam ſtatuatur, & ad hanc figuram reſpiciens eius partem internam nomina, & externam oppoſitam: ſi verò manus prona ſtatuatur, internum manus ad pollicem eſt, externum ad paruum digitum.

DE VENIS ET ARTERIIS, Caput I.

VENA, vas eſt ſanguineũ, arteria ſpirituoſum, quòd largiorem illa ſanguinem, hæc ſpiritum comprehẽdat. Qua ratione Galenus ventrem cordis dextrum quidem ſanguineum, ſiniſtrum verò ſpirituoſum vocat. Vtrunque tamen vas ex ſeminis ſubſtantia genitum, villis triplicibus contextum eſt: vena autem in tunica vnica, arteria verò in duabus, quarum externa tenuis, villis rectis & paucis obliquis complicatur: interna autem quintuplo craſsior, ſolis tranſuerſis conſtat: ob
Li.6. Pla id tota arteria ſextupla venæ. Herophilo
cit. Hip. recte dicitur. Venarũ nomine etiam ar-
& Pla. terias comprehendebant veteres, quo ſenſu Plato in Timeo venas à corde producit, quãquam philoſophis cor primum gigni & fons eſſe venarum, arteriarũ & neru

neruorũ putatur, lib. de formatione fœtus: vbi tamen Gal. venas ante hepar & cor gigni, & hepar ante cor probat. Vena omnis ab hepate prodit, ſimo quidem porta, gibbo autem caua, vtraque in eo tenuiſsima & rariſsima. Nam quæ vena fœtum in vtero vmbilica educat, natis contracta pro vena fit ligamentum hepati ad vmbilicum, & interuentu peritonæi etiam ad phrenas. Vena autem arterioſa non ſimpliciter vena eſt, nec ab his ſed à dextro cordis ventre oritur, & ſolis pulmonibus nutriendis deſtinata eſt. Renalis autem tum vena, tum arteria etiam integra in renibus manet, non autem vt vas commune per ramos diuiditur, ſicuti quidam falsò ſcripſerunt, quemadmodum in renibus poſtea audies.

Vena porta, Caua. Vmbilica fœtũ in vtero nutrit. Vena arterioſa. Vena renalis & arteria.

DE VENA PORTA. *Caput* II.

VENAE portæ radicẽs numeroſæ à totius ſimæ hepatis ambitu in ramos quinque, plures, pauciores concurrũt, hiq; mox in vnũ velut truncum & caudicẽ coëunt, cuius ſtatim ab ortu talis eſt diſtributio.

Trunco.

1 Cyſticæ gemellæ, in veſicę bilariæ collũt & corpus mittuntur.
2 Gaſtrica, pyloro & poſtico vẽtriculo illi propinquo diſtribuitur.
3 Gaſtrepiplois, fundo ventriculi dextro toti, & dextro toti epiploo inſpergitur ſurculis illum ſupernis, hoc infernis ex aduerſo adeuntibus.
4 Inteſtina, ecphyſi & initio ieiuni & glandoſo huius corpori.

Ex his cyſticæ & gaſtrica paruæ, ex antica trunci parte, reliquæ duæ maiores ex dextra. Sed has duas ſæpe menſenteria primas & initio ſui

ſui mittit.

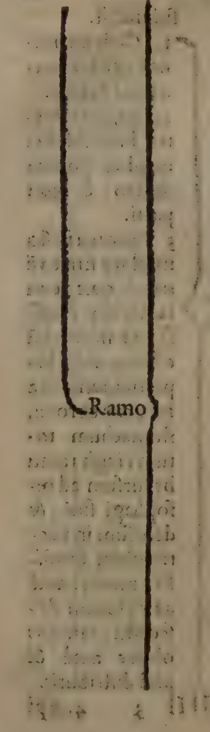
Venę portę exeũt

Splenico.

1 Gaſtrica minor, gibbæ ventriculi dextræ.

2 Epiplois dextra huic ſubdita epiploo poſtico dextro, & cœli parti.

3 Coronaria ſtomachica ſimæ vẽtriculi, quæ venula vtrinq; emiſſa, ad ſtomachũ effertur, ibiq; bipertita, ramo maiore ceu corona, ſtomachum totum cingit ramulis ſurſum ad œſophagi finẽ, & deorſum in ventriculum dimiſſis: minore autẽ ad pylorum deſcendit, ramulis obiter antè & pòſt diſtributis.

4 Epiplois poſtica huic ſubdita, quæ mox in duas lõgè diſsitas fiſſa, epiploo poſtico toti, & cωli parti dorſo commiſſæ dantur. Ex his prior coniugatio parua, poſterior magna: reliqua in duas abit venas, illæ in alias atq; alias in ſimã lienis partẽ, & reliquã eius ſubſtantiã ſpargendas, pręterquam quòd à ſummo prope lienẽ ramo, aut ſequẽte ſurculus in ventriculũ ſiniſtrũ etiam altius nobis ſæpe, & aliquando in epiploon ſiniſtrũ

antic

anticũ effertur: ab infimo autẽ epiplois ſiniſtra partim deſcendit in epiploon ſiniſtrum poſticum partim recurrit obliquè, tãquã gaſtrepiploïdi occurſura ſurculis obiter deorſum in idem epiploon dimiſsis, ac ſurſum in totũ ventriculi fundum ſiniſtrum.

Meſenterio, Corpore glandoſo, *παγκρέας* vocant, inuecta, in venas multas, tres tamen præcipuas mox tota exit: quæ multipliciter diuiſæ, & inter duas meſenterij tunicas vectæ, in ſimam partem reliquorum inteſtinorum ramulis quamplurimi abſumuntur, ſuis oribus in illorum cauitatem vndiq; incidentes: quibus & chylũ ſugunt vehendum in hepar. Sæpe etiam ſanguinem, & harum partium, atq; adeò *Venarũ meſaraicarũ munus.*

 cor

corporis totius,excrementa reuehunt:huius quoq; portio vna colo ſiniſtro,& inteſtino recto, & ſedi inſeritur ramulis aliquot venas hæmorrhoidas facientibus.

DE VENA CAVA.
Caput III.

Venæ cauæ ortus.

VENA caua omnium capaciſſima,à toto gibbę hepatis ambitu ſurculis ſimiles portę ſurculos ſpectantibus, & propemodum tangentibus orta, tandem ceu in truncum vnum mox geminũ, parte huius gibbæ poſtica exit: non quidẽ radices ſuas omnes complexũ, ſed quarum aliquæ in trunci inferioris per cauatũ poſterius hepar deſcendentis partem anticã excipiuntur. Mox nanque in ipſo ſtatim exortu in truncos abit duos, ſuperiorem & inferiorem, eumq; maiorem, vt exploranti patet. Cuius cauſæ aliquot Galeno libro de vſu partium ſcribuntur: aliæ nobis eum locum interpretantibus aſcribentur, ne cui ſit calumniæ locus ex partium ſupernarum multitudine, & multa ſanguinis diſſipatione.

Trunco

1 Phrenicæ duæ, totũ diaphragma nutriẽtes.
2 Coronaria, interdũ gemina baſin cordis coronæ modo cingẽs, in partẽ cordis externam diſtributa.
3 Azygos etiã ſub corde ſemper obſeruata Galeno, in his quibus ſternon oſsibus ſeptem conflatum, thoracem facit longiorem. Noſtris autem corporibus ob ſterni, & thoracis breuitatem, ſupra cor & pericardion oritur intus, magis & minus: ſed ſæpe ad quintum thoracis ſpondylũ ſpacia ſeptem inter coſtas inferiores, quaten⁹ oſſeæ ſunt, interdum omnia vtrinq; nutrit, & propinquam his dorſalem medullã,& thoracis membranas ſibi vicinas, & huius loci

rachitas muſculos, hæc autem dextra eſt: in ſiniſtrũ autem latus pro illis octo, vel pluribus ramulis, interdum inſignem ramum mittit, ſimiliter tamen diſtribuendum. Interdũ ab initio non azygos eſt, ſed gemina intercoſtalis inferior eſt.

Venæ cauæ ſuperioris exeũt

4 Intercoſtalis ſuperior ſpacia duo, tria, inter ſuperiores coſtas, quatenus oſſeæ ſunt, nutrit, quando ab azygo, vel à clauali nõ nutriuntur, à quibus dum nutriuntur hæc deficit, vel tenuiſsima eſt. Eadem interdum ab initio clauali, infernæ naſcitur.

Ramo ſubclauio.

1 Mammaria, ſtatim ſeu initio ſub ſterni latere deſcendens, ramulos obiter dimittit viciniſ thoracis tum mẽ-

branis,

branis, tũ muſculis, vt pectoralibus & qui inter cartilagines coſtarum ſeptem verarum, mammis præſertim è regione ipſarũ, & largiſsimè muliebribus. Reliquum ad xiphoide cartilaginem emergit, & ſub muſculis rectis delapſum, in hosq; & cutim, partesq; alias vicinas diſpertitũ, paulò ſupra vmbilicũ, ſurculis aliquot ſuis occurrit ſurculis totidẽ epigaſtriæ, hincq; fit conſenſus mammarũ cum vtero. Hæc autem ſæpe ſimplex ex caua aſcendit antica, & ad thymum bipertita deſcẽdit vt priùs.

Mammarum conſenſus cũ vtero.

2 Ceruicialis, paulò poſt hãc emicat in cerebrum, per foramina in tranſuerſis ſpondylorũ ceruicis apophyſibus,

ſibus, & ea quæ ſunt in radice κορώνων occipitis, ramulis obiter dimiſsis in muſculos vicinos, & colli rhachitida per ſuorum neruorum foramina.

3 Muſcula ante muſculum ſcalenum nata, in muſculos rhachitas tũ imæ ceruicis tum ſummi thoracis.

4 Thoracicæ duæ, extra thoracem ortæ, vna in mammas, & thoracis muſculos anticos, altera in poſticos, & eum qui eſt ſub fine omoplatæ, interdum & in latiſsimum, cui tamen ſæpius vena inſignis ad glandes axillę propria naſcitur, inde quod reliquũ ſubclauiæ eſt, anxillaris eſt in brachium, quæ diſtribuitur cũm humerali, vt poſt audies.

1 Interna, gracilior ſecundum latus aſperę arteriæ aſcendens ad fauces, & inde ad cranium venulis exilibus obiter dimiſsis, aſperæ arteriæ, & membranis vicinis, & neruis

Iugularis.

Ramo ſuper-clauio exeũt.

neruis ſexti quidem paris in collo, ſeptimi verò in faucibus: vbi cranium attigit bipertita, maiore ramo per cranij baſin reflexo, vbi ſurculum dedit muſculo colli interno longo, per foramẽ paris ſexti cum minore carotide arteria ſibi coniuge cranium ingreſſa, coit in vás cõmune. Minore autem, vbi ramulum auditus organo dimiſit per foramen tranſuerſum ſibi commune, & portioni nerui quintæ crotaphytan petenti, cranium intrat per foramẽ ſæpe geminum, ſed exiguum, prope latus externum foraminis tertiæ, & quartæ cõiugationis in craſsã meningen ramosè abſumitur. 2 Externa ſępe ſimplex interdum diuiſa etiam multipliciter: idq; nunc initio

initio ſui, nunc in collo medio, aſcendit per colli latus ſub cuti, & muſculo lato, ſurculis obiter in vicinos muſculos, cutim, mēbranas dimiſſis: vbi fauces attigit, portionem ſui in oris partes, glandulas, muſculos tum hyoidis, tum laryngis, tum linguæ, linguā infernā, tunicā narium internam abſumit: niſi quod ramuli aliquot inde etiā in craſſam meningem emicāt per foramē, tum pone maſtoide apophyſin, tum ſecūdi neruorum paris, tum maximū inter ethmoidea ſurculis obiter in oculos, & frontis cutim diſtributis. Portionem alteram ſemper ſubcutaneā dimittit ramo inſigni ſuper genā infernam aſcēdente, in labra vtraque, pinnas baſi, naſum,

ſuper-
clauio
exeūt.

ſum, frontē, faciem reliquam, maiorem oculi angulum, & inde in venam frontis vel propriā, vel ſibi oppoſitæ cōmunem, dextra ſcilicet ac ſiniſtra ibi in vnā coëunte, altero in glandulis ad aures variè diuiſo, in cutem tum capitis, tum faciei, & frōtis abſumitur.

Humeralis, quæ ramulo ſtatim ab origine dimiſſo, in ceruicis tum cutim, tum muſculos externos, deinde alio in gibbam omoplatæ ſub ea in brachium fertur: vbi primum humeralis propriè dicitur, antè verò adhuc eſt ſuperclauia. *Vbi propriè humeralis dicatur.*

Humeralis, inter muſculum deltoide, & tendonem muſculi pectoralis procedit, & ſuper membranam carnoſam rectà, & exterior paulò deſcendit, ad cubiti flexū ſub cuti conſpicua, in macris præſertim, & cum magna eſt ac tumida; ſurculis obiter in muſculos brachij vicinos, & cutim dimiſsis. Hæc paulò ſupra brachij apophyſin externā bipertita, ràmo interno cum pari ramo axillaris coit in venam cōmunem; quæ ſuper radij finem foras egreſſa, variè

variè in manum externam abſumitur:externo autem ſecundum radium deſcendit ad ipſius dimidium. Hic deinde obliquus foras exit,& ad carpum axillaris ramo auctus, manũ externam ſæpe totam nutrit, præſertim è regione paruorum digitorũ. Ramus interdum tertius cum dictis duobus natus,in flexũ cubiti deflectens,in muſculos eius loci abſumitur, quibus etiam dicti duo rami numeroſè diſtribuuntur.

Axillaris. Axillaris brachium ingreſſa, ſub muſculi pectoralis tendone in profundam,& ſubcutaneam diuiditur.

Profunda. Profunda arteriæ axillari, & neruorũ pari tertio ſemper attenſa deſcendit, ramulóque extrorſum ad muſculos ex brachij externa apophyſi natos dimiſſo, per medium cubiti flexum effertur,mox iterum merſa muſculis cubiti mediis, ramo vno ſecundum radium, altero ſecundum cubiti os per annulum delapſa,illo in ſurculos pollici duos, indici totidem, medio vnum:hoc in totidem, medio vnum, medico duos, minimo duos abſumitur, muſculis internæ manus alios obiter largita.

Subcutanea. Subcutanea ad cutim emergit,& paulò ſupra internam brachij apophyſin ramo vno, per medium cubiti flexum interiùs delap

delapſo, cum interiori humerariæ ramo communẽ facit, ſub cubiti flexu, propriùs, longiùs: altero ſubcutanea axillaris per infernum brachij latus conſpicua deſcendit, vti humeraria per ſupernum. Illa ramulis in cutim propinquam, & partes alias dimiſsis prope carpum coit iterum cum altero ramo humerariæ. Dictu incredibile quàm variè etiã in eodem homine habeant hæ brachiales venæ, dextra & ſiniſtra, multò magis in diuerſis.

Trũco in lumbis.

1 Adipoſa, ſiniſtra quidem ſæpius ex cauæ ſiniſtra, dextra verò ex renali dextra: rarò illa ex renali, hæc ex caua exit. Vtraq; in tunicam renũ externam à peritonæo natam ſparſa adipem largũ adgignit.

2 Renalis, dextra quidem ſuperior, ſiniſtra verò inferior. Contrà

Venæ cauæ inferioris exeunt.

verò, ſi rē ſiniſter dextro interdum ſublimior fuerit, vtraq; abit primū in ramos duos, priorem & poſteriorem, hiq; alios ſæpe ſeptē, in renum corpus vtrinque diſtribuēdos, vt in renibus audies.

3 Spermatica, dextra quidem à caua antica ſub renali, ſiniſtra verò à renalis mediæ inferno. Eſt tamē quādo etiā dextra eſt altera à renali, & ſiniſtra altera à caua. Vtraque in viris quidē in teſtis tunicā & ſubſtantiā abſumitur, ſurculis aliquot tenuibus in ſuam peritonæi

tonæi apophyſin ſparſis. In mulieribus autẽ dimidio in teſtes, altero dimidio in vteri latera & fundũ nutriendum, quo etiã mẽſes fluũt. Inſertionis modus in teſtibus dicetur.

4 Lumbaris, multiplex & vnaquæq; bipertita in lumborũ medullam per neruorũ foramina, & in eius loci muſculos cũ arteria ſimiliter diuiſa diſtribuitur.

Ramis duobus iliis.

1 Muſcula, in muſculos lũborũ & epigaſtrij vicinos, vt obliquos aſcẽdẽtes, & trãſuerſos, & peritonæum: hæc interdum ab imo trunco naſcitur.

2 Sacra, in oſsis

 ſacri

ſacri medullã per antica neruorum foramina.

3 Hypogaſtria, in partes propè omnes hypogaſtrij, vt inteſtini recti, tum muſculos, tum cutim muſculoſam (in qua etiã ſæpe hæmorrhoidas excitat) in veſicam virilem minore ramo, in veſicæ collum & penẽ maiori, in muliebrem verò veſicam, & vterum ampliore, in collũ vtriuſque minore: per quem virginibus, & ſæpe vtero gerentibus, etiam ſano fœtu menſes purgantur.

Huius hypogaſtriæ reliquum, ramo cruralis actum, per foramen pubis deſcendit, abſumitúrque in muſculos ab oſſe pubis ortos,

ortos, iſchio, & cutim natium.

4 Epigaſtria in peritonæum, muſculos epigaſtrij obliquos, trāſuerſos, rectos ſpargitur dum ſub rectis effertur: vbi verò vmbilicum ſuperauit, ſurculis aliquot ſuis occurrit mammariæ ſurculis, per quos ſolos mammis cum vtero eſt communio.

Hæc verò ab externo iliç prope crus, hypogaſtria ab interno exit.

5 Pudenda, epigaſtriæ oppoſita paulò ſub hypogaſtria, muliebribus, & horum membranis, peni, ſcroto, his diſtributionibus factis ab ilia intra peritonæum, quo pertuſo ſuccedit cruralis.

DE VENA CRVRALI.

HAEC vena ſimul atque à peritonæo elabitur, ſuper os iſchij in inguina deſcēdit, & anticam internamq́; femoris partem, vbi in multos ramos facit diuiſionē, multis & magnis eius loci glandulis firmatā: quæ cum arteria, neruo hàc cùm his deſcendente, cauitatem illam ingninum oplet: eſtq́; cæterarum venarum in crus demiſſarum truncus hic cruralis, pendens ab externo ramo trunci venæ cauæ ſuper os ſacrū ſeparati. Cuius hæ ſunt propagines.

1 Saphena ſeu malleoli, ad inguinis glandulas nata, per internum cruris, genu, tibiæ, inter cutim & membranam carnoſam: deſcendit ad malleolum externum, & in pedis ſuperni cutim variè abſumitur, ſed quatuor obiterdi miſsis in cutim coniugationibus: prima & ſumma, ramo interno in inguen, perinæum, & eius loci cutim: externo autem & maiori in cutim ſummi cruris anticam & externam: ſecunda ad medium

medium cruris: tertia ad genu, parte vna in molam, altera in poplitem: quæ deeſt cum vena poplitis eſt amplior: quarta ad medium tibiæ antorſum & retrorſum.

2 Iſchias minor, è regione ſapheæ cuti iſchij & eius loci muſculis.

Crurali exeunt.

3 Muſcula duplex, minor & ſub hac maior, muſculis cruris compluribus. Maioris profundior quædam portio, aſſumptis finibus reliquis hypograſtriæ per foramen pubis delapſæ ad vſque genu fertur.

4 Poplitea, ex ramis duobus cruralis iam vnitis conflata, ſurculis aliquot in cruris cutim poſticam ſparſis, per medium poplitem delapſa, nunc in ſuræ cutim abſumitur, nunc ad calcem vſque deſcendit, nunc venis ſaphæa aucta, per externum malleolum cutim pedis ſuperiorem, aliquando & inferiorem adit.

5 Suralis, in ſuræ muſculos &

cutim tibiæ internæ, & pedis interni: deinde circa malleolũ internum reflexa, latus internum pedis & cutim pollicis, rarò alios digitos, adit.

6 Iſchias maior, etiã crurali (in has autem duas cruralis tota abſumitur) portione maiore per ſuræ muſculos delata, abſumitur in ſurculos decem, ſingulis ſcilicet digitis binos, minore autem inter peronen & calcem ceſſante. Hæc tamẽ portio interdum perforato inter peronen & tibiam medio ligamento, partim abſumitur in muſculum digitos pedis abducentẽ & cutim: partim minimis digitis dat ſurculos quinque minimo & medico duos, medio vnum: tunc à priori portione tantùm ſunt quinque in maiores digitos.

DE VASIS VMBILICIS.

Caput IIII.

VENAE & arteriæ ex ſpermaticis deriuatæ, & in vteri fundũ & latera inſertæ, ſuiſq; oribus cauitati vteri adapertæ, & in eã menſtruum ſanguinem effundentes, poſt conceptum verò ſemẽ, chorion extimam fœtus tunicam, quà attinguntꝰ, cauant, &

per

perflando velut fiſtulant: tandemq; vaſorum ora tot fiunt in chorio, quot fuerunt in vtero:& oribus ſuccedentia vaſa, venæ ſcilicet venarum, arteriæ arteriarum orificiis reſpondentes. Porrò vaſa hæc ab his velut radicibus in alia maiora, hæcque in alia corriuāt:donec venæ omnes in vnum velut truncum coëant, idq; interdum in chorio ipſo fit,ſæpius in vmbilico,ſed miſſis obiter venulis & arteriolis in allantoide & amnion tunicas alias fœtus, quas vaſa hæc peruadūt. Vena inde in ſimam hepatis prope portæ exortum inſeritur, & diſtribuitur,ad fœtus nutritionē. Arteriæ adhuc duæ permanent,quæ per fœtus vmbilicum receptæ,& ſecundum veſicæ fundum inuectæ, in ilias arterias inſeruntur, in id vtiles in quod aliæ arteriæ. Vena arterioſá, & arteria venoſa pulmonibus pro- *Vena arterioſa et arteria venoſa.* pria vaſa, nomen ab actione & vſu, denominationem à tunicarū forma mutuātur.

DE ARTERIIS. Caput V.

Arteria aorta ſeu magna, ex ſiniſtro *Arteriæ magnæ ortus,eiuſque pri-* cordis ventriculo per baſin mediam emergit, ac mox pericardion egreſſa in ramos tota duos abit inæquales,minorem

maria di-uiſio. ſupernum, maiorem infernũ:qui ad quin tum thoracis ſpondylum reflexus deorſum ſecundum ſpondylos deſcendit, &, vt audies, diſtribuitur. Minor autẽ medianis in thorace membranis firmatus,dum paululum aſcendit ſubclauiã ſiniſtrã, ſuper ſiniſtrum pulmonẽ emittit obliquè in primam thoracis coſtam:dum verò thymum glandulam attigit,ſubclauiã dextrã produ cit, cuius diſtributionẽ mox audies. Deinde paucis audies quibus propaginibus hæc ſubclauiam ſiniſtrã ſuperet, exortu multũ diuerſam & graciliorem. Sed arteria hæc magna in ipſo ſtatim à corde exortu,coro

Coronariæ duæ arteriæ. narias mittit duas, maiorem ſub valuula dextra,minorẽ ſub poſtica prodeũtes:quæ in cordis ſuperficiem,& eius partem craſſiorẽ, venæ coronariæ modo diſtribuitur.

Lib. 5. vſ. part. Corpus autem arteriæ corpori venæ ſextuplum eſſet ex Herophilo ſcripſit Galenus,cum externa eius tunica venarũ tunicæ ſit craſsitie æqualis, interna autẽ quintuplo craſsior.Quales verò & quàm multos habeat villos vtraq; hæc arteriæ tunica dictum nobis abundè eſt iſagoge de membranis & villis. Interna enim craſſa, dura, denſa,villis tranſuerſis:externa rara, mollis,qualis eſt venæ.

1 Carotis dextra (ſed ſiniſtra eſt à trunco in thymo) ſecundum latus aſperæ arteriæ aſcendit cum iugulari interna: vbi verò fauces attigit, bipertita, ramo interno & maiore faucibus, laryngi, linguæ, ſurculos largita, cranium ſubit per foramen lacerum choanæ propinquum, à quo exile aliud foramen in nares, per quod arteria in naſum etiam ſummum demittit, alterum ramum in craſſam meningem variè ſpargit: deinde alium per foramen ſecundi paris in oculum & crotaphitæ internum. Reliquum in oſſe ſphenoide inter apophyſes clinoides variè, retium modo ſibi incumbentium implexum, facit πλέγμα δικτυοειδὲς: in hominibus ſemper obſerua tum Galeno, & cæteris omnibus in anatomica rectè inſtitutis: reliquo craſ- Lib. 9. v. ſ. par.

ſam

ſam meningen perforat, & in tenuem meningen & mẽ branã chωroide ramosè abſumitur, vtraque in ſuum latus. Ramus autem externus & minor vbi à faucibus ſurculum buccis vnũ, temporibus alterum, poſt aures tertium dimiſit, craniúmque iam tangit, ramulum mittit in principium muſculi in collo longi, denique cum iugulari interna per foramen ſextæ in communem ſinum craſſæ meningis ceſſat.

Arteria ſubclauia dextra exeunt

2 Intercoſtalis minor, in tria ſpatia inter coſtas quatuor ſuperiores, & eius loci rhachitida, & muſculos.

3 Ceruicalis, per foramina in tranſuerſis apophyſibus ſpondylorum colli, & ea quæ ſunt ad radices κορώνων occipitis, in craſſam meningen cum vena ceruicali datis obiter ſurculis per foramina neruorum, rhachitidi

colli,

colli & muſculis vicinis.

3 Mammaria, ſecundum diarthrωſes cartilaginum cũ ſterno, deſcendit ad xiphoides, obiter largita ſurculos muſculis, inter coſtarum cartilagines, mammis, membranis medianis vicinis, deinde ad rectos muſculos emergit, & ſurculis reliquis ſpectat ſurculos occurrentes arteriæ epigaſtriæ.

4 Muſcula, intra thoracem orta in poſticos ceruicis muſculos vſque occiput.

5 Humeraria, duplex extra thoracem orta, vna in cauæ omoplatæ muſculos, altera minor in brachij ſummum & articulum & omoplatæ gibbum: ſed portione ſui profunda cum vena humerali quadantenus procedit.

6 Thoracica duplex, vna in muſculos thoracis anticos, altera in muſculum latiſsimum: quod reliquum eſt, *Axillaris arteria.*

eſt,axillaris eſt arteria, quæ axillaris profundæ ramo attenſa,deſcendit inter muſculum bicipitem & brachium, ſurculos illis obiter largita, ſed ramum inſignem muſculis cubitum extendentibus, qui cum vena & neruo quarto ad apophyſin externam delapſus, ſub muſculorum inde natorum capitibus ceſſat.

Axillaris porrò cubiti flexum medium ingreſſa, ſurculis vtrinque demiſſis, paulúmque inter muſculos duos digitorum flexores progreſſa, in duos ramos abit: quorum ſuperior ſecundum radium deſcendit per annulum in muſculos pollici propinquos, in quem internum ſurculis duobus, in indicem totidem, in medium vno abſumitur, vti inferior in reliquum eius dimidium vno, in medicum duobus, in minorem duobus ceſſat, ſed antè ſecundum cubiti os per eundem annulum delapſus, muſculis parui digiti diſtributus. Manus externa, vt muſculis ſic arteria caret, & cutis prope omnis.

Manus externa arteria caret.

Subclauiæ ſiniſtræ diſtributio.

Sic

Sic omnino diſtribuitur etiam ſubclauia ſiniſtra, niſi quòd carωtidem non emittit, hæc enim ſub thymo producitur. Carωtis autem ſiniſtra ex thymo egreditur, & paulò pòſt dextra.

1 Intercoſtalis maior, in ſpacia verarum coſtarum tria vtrinq; reliqua, quatenus hæ ſunt oſſeæ, tota autem notharũ vſq; epigaſtrion, vti vena azygos, ſurculis ſtatim per neruorum foramina vicinæ rachitidi miſſis, & vicinis muſculis.

2 Phrenicæ duæ, vtrinq; vna ad ſpondylum thoracis vndecimum orta, phrenas totas & continuũ pericardiõ, quibus thorax breuior, diſtribuuntur.

3 Cœliaca, inſignis in ventriculũ, omentum: *Cœliacæ diſtributio.*

Trunco

tum, ſplenem, hepar, folliculũ fellis, ecphyſin, colon ventriculo adnexum diſtribuitur hoc modo: in ramos duos abit, dextrum & ſiniſtrum paulò maiorem. Dexter ſurculũ dat omento poſtico, & ipſius pancrea & colo, alterum poſtico ventriculo, tertiũ ecphyſi & ieiuni initio, quartum fundo ventriculi dextro, antico, poſtico, & epiploo antico, duos alios folliculo fellis & ſimæ hepatis parum profundè. Siniſter ſurculos dat epiploo poſtico, & ipſius pãcrea. Alterum vẽtriculo poſtico, & ſæpe fundo, qui vti vena coronaria diſtribuitur coronę modo

ſurſum

Arte-
riæ ma
gnæ
exeunt

ſurſum adſtomachũ, & deorſum ad corpus ventriculi & pylorũ,& partes ventriculi vicinas. Tertium epiploo poſtico, colo: quartum ſimę lienis,& ab hoc aliũ ſæpe epiploo antico.

4 Menſenteria ſuperior,menſenterio ſuperuecta in ieiunum,ileon,coli partem , à ſima hæpatis ad renem dextrum.

5 Renalis,dextra & ſiniſtra venæ renali æqualis,in renem vti vena diuiditur,in adipoſam renum tunicam vix eius aliquid tranſit.

6 Spermatica,dextra & ſiniſtra, quæ rarò à renali oritur, cum vena ſpermatica deſcendit,& peritonæo elapſa,amba-

gioſè delata, in teſtic tunicam & ſubſtantiam abſumitur in viris: in mulierum verò teſtes tantũ abit horum vaſorum dimidium, reliquum in vteri fundum & latera.

7 Meſenteria inferior, meſenterio infimo, cœlo, inter ſimã lienis & rectũ ac ipſi recto diſtribuitur.

8 Lumbaris, vtrinq; per neruorum foramina in lumborum rhachitide, & adnatos lũbis muſculos, & abdominis, & peritonæum.

9 Ilia ad oſsis ſacri principium nata, ex magna arteria venã cauam ſupergreſſa, ne ab oſſe ſacro lædatur, mox iterũ venæ iliæ ſubiicitur vt ſit tutior, in duas autẽ ilias tota hęc arteria

ria, vt vena, abſumitur.

Parte ilia.

1 Muſcula, in eius loci muſculos poſticos.

2 Sacra, in oſsis ſacri rhachitiden per antica neruorum foramina.

3 Hypogaſtria, ex interno latere nata portione vna per magnum oſsis ilium ſinum delapſa, in muſculos tegentes os ilium & cruris articulum fertur: altera in veſicæ fundum, & collum, & penem, & ſedem: in muliere autem in veſicæ & vteri fundum, & collum, & muliebria, tertia per foramen pubis cum vena delapſa & neruo, ſed aucta propagine epigaſtriæ, ſpargitur in muſculos huic fora-

mini adnatos,& quoſdam ab oſſe pubis natos.

4 Epigaſtria, quæ per ingueẽ portione ſui in crus abit: altera aſcendit ad muſculos rectos, ſub quibus ſub vmbilicum ſuis ſurculis mammariæ ſurculis occurrit.

5 Pudenda, in commiſſuram oſsium pubis & in penis cutim abit: quod reliquum eſt, cruralis eſt.

Cruralis arteria. Cruralis, aliquot ramulis in cruris muſculos dimiſsis, & inter illos eo, qui miſcetur prædictæ arteriolæ per pubis foramen deſcendenti, vbi poplitem attigit, inter cruris condilos ſurculos duos mergit in genu, ramum demum ſecundum peronę demittit in anticos tibiæ muſculos: vbi iam tibiæ medium ſub muſculis gemellis tangit, ceſſat in ramos duos: quorum interior ramulo in tibiæ articulum immiſſo, deſcendit inter tibiam & pternam, & ſurculis quinque abſumitur: duobus pollici, duobus indici, vno medio: exterior verò inter peronen

nen & pternam deſcendens, tibiæ articulo ſurculum largitus, ſurculis quinque abſumitur: duobus in minimum, duobus in medicum, vno in medium, ſed his grandiorem mittit in muſculum qui digitos abducit. Variæ autem: vt venæ, ſic arteriæ tum in pedem, tum in manum diſtribuuntur.

Arteriæ cranium intrant cum venis, duæ vtrinque: prima ceruicalis per foramen in radice κορώνων, ſecunda carωtidis minor, & iugularis internæ maxima portio, per foramen ſibi proprium in ſphenoide prope choanam. *Arteriæ cranium intrant.*

Venæ præter has quatuor intrant cranium, iugularis internæ ramus per foramen propinquum foramini paris tertij & quarti. Secunda iugularis externæ ramus, per foramen poſt apophyſin maſtoide. Tertia, per foramen ſecundi paris. Quarta, per foramen ethmoideωn maximum. Hæc autem vaſa meningibus vtique colligata ſparguntur. Arteriæ duæ, & venæ totidem illæ, ſimul ingreſſæ cranium per foramina corωnωn, & ſexti paris degenerant mox, aſſumpta obiter vena per foramen poſt maſtoide ingreſſa, in canales duos dextrũ & ſiniſtrum fiſtulatos in craſſa meninge cerebellũ à cerebro dirimente, quibus occipitis os foueatum dat locum. *Venæ cranium intrãt quatuor.*

Ad cerebelli verò ſummum canales hi in vnum coëunt, ſtatimque rurſus in duos abeunt, per cauatam meningem craſſam, quà cerebrum ſeparat dextrum à ſiniſtro, & oſſa occipitis, bregmatis, frontis foueata, fertur vſque oſſa ethmoidea, ramulis obiter plurimis deorſum etiam in tenuem meningem & cerebrum, paucis ſurſum per ſuturas dimiſsis: partim per craſſam meningem ſummum cerebellum à cerebro ſeparantem rectè deflectit ad gloütia, ad inde in cωnario ramoſiſsimè diſtribuitur, in tunicam chωroide ex tenui meninge ortam, ventriculos cerebri pererrantem, paſsímque integentem. Sed ab hac parte ramus inſignis per craſſam meningem profundiſsimè cerebrum anteriùs diuidentem, fertur vſque oſſa ethmoidea. Ex his ductibus quidam venarum, alij arteriarum, alij ambarum munere funguntur: non modo cùm in craſſa meninge cauantur, ſed cùm in tenuem meningem & cerebri ſubſtantiam, & ventres paſsim inſinuātur fere ſemper, quibus ſuis partibus tria illa his ductibus propinquant. Venæ iugularis portio minor, ramulo in auditus organum immiſſo, cranium ingreſſa, in ſimilem prædictis canalem in meninge

Venæ iugularis portio minor.

craſſa

raſſa ceſſat,quæ illam & tenuem menin-
gem per cerebri baſin, & latera vſque ir-
rigat ſurculis variis. Vena per foramen
ſecundi paris, & per maximum foramen
ethmoidεων oſsium ſimiliter in craſſam
meningem ceſſat,& diſtribuitur excauato
intus vbique cranio, quà hæc vaſa tangit.

Arteria per foramen magnum ad choa-
nam recepta, mittit indidem ramulum in
nares, & naſum, per foramen exile ſed
proprium:mittit & ramulum venæ atten-
ſum, qui in canalem craſſa meninge fa-
ctum ceſſat: poſtremo tota in duos inſi-
gnes ramos abit,qui antrorſum ſuper cra-
nium pauliſper progreſsi vniuntur, mox
diuiduntur rurſus,& ramo minore per ſe-
cundi paris foramen in oculum, & inter-
num latus crotaphitæ deſinit: maior craſ-
ſam meningem perforat, prope glandu-
lam pituitariam, & mox in duos ramos
abit: vnus in tenuem meningem ſpargi-
tur, alter meninge tenui ligatus, & mul-
tipliciter implicatus chorij modo, in ven-
tres cerebri abſumitur,auctus etiam cho-
roide priore. Qui plexus Galeno viſus
ſub glandula, & in brutis adhuc hodie ap-
paret.

DE NERVIS.

Caput VI.

Neruus quid. NERVVS, eſt pars in nobis ſimplex ex humido mucoſo facta, & nutrita, alba, ſentiens tantũ, aut etiã mouens, ambabus meningibus quadamtenus tecta, dum à cerebri baſi, aut rachitide oritur, in partem quam adit variè diſpergitur præter opticũ.

Gal. libro 9. vſ. partium, & lib. anat. neruorũ.

1 Nerui ſunt optici, id eſt, viſorij, mollißimi, caui meatu ſenſibili, ob quem, & vtilitatis dignitatẽ ſunt maximi: coëunt, mox in oculum ſui lateris abſcedunt, & in tunicam degenerant amphibliſtroidẽ, humori vitreo circundatam. Apophyſes verò cerebri prælongæ, ad foramina ethmoidea productę olfactus ſunt inſtrumenta, de quibus eſt Galeni libellus: neruis autem nõ accenſentur, quia cranio non excidunt.

Olfactus inſtrumenta.

2 Motores ſunt oculorũ, graciles, duri, multiplices: nam ramis ſeptem in totidem oculi

muſc

muſculos abſumuntur.

3 Multiplex, portio prior, craſsior, mollior dat propaginem primam crotaphitis, maſſeteribus, cuti faciei: ſecundam genæ ſuperioris dentibus, gingiuis, muſculis labiorum: tertiam maiorem genæ inferioris dentibus, gingiuis, muſculis labri inferni, & in ore latentibus: quartam maximam, & linguæ tunicam ſaporum diſcretricem diſtribuit: ob id hæc tota Galeno guſtatoria dicitur. Portio poſterior, gracilior, durior, dat propaginẽ vnam crotaphitis, ſecundam cuti frontis: tertiam cuti faciei, muſculis labri ſuperni, pterygiorum externis: quartam narium membranæ, muſculis internis pterygiorum.

Paria neruorum cerebralium ſeptem.

4 Durum, gracile, in palati tunicam abſumitur.

5 Duplex, portio maior in foramen auditoriũ illapſa partim fit audiendi organum, partim per foramẽ cæcum excidit

in muſculum latum præcipuè, & in crotaphitas, & in maſſeteras omnes, in quos & altera portio abſumitur, ſed elapſa per foramen paruum ſciſſuræ ſecundi paris ſubditum.

Coſtalis neruus. 6 Inſigne, ramulis in quoſdã colli, & laryngis muſculos obiter diſtributis, propè integrum in thoracem vbi incidit, ramulos dat muſculis tribus à ſterno & vicina claui aſcendentibus: ramum per coſtarũ radices demittit ad partes ventris inferni, quem coſtalem vocamus: alterũ ad muſculos laryngis *Recurrens.* recurrentem, ſed datis priùs ſurculis tunicæ pulmonis, & cordis: tertium inſigniorẽ in ſto*Stomachicus neruus.* machũ & ventriculum, quem ſtomachicum neruũ vocamus.

7 Durũ, in muſculos linguæ, oſsis hyoidis, laryngis reliquos abſumitur, data ad linguæ radicem portione ſui pari *Neruorum differentiæ.* ſexto. Ex his omnium mollißimi ſunt optici, deinde tertium par, poſt id quartũ, paulò durius ſecũdum, hoc quintum, hinc ſextum, horum durißimum eſt ſeptimũ,

Ex

Ex his quoque multas habet ceu radices tertia, plures ſexta, quæ in vnũ velut truncum coactæ cranio excidunt, pòſt in partes corporis ſecernuntur, vel diſtribuuntur. Par ſeu coniugatio neruorũ dicitur, quia vnus, dexter & alter æqualis ſiniſter in neruis omnibus. Paria hæc ſeptem cranio excidunt, per foramina, primum rotunda, ſecũdum ſciſſa, tertium & quartum oblonga, quintum mediocria in oſſe auditorio, ſextum maxima, ſeptimum parua occipitis maximo foramini iuncta. Paria duo prima neruorum rhachitarum excidunt foraminibus duobus; antico vno, & poſtico altero: vti paria duo oſsis ſacri, & tria coccygis. Cætera paria colli quinque, & dorſi duodecim, & lumborum quinq; & primum oſsis ſacri vnico foramine ad vtrunq; tantum ſpondylum, ſuperiorem ſcilicet ac inferiorem ſpectante, excidunt, ſed ſuperiori tribuuntur: ſic vt primũ par thoracis, inter ſeptimum ceruicis, & primum thoracis ſpondylũ excidat: primum lumborum par, inter primum lumborũ, & vltimum thoracis ſpondylum: primum oſsis ſacri par, inter quintum lumborum ſpondylum, & primum oſsis ſacri. Ad hæc primum & ſecũdum colli par, vt duo oſsis

Neruorum foramina quæ.

ſacri,

ſacri,& tria coccygis, ex dorſali medulla, & anteriore propaginem emittunt maiorem, ex poſteriore minorem & graciliorem. In cæteris nerui tantùm ex medullæ lateribus orti, per vnicum foramen laterale, ſpondylo vtrique commune integri excidunt, mox autem diuiſi ramũ minorem verſus ſpinas retorquent, maiorem in anteriora deducunt. Nerui quoq; partibus vicinis ferè diſtribuuntur, ne in longiore via periclitentur: quã ſi ingrediuntur mirè teguntur, & muniuntur ad ſecuritatem. Ad ſimilem neruorum ſecuritatem natura oſsium magnas cauitates cauauit, aut perforauit neruis per has tranſituris, aut circa earum baſin neruum inuoluit, eodem modo & tendonem, & vaſa tutò deduxit.

Libro 6. vſ. part.

1 Propagine maiore, & poſtica, per foramen poſticũ primo ſpondylo, & occipiti commune egreſſa, abſumit in paruos muſculos, primo ſpondylo & occipiti cõmunes, & partem eius qui omoplatam tollit: minore & antica, per foramẽ anticum primo ſpondylo, & occipiti

cipiti commune, abſumitur in principium muſculi œſophago ſubſtrati, caput & collum flectentis, quem longũ vocamus.

2 Propagine maiore, & poſtica ad ſpinæ latus elapſa, ramo maiore per ſurculum paris tertij aucto, in cutim capitis totam abſumitur: minore in muſculos ſecundo ſpondylo & occipiti communes. *Libro 13. vſ. part. de vtroque pari.*

3 Minore, & antica ad latus dentis elapſa, in partẽ ſibi propinquã muſculi longi, par integrum vtrinque excidit, foramine inter ſecũdum tertiumq; ſpondylum laterali mox diuiſum: ramo minore in ceruicẽ extendentes muſculos ſibi propinquos, genam mouentes, & collum totũ, caputq; retro erigentes: reflectitur maiore antrorſum lato, abſumitur ſurculis, vno in cutim capitis cũ portione ſecundi ſpargendo, aliis tribus in propinquos laterales muſculos, & partẽ longi: etiam neruis quartæ, portio hæc paris tertij *Libro 13. vſ. part.*

Paria neruorũ ceruicis ſeptem.

tertij anterior, miſcetur Galeno.

4 Quartum ſimiliter ortum & diuiſum, ramo minore retro in ceruicis muſculos, & latum abſumitur: maiore & anteriore diſtribuitur ſurculo vno in muſculum longum, altero in laterales colli muſculos, tertio cum portione quinti, & ſexti paris in diaphragma.

5 Quintum, ſimiliter ortũ & diuiſum ramo minore in muſculos ceruicis poſticos retorquetur, maiore & antico, ſurculo vno in muſculum longũ, altero in diaphragma cum ſurculo quarti & ſexti, interdum & ſeptimi, tumq; à quarto ſurculus deeſt, tertio in muſculos tollentes brachium & omoplatam, & alios his vicinos.

6 Sextum, ramo poſteriore & minore in muſculos poſticos reflectitur, anteriore & maiore ſurculis diſtribuitur, vno in diaphragma cum prædictis: ſed portio à quinto pari aranee

ſimil

ſimilis, à quinto memorabilis, à ſexto harum media, minor ſcilicet quàm à quinta, maior quàm à quarta, altero in brachia cum portione ſeptimi, & octaui paris, & ad omoplatam leuantes muſculos. *Libro 13. vſ. part.*

7 Septimus ramo minore in muſculum latum, & alios vicinos reflectitur, maiore miſcetur quinto, & ſexto ceruicis, primo & ſecundo thoracis, ſicq; in brachium, & manum abſumitur: ſurculo interdũ in diaphragma deſcendentes neruos auget.

Primus, paruus à quinto pari colli ortus in muſculum deltoide, & cutim illi incumbentem vicinam abſumitur. Alij quinq; maiores ab ortu implexi, mox diuulſi, rurſum implexi, & diuulſi, per axillam feruntur, & diſtribuuntur.

Secũdus, in muſculum bicipitem, ſub hoc demum delapſus, & tertio magnam portionem largitus, minimam autem muſculo cubiti longiſſimo: vbi flexum cubiti attigit, ramo vno ſecundum radicem, altero maiore

iore ſecũdum cubitum ſuper membranam carnoſam delatus, in cutim totam cubiti, & ſæpe manum abſumitur.

Tertius, hoc inferior ſub muſculo bicipite ſimul cum ſecundo delapſus, & miſtus, ſubſtrato muſculo ſurculum largitus, & cuti anteriori brachij alios, cubiti flexũ ante brachij apophyſin internam vbi ſuperauit, quinto miſtus diſtribuitur, vt in quinto audies.

Quartus, omniũ craſsiſsimus ſub eodem muſculo, cum vena interna, & arteria delapſus in poſteriora cõuerſus in muſculos cubitum extendentes, & cutim brachij internam, & externam cubiti partitus, poſt cubiti curuaturam vno ramo ſecundum radium, altero ſecundum cubitũ defertur ad carpũ. Vbi diſtribuitur ille ſurculis quinque, pollici duobus, indici totidem, vno medio lateri indicem tangenti: hic in carpo ceſſat.

Quintus, his inferior inter muſculos cubitum flectentes, & extendentes delapſus, pone internam brachij apophyſin præteruectus, muſculis cubiti

Nerui in brachium diſtribuuntur.

cubiti internis & manus cum tertio partitus abſumitur intra digitos, vt tertius ſurculis quinque:tertius quidem duobus in pollicem, totidem in indicem,vno in mediũ; rarò duobus:quintus autem vno in reliquum latus medij,duobus in medicum,totidem in minimum abſumitur : ſed priùs ad medium cubiti oſsis ramũ extrorſum miſerat,qui ſurculis quinque in eoſdem digitos ſed externos, abſumitur.

Sextus,omnium infimus inter cutim & membranam carnoſam per internam brachij apophyſin delapſus, in cutim cubiti abſumitur.

1 Ramo poſtico in muſculos thoracis caput propinquum ſortitós:antico in manum diſtribuitur , & ſurculos obiter vicinis muſculis thoracis largitur.

2 Ramo poſtico ſimiliter diſtribuitur:antico ſecundum primam coſtam,vt primum fertur in brachium , ſur-

culis obiter diſtributis
in muſculos thoracis
propinquos.

Thoracis. 12

3 Ramo poſtico, vt
4 cætera diſtribuun-
5 tur: antico autẽ in
6 ſpacia intercoſtalia
7 cum vena & arte-
8 ria ſecundum par-
9 tem inferiorẽ nõ-
10 nihil cauatam, fe-
11 runtur in muſcu-
12 los intercoſtales ad
uſque ſternum in co-
ſtis veris, vſque ad
muſculos abdominis
anticos, in nothis: &
ſtatim ab ortu ſinguli
ramũ ſexti à cerebro
paris coſtalem ſurculis
augent, & incumben-
tibus thoraci muſculis
obiter diſtribuuntur.

1 Ramo poſtico, in
2 muſculos rhachi-
3 tas, & alios ibi ca-
4 pita ſortitos, & cu-
5 tim eius loci abſu-
munt

Parium nervorum | Lumborum.

munt: antico, in muſculos epigaſtrij & quoſdam thoracicos ibi caput habentes: ſed à pari ſecundo exigua portio ad teſtem deſcendit, cùm neruum à neruo coſtali non accepit.

Oſsis ſacri. 6

1 Vt priora, ramo poſtico inter quintum lumborum ſpódylum & oſsis ſacri principium exit, ramóque poſtico in capita muſculorũ propinqua abſumitur, antico autem neruis cruralibus miſcetur, ſed etiã in muſculos abdominis, & alios quoſdam propinquos diſtribuitur.

2 Poſtico foramine
3 & ramo, in muſcu-
4 los oſsi ſacro foris
5 incumbentes: anti-
6 co autem & maiore, ſecundi, tertij, quarti paris,

ti paris, vt primi, in crus abeunt: ex duobus infimis in muſculos ſedis, collum vteri & veſicæ virilis, & penem. In fundum autem vteri & veſicæ à coſtali neruus diſtribuitur. Infimum autem dorſalis medullæ in duo diuiſum nuſquã diſtribuitur.

Nerui qui in femur totum decurrunt, naſcuntur ex tribus infernis paribus lumborum, & quatuor ſupernis oſsis ſacri: & ſtatim ab ortu miſcentur, minùs tamen quàm brachiorum, mox in neruos quatuor præcipuos exeunt.

Nerui femoris totius.

1. Primus & ſummus, ſub peritonæo deſcendit ad paruum trochanterem, partitus in muſculos cruris propinquos, & cutim cruris internam & externam abſumitur, priuſquam genu attingat.

2. Secundus & inferior ſub peritonæo per inguem deſcendit in crus cum crurali vena & arteria, ranúmque inſignem cum vena ſaphena, per internum femur ad pedem vſque demittit, cuti vicinæ via illa tota ſurculos largitus: truncus autem cum vena &

na & arteria profundus, deſcendit in internos cruris muſculos, ſupra genu etiam ceſſat.

3 Tertius his inferior, ſurculos muſculis penis, & quibuſdam cruris, & cuti inguinali per foramen pubis excidit in vicinos muſculos, abſumitur ſupra cruris medium.

4 Quartus, omnium corporis neruorum craſsiſsimus, ſiccißimus, duriſsimus, validiſsimus, ex quatuor ſupernis paribus oſsis ſacri ortus, inter os ſacrum & ilium elapſus, partitus capitibus muſculorum propinquis, & cuti natium & cruris vicini: deinde etiam vſque ad genu inter cruris condylos bipertitus, in totam tibiam & pedem diſtribuitur, præter partem eam internam à ſecundo pari intertextam. Ramo enim minore ſecundum peronen delapſo in pedem ſuperiorem digitis ſingulis binos dat ſurculos: maiore autem tibiam ſequente, in plantámque delapſo, digitis quoque ſingulis binos dat ſurculos: ſed ambo rami muſculorum capita, & cutim tibiæ, & pedis obiter adeunt & texunt.

DE MVSCVLIS.

Caput VII.

Gal. initio de fractur. hip.

MVSCVLVS, eſt caro ſimplex ſentiendi mouendiq; vim ſortita: vel eſt motus voluntarij inſtrumentum. Muſculi corpus proprium ſunt villi à neruis & ligamentis deducti, quos caro ſimplex plurima cingit: ob id muſculos, carnem appellat Hippocrates. Atque hæc eſt propria muſculi natura, his ſcilicet tribus conflata. Venæ autem & arteriæ per hunc, vt partes cæteras diſtribuuntur, vt nutriatur, & viuat. hæc Galenus. Tres igitur tantùm propriæ muſculi partes ſunt ſimplices, neruus, & ligamentum (à quibus & membrana muſculos ambiens oritur) & caro ſimplex ambobus in villos diuiſis vndique circundata. Compoſitæ verò & maximæ muſculi partes ſunt totidem, caput ſeu principium (in quod neruus & ligamentum inſeri ſolent) venter, finis ſeu tendo, ſeu aponeuroſis, quæ partibus mouendis inſeritur.

Idem ibidem.

Muſculi partes ſimplices & compoſitæ.

Eſt autem quando tres has partes ægrè diſcernas, vt in ſphincteribus, intercoſtalibus & aliis quibuſdam. Quoniam tamen

excoriatum murem, forma imitatur, μῦς, id eſt mus ſeu muſculus, & ratione eadem lacertus appellatur. Quanquam horum plerique piſces planos, & rotundos magis repræſentant. Porro muſculum circunſcribit venter præcipuè, à vicinis muſculis facilè ſeparabilis, etiam cum multis, vel capitibus vel tendonibus, & actio vniformis. Muſculi autem actio propria eſt villorum ipſius in ſeipſos verſus ſuum caput contractio, quæ partem, cui tendo inſeritur, verſus idem attrahit, ſæpe multùm variè pro vario villorum ſitu: ſæpe multum obſcurè, vt interoſſes manus & pedis, & qui penem conſtituunt, & his aſsident, & qui ab hyoïde in coracoide, & alij. At ne tot muſculis quot motibus egeremus, muſculi non pauci per ſe motus obliquos edunt, cum oppoſito congenere rectos. Congener autem dexter ſiniſtro ſimili magna ex parte eſt. Muſculo quoque propè omni alter quidem actionis contrariæ author eſt attributus, vt flexori tenſor, adductori abductor, leuatori depreſſor, clauſori apertor. Sphincteres verò & pauci quidam alij antagoniſta carent. Nec tamen numero aut magnitudine, aut robore pares ſemper ſunt muſculi actionum *Muſculi actio.*

contrariarum effectores: ſed multum inter ſe his tribus variant, pro partis mouendæ pondere, aut actionis vehementia. Numerus denique muſculorum corporis totius hîc non deſcribitur, ſed propemodum alterius dimidij, vt dextri vel ſiniſtri: ex quo reliqui dimidij tot muſculos facilè colliges. Linguæ tamen, hyoïdis, epiglottidis, laryngis, & paucarum partium aliarum omnes ſimul explicantur, vt qui ſunt azyges, diaphragma, ſphincteres. Muſculorum differentiæ aliæ, poſt cognitam ipſorum hiſtoriam faciliùs cognoſcentur, quæ ab ipſorum ſubſtantia carnoſa, neruoſa, membranoſa magis: magnitudine, vt magnus, longus, latus: numero partium, vt biceps, triceps: totóue, vt gemelli, trigemini: figura, vt deltoides, rhomboïdes, ſcalenus: à parte, vt crotaphitæ, rhachitæ: ſitu, vt antici, poſtici, interni, externi: actione, vt ſphincter, maſſeter, flexor, tenſor: connexione tam muſculorum totorum, quàm partium ſuarum. Quæ verò hîc deſiderare poſſis, ex Gal. lib. de motu muſculorum, & de vſu partium ſubſtitues paruo negotio: præſertim ſi te priùs in ſecãdis ſimiis, ſecundum præcepta in adminiſtrãdis anatomis tradita, & in Galen. myotome de-

Muſculorum differentiæ.

ſimiar

ſimiarum muſculis exercueris: niſi fortè tibi magna eſt cadauerum humanorum poteſtas, in quibus ſolis exercitatus, corporis humani naturam breuius & certius, quàm ex ſimiarum collatione cognoueris.

- Muſculi mouēt.
  - Oculū. 7
    - ſitus.
      - Surſum, vnus, ſupernè
      - Deorsū, vnus, infernè
      - Verſus naſum vnus, ad magnum cāthum
      - Verſus zygωma vnus, ad paruum canthum
    - Circumagentes duo: vnus à magno cantho ad paruū ſupernè porrectus: alter infernè à paruo cantho ad magnum extenſus.
    - Intro, vnus in duo vel tres diuiduus, neruum opticum ambiens, in duram oculi tunicam prope dimidiā inſert⁹. Primi autem quatuor

ſimul contracti, ſua a-
poneuroſi oculum ad
iridem ambiunt: & o-
mnes ab optici craſſa
meninge, vel pericra-
nio propinquiore o-
riuntur.

Cilium ſupernũ 2 { Surſum vnus, à naſi radice in vicinum tarſi dimidium.

Deorſum, vnus, à malo per canthum paruum in alterum tarſi dimidium. Sed dicere poſsis villos cilium tollentes, à muſculoſa cute frontis & ſuperciliorum, deprimentes verò à lato muſculo (qui totus eſt ſimilis capitio equitantium, ſi eius tantum auferas, quantum pileolo tegitur) prodire, cui faciem propè totam, & collum totum tegenti ac mouenti originem dat membrana quædam neruoſa toti noſtræ cuti ſubnata, hîc, vt in fronte & capitis parte aliqua, carnoſior effecta: in ciliis enim præ paruitate viſui obſcurus etiam in magnis animalibus eſt hic muſculus.

Muſculus latus.

Foras

Pterygiũ
- Foras, vnus obliquus à malo deſcendens.
- Intro, vnus minimus à nare interna.

Labra
- Surſum, bini vtrinque, à malo deſcendentes in labrum, duo supernum, totidem infernum.
- Deorſũ, bini vtrinque, à menti lateribus aſcendentes in labrum, duo ſupernum, totidẽ infernum. Horum cõgeneres duo, dum ſimul agunt, labrum motu recto mouẽt: dum alteru er tantùm, obliquo. Adhæc villi tollentiũ labrum ſupernũ & deprimẽtium infernum, interni quidẽ intro verſus dẽtes, externi verò foras verſus cutim labra euert

Muſculi lati ortus

Muſculi moueut

euertũt. Hos propè omnes labri vtriuſque motus non parũ iuuat muſculus latus, ab auriũ radice, occipite, ſpinis omnibus ceruicis, ſpina omoplatæ, acromio, claui, ſterno exortus: totus tenuiſsimus, in faciei partes propè oẽs villis à tã diuerſa origine variis inſertus, eaſque ob id in omnem propè partem moturus.

Surſum, quatuor vtrinq;. Crotaphitæ duo, à tota temporum cauitate ſub zygomate in totũ huius genę coronõ. Maſſeteres duo, bicipites: quorũ caput vnũ, à malo, villis in partẽ genę poſteriorẽ emiſsis, hanc

mo

Genam infernã.

mouet antrorſum: alterũ, à zygomate villis iſtos in χ literæ ſimilitudinem interſecantibus, in genam anteriorem immiſſis: eam retrorſum: ſimul verò agentibus villis vtriſque, motu medio genam tollit.

Rotundi duo, à genę ſupernæ gingiuis omnibus in genæ infernæ gingiuas omnes oris tunica tecti.

Parui duo, inter hos medij latentes, à cauo pterygoidis apophyſios toto, in genæ infernæ partem latiſsimam intus inſeruntur. Iidem cũ lato buccas, immota etiam gena, mouẽt.

Deorſum, vnus vtrinque gracilis, in medio neruoſus, à ſtyloide in mentum interiùs, ſtatim poſt genæ flexuram, inſeritur.

Surſ

Linguã

Surſum, duo, à ſtyloide in linguę latus.
Deorſum, duo, à gena inferna, quà ſunt molares in linguæ latus infernè.
Antrorſum, duo, à mẽto interno ad linguæ radicem.
Retrorſum, duo magni, contigui, villis omnibus intertexti ab hyoidis baſi in linguę partem infernã.
Dextrorſum vnus, ſiniſtrorſum vnus, ambo ab hyoidis cornibus ſupernis, aliquãdo infernis, in linguę latera inſeruntur.

Hyoides.

Surſum, duo, à ſtyloidis radice in hyoidis cornuum principium.
Deorſum, duo, à caracoide in idem cornuum principiũ: in medio neruoſi: omoplat

platam quoque leuant Galenō.

Muſculi mouent

Antrorſum, duo, ab interno mento, ad hyoidis radicem.

Retrorſum, duo, à ſterno ſecundū aſperam arteriā in hyoidis radicē: quos hyoides deorſum mouere Galenus ſcribit libro 7. de vſu par. Hi omnes nullo alio oſſe firmatū hyoides, firmant vndique veriùs quàm mouent.

Epiglottida.

Surſum, duo, contigui à radice hyoidis in radicem poſticam epiglottidis.

Deorſum, duo, ſub ipſius tunica tecti, in magnis animalibus manifeſti, in homine obſcuri: vt quos ad pariſthmia ſitos, deglutitionem iuuare ſcribit Galenus.

Sur

Laryngen.
- Surſum, duo, ab hyoïdis radice, in thyroidis baſin.
- Deorſum, duo brõchij, à ſterno interno ſecundũ aſperã arteriam in thyroidis baſin, quã cõtrahunt, & cũ ea aſperã arteriã.
- Dextrorſum, vnus: ſiniſtrorſum, vnus: ambo à colli ſpondylorum regione in thyroïdis latera, qui ad innominatam cõtrahunt, & laryngis meatum conſtringunt.

Hi ſex vt prædicti octo hyoïdes, ac ſeptimus oculum, thyroïde etiam confirmant. Sunt autem hi ſex muſculi communes thyroïdi cum vicinis partibus: quibus bronchios addit Gal. ſicque octo numerat.

Laryngis 12. pprij muſculi
- Duo ab innominata antica.
- Duo, ſub his ab innominata poſtica, in anticam & infernã thyroïde.
- Duo, ab innominata poſtica in poſticam arytenoïde.
- Duo, ab innominatæ lateribus, in latera arytenoidis, quam hi quatuor claudunt.

Duo,

Duo, à thyroïde media interna in anticam arytenoïde, quã claudunt.

Duo, ab arytenoïdis poſtica baſi in eiuſdem baſin anticam, quam comprimunt. Larynx nanq; tribus his cartilaginibus conſtat, thyroïde antica poſticis autem innominata & incumbẽte illi arytenoïde: quæ quidem mobilis eſt, vt thyroides: ſola autem innominata immobilis eſt: in eaq; multi ob id firmantur aliarum duarum muſculi: qui quidem quas inuicẽ iungant cartilagines, thyroïde cum innominata vel arytenoïde, aut innominatam cum arytenoïde ex prædictis illorum tum originibus tum inſertionibus conſtat. *Laryngis cartilagines.*

Splenij duo à ſpinis quinq; thoracis ſupernis & quatuor infernis ceruicis, circa quintam abcedunt in occiput.

Extendunt

Complexi, duo (quorum vtrumque in duos, tres, quatuor, diuidere poſsis) ex apo-

 phyſi

phyſi tráſuerſa ter tia, quarta, quinta thoracis & ſpina ceruicis vltima in occiput.

Capu

Muſculi

Parui octo, recti quatuor quorum duo à ſpina ſpondyli ſecundi, & totidem ſub his minores, à parte poſtica ſpondyli primi: omnes quatuor in occiput medium. Obliqui quatuor, quorum duo à contactu rectorũ ex occipite in apophyſin tranuerſam primi ſpondyli. Duo reliqui ab eadẽ apophyſi in ſpinam ſecũdi ſpondili. Hi omnes triãgulum æquilaterũ vtrin que conſtituunt.

Maſt

Fle-
ctunt

Maſtoïdei duo, (vterq; in tres diuiduus) à ſterno ſummo, & parte clauis vicina, in apophyſin maſtoïde, obliquè inſeruntur, & caput motu recto ſimul amboflectunt: alteruter ſolus circumagit.

Extẽ-
dunt.

Tranſuerſarij duo, à radicibus apophyſεωn ſex tranſuerſarum thoracis, in omnes tranſuerſas ceruicis externè.

Spinati duo, à radicibus ſpinarum ſeptem ſuperiorum thoracis, & prima ceruicis, in reli

Collum

Flectunt

quas ceruicis ſpinas. Quos quatuor in duos Galenus reducit.

Longi duo, à ſuperioribus ſpondylis quinq; thoracis, ſub œſophago per totam ceruicẽ villis obliquis aſcẽdunt vſque occiput, cui obſcurè inſerũtur, ipſúmque ob id etiam flectũt Galeno.

Scaleni duo, ab oſſe toto coſtæ thoracis primę in omnes ceruicis apophyſes tranſuerſas internè inſerti, villis omnibus obliquis, ſed breuiſsimis, à coſtæ radice in proximas

mas apophyſes, longiſsimis à coſtæ fine in primi ſpōdyli apophyſes, mediis propinquorū quantitatem imitantibus.

Antrorſum, ſerrati duo: maior ex oſsibus coſtarum nouem ſuperiorum, longius quàm ex ſpatiis in totam omoplatæ baſin, thoracem quoque dilatare videtur: minor ex oſſe coſtarum quinque, interdum ſex ſuperiorum, in coracoide internum.

Retrorſum, rhomboïdes vnus, à tribus ſpinis infernis ceruicis, & tribus ſupernis thoracis, in totam propè omoplatæ baſin. Geminum hunc facit Galenus.

Muſculi omoplatam mouent

Surſum, duo: vnus trapezius, ab occipite toto, ſpinis omnibus ceruicis, octo ſupernis thoracis, in totam

omoplatæ ſpinam,vſque acromion, & baſin propè totam. Hic etiam deorſum, & retrorſum villis aliis eam trahit:eſtq; hic ſimilis mulierum collario.

Alter leuator propius ab apophyſi tranſuerſa primorum quatuor ceruicis ſpondylorum in angulũ omoplatæ ſuperiorem ad vſque ipſius ſpinam.

Addi poteſt qui ab hyoide in coracoide inſeritur, & qui ab apophyſi tranſuerſa primi ſpondyli, in omoplatæ finem ad acromion: & pars editior pectoralis.

Deorſum, vnus latiſsimus à ſpinis oſsis ſacri lumborum, & nouẽ thoracis, & parte multa oſsis ilium, in omoplatæ angulum inferiorem per membranas obiter inſertus parte aliqua ſui. Nam tendone robuſto brachium propè totus deorſum trahit. Deorſum omoplatã mouet etiam pars inferna trapezij, vt media retrorſum, ſumma ſurſum.

Antrorſum, duo: vnus pectoralis à claui pluſquam dimidia, ſterno propè toto,coſta

6. 7. 8. in brachij os inter deltoide, & bicipitem: Galeno in quatuor diuiſus: Alter ab omoplatæ ſima parte tota.

Retrorſum, duo: vnus ex maxima parte coſtæ in omoplata imæ: ſeu ex inferno fine coſtæ in omoplata imæ. Hic etiam parum mouet deorſum. Alter illi contiguus, coſtæ eiuſdem partem ſimam articulo proximam occupãs, qui tamen brachium magis deorſum mouet, quàm retrorſum: vt qui ex vtraq; parte ſpinæ in omoplata ſunt, magis ſurſum quàm retrorſum mouent brachium, & ſumma portio latiſsimi retrorſum magis, quàm deorſum.

Muſculi brachiũ mouent

Surſum, duo: vnus deltoides, à claui dimidia, & tota omoplatæ ſpina, & acromio. Alter à cauitate ſupra omoplatæ ſpinam, inter acromion & articulum in brachij ceruicem inſeritur. Tertium addit Galenus à cauitate ſub eadem ſpina. Ex tribus his muſculorum coniu-

gationibus, priores longiùs in brachium, poſteriores latiùs in brachij ceruicem inſerũtur: & hi brachiũ magis quàm priores circumagunt actionis cuiuſque quadam ſucceſsione.

Deorſum, paruus ex coſtę in omoplata imæ ſima parte, qui etiam retro parum mouere dictus eſt. Brachium quoque cùm vi maiore opus eſt, deorſum trahunt, prior eorum qui retrorſum agit, & partes pectoralis, & latiſsimi infimæ.

Muſculi in brachio ſiti cubitũ. Flectũt. Duo, vnus biceps principio vno, ex omoplatæ glenes labro, per brachij fiſſuram, altero ex coracoide in radium ſummum intus, qua parte eſt aſperior & tumentior.

Alter brachiæus, à brachio ſuperno, cui ſub bicipite affix' eſt, in ſummum radium & magis in cubitum intus, quà colligantur ambo.

Duo,

Extendunt. { Duo, vnus longus à coſta inferna omoplatæ, brachio hærens.
Alter breuis, à ceruice poſtica brachij, priori cõnatus & ſubiectus: ambo tendone foris carnoſo, intus neruoſo, in olecranum inſeruntur.

Muſculi verò ſiti in cubito, interno quidem radij pronatores duo, carpi flexores duo, digitum flexores duo, palmaris vnus paruus: à brachij interna apophyſi omnes orti, præterquàm radij pronator paruus.

Externo autem cubito, radij ſupinatores duo: carpi tenſores duo: digitum tenſor multiplex, & in plures diuiduus, vt mox audies. Hi ab externa apophyſi oriuntur, vt illi ab interna, præter quadratum pronatorem, & longum ſupinatorem.

Muſculi radium, { Pronãt. { Duo, vnus rotundus ab interna brachij apophyſi, obliquè in radium prope medium tẽdone mẽbranoſo ceſſat.
Alter quadratus, tenuis, ab imo cubito in

& cũ eo manũ. imum radium, tendone etiam membranoſo.

Supinãt. Duo, vnus longus, à brachio inferno, & externo toti radio, & eius imæ epiphyſi inſeritur carnoſus.
Alter à brachij externa apophyſi prope olecranũ, in radiũ ſupra ipſius medium.

Flectũt. Duo interni, ſimul contracti: vnus infernus à brachij interna apophyſi ortus, cubito oſſi attenſus, tandem ſuo tẽdone craſſo ſuper os carpi dictũ nunc quintum, nũc octauum, & per radicẽ externam apophyſeos oſsis in carpo ſuſtinentis os metacarpij tertium, & quart

Muſculi carpum

quartum, in hoc vtrunque inſeritur.

Alter ſupernus, à brachio ſub longo ſupinatore ortus, radio interno inuectus per cauitatẽ in oſſe carpi pollicẽ ſuſtinente, vnico tendone infertur in os metacarpij primum.

Extendunt.

Duo externi ſimul contracti: vnus ſupernus à brachij externa apophyſi ortus, radio inſtratus, tẽdone vno quidem in metacarpij os primum, altero in ſecundum inſeritur.

Alter infernus indidem natus, cubito externo inſtratus, tendone vnico in metacarpij os quartum inſeritur.

Motus carpi obliquos edunt iidem muſculi, ſurſum quidem ſuperni ambo ad radium ſiti, deorſum verò inferni ambo ad cubitum locati. Horum autem ſinguli efficiunt ſingulos motus, rectorum ſeu flexionis *Carpi motus obliqui.*

xionis & tenſionis, & obliquorũ medios:
vt leges in Annot.in lib.Gal.de vſu partiũ.

Muſculi flectunt phalangem digitorũ 4.

Primam actione robuſtiſsima egentem, digitum flexores ambo, tum per ligamentũ latum ipſis commune, tum per villos plures multò à ſublimi quàm à profundo, oſsi huius phalangis propè toti affixos.

Hãc flexionem cœptam firmant lumbrici, & interoſſes, & indicis adductor, parui abductor muſculus.

Secundam, digitumflexores ambo, ſublimis quidem ſua inſertione in huius principium: profundus autem tum ligamẽto lato, tum villis ſuis multis in multam partem oſsis inſerto.

Tertiam, digitumflexor maior ſua inſertione in hui⁹ principium.

Primam & ſecundam per ligamenta, tertiam per inſertionem, tendo quintus à digitum flexore profundo.

Prim

Muſculi phalangẽ pollicis fle-ctunt.

Primam & ſecũdam præcipuè, tertiam minùs duo muſculi thenar conſtituentes: ſua enim portione interna illis inſeruntur: externa verò, tumentior quidem pollicem ab indice abducit, planior verò indici adducit: ambo in tres diuidui.

Digitumflexores duo intra cubitũ ab interna brachij apophyſi, vnus ſublimis, alter profundus radio & cubito, & medio horum ligamento membranoſo affixus, in tendones quinq; abſumitur, qui digitorum quinque articulos omnes, quo dixi modo, flectunt: Sublimis in quatuor tantùm tendones abit, qui digitorum quatuor articulos duos primos flectunt.

In cubito externo inter radium, & cubitum intimus muſculus, portione vna in latus externum, & velut angulum totum quatuor digitorum inſertus, ipſos abducit: portionẽ altera in medios eorum articulos foris inſerta ipſos extendit: portione tertia per tendonem minimum pollicis velut toti angulo inuectum, pollicem indici adducit: per alium paulò maiorem angulo oppoſito inuectum, pollicem abducit: per ambos ſimul cõtractus pollicem

extea

extendit. Per tertium verò tendonem horum omnium craſsiſsimum, in primum pollicis articulum bipertito aut etiam tripertito inſeritur, eumq; partim extendit, partim abducit. Horumq; digitorum adductionem, & abductionem iuuant muſculi interoſſes, gemini per ſingula oſsiũ metacarpij interualla: & proportionales his duo inter indicem, & pollicẽ. Qui verò pollici craſsior inſidet ab indice abducit, vt qui quarto metacarpij oſsi foris affixus eſt, paruum abducit. Horumq; omnium tendones qui ad tertium perueniũt articulum (perueniunt autem propemodum omnes, vt in Annot. in lib. 1. vſus par. docemus) hi ſuorum villorum portionem in ſingulorum phalangũ principium dimittũt, ob id graciliores ſunt, quà tertiam phalangem attingunt.

Vnus, ex claui interna, & antica in primæ coſtæ cartilaginem ad ſternon vſque.
Alter, ſerratus maior, ex omoplatæ baſi tota interna in
coſtar

coſtarũ nouem ſuperiorum oſſa longiùs quàm in ipſarum ſpatia.

Tertius, ex ſpinis ceruicis tribus infernis, & prima metapheni in ſpatia tria coſtarũ quatuor ſuperiorum longiùs, quã in ipſas coſtas.

Dilatãt inſpirãdo.

Quartus, ex ſpinis lumborũ ſuperioribus, & duabus aut trib⁹ metaphreni inferioribus, in 4. coſtas inferiores longiùs quàm in ipſarum ſpatia.

Hi ambo tenuiſſimi, rhomboïdes, ſerrati poſtici, intercoſtales externi ex coſtæ inferno latere in ſubditæ coſtæ latus ſupernum obliquè antrorſum feruntur.

Muſculi thoracẽ

Vnus,

Contrahũt expirando

Vnus, ex ſpinis oſsis ſacri, lumborum, metaphreni totius, ſibi continuus in coſtas 12. prope ipſarum radicem.

Alter, triangulus à ſterni laterib⁹ internis in totas verarum coſtarum cartilagines, eas in ſternon adducens.

Intercoſtales interni, ex coſtæ ſuperno latere in ſupraposítæ latus infernum obliquè antrorſum inſerũtur, & externos vbique in χ literæ formam interſecant. Sed inter verarum coſtarũ cartilagines, villorũ ſitus eſt dicto contrarius vtriuſque intercoſtalibus.

Diaphragma. Has thoracis actiones multùm iuuant, tum phrenes ſeu diaphragma, tũ muſculi octo

octo epigaſtrij.Diaphragma liberæ reſpirationis inſtrumentũ muſculus eſt rotundus,admodum obliquus, cui caput in medio eſt, fines vndique thoraci interno adnexi, vt etiam duabus aponeuroſibus in lumbos longiùs decurrant.

Muſculorum epigaſtrij quatuor paria.

1 Obliquum deſcendens, ex ſerrati magni contactu, ſeu ſpatiis inter coſtas ſex inferiores longiùs, quàm ex ipſis coſtis, in os ilium & pubis inſeritur.

2 Obliquum aſcendens, ex vtroq; hoc oſſe & ſpinis tum oſsis ſacri, tum lumborum fertur antrorſum in fines coſtarum quatuor inferiorum.

3 Rectum, ex oſſe pubis antico in ſterni latera, & ipſi articulatas coſtarum inferiorum cartilagines.

4 Tranſuerſum,ex tranſuerſis lumborum apophyſibus in os ilium, & pubis, & notarum coſtarum fines. Sic ordine naturæ deſcribit Galenus libr.6.methodi,& lib.5.adminiſt.Rectos autem primos explicat loc.affect. lib.5.cap.6.& lib. 5.vſus partium:quòd illic tres alios ad re-

ctorum contactum, in aponeurωſin degenerare, hic alios tres ex rectorum collatione nomen habere doceret: ne illum negligentia, aut ignorantia lapſum exiſtimes. Accedunt ſæpè in viro & muliere duo parui, plerunque inæquales, ab oſſe pubis externo in partem infernam rectorum, his velut ſuccenturiati. Quomodo quibuſdam duo ſæpè inæquales, ſæpè vnicus, & is ſiniſter frequentius quàm dexter, à ſummo ſterno ſuper pectoralis capita à ſterno exorta deſcendit.

Muſculi alij duo parui.

Muſculi lumbos:
- Flectũt. Vnus vtrinq;, triangulus, ab oſsis ilium coſtæ multa parte in apophyſes tranſuerſas lumborum, & infimi thoracis ſpõdyli internè villis obliquis: & his, quò altius aſcendũt longioribus, breuiſſimis autẽ in lumborũ finẽ inſertis.
- Duo, vnus ſemiſpinatus, à ſpinis omnibus oſsis ſacri, & lũborum, in apophy-

ſes

Extendunt. ſes lumborũ & thoracis totius trãſuerſas, villis obliquis inſeritur.
Alter ſacer, ſub prædicto ex oſsis ſacri lateribus in ſpinas lumborum & vndecim thoracis villis obliquis.

Rhachis antrorſum, ab anticis ambobus, retrorſum à poſticis ambobus niſi vnicus eſt omnino medius. in latera à binis: vnius lateris antico vno & poſtico altero: in medium motus recti & obliqui ſitum ab ſingulis mouetur: ceruicis quidem rhachis, vt ſuo loco dictum eſt: lumborum verò, vt nuper audiſti: metaphreni autem ſeu thoracis rhachis, ob coſtas & muſculorũ penuriam parum eſt per ſe mobilis: cum ceruice tamẽ ſuperior, & cum lumbis inferior obſcurè mouetur: adiuuantibus eius motum muſculis quibuſdam, etiam thoracis ſpondylos tangentibus, ſupernos quidem longis, ſcalenis, tranſuerſariis, ſpinatis: infernos autem lumbaribus, tam flectentibus quàm extendentibus, thoracis inferiora tangentibus: quorum propè omnium villi ſunt obliqui. Sed qui ab vndecimo *Rhachis à quibus moueatur muſculis.*

thoracis ſpondylo ad primum aſcēdit per medios, eorum omnium ſpinas omnes & totas complexus,& ſolis ſpinis & membranis inter has mediis dexter à ſiniſtro ſecretus, villos habet rhachitarum omniū maximè rectos. A ſingulis quoque apophyſibus tranſuerſis ſpondilorum in ſpinas ſingulas proximè ſuperpoſitas abeūt ſinguli.

- Muſculus ſedē.
  - Leuat: Vnus, quē in duos aut tres diuidere poſsis, à tubere iſchij interno in tunicam externam inteſtini recti longulè deſcendit.
  - Claudit. Sphincter villis tranſuerſis ipſius fini circūdatus: qualis eſt alter veſicæ collo poſt proſtatam glandulam circundatus, ipſum etiam claudens & cōtrahens.

A tubere iſchij interno muſculi duo aſcendunt: vnus mox latus ſed tenuis, bonam penis partem conſtituens.

Alter ad meatum vrinarium, vbi dexter ſiniſtro ſupernè vnitur infernè dehiſcit.

Muſculus quoque gracilis, longus, cum vaſis ſpermaticis à muſculis hypogaſtrij deſc

deſcendit ad teſtes, ipſos releuans. Inſunt quoq; vtero corpora muſculoſa ad teſtes deſcendentia. Gal. lib. 14. vſus par.

M. crus Flectunt.

Vnus, à lumborum apophyſibus trāſuerſis omnibus in trochantera paruum anticè, quē poſsis duplicē ſtatuere: ψόαι vocant Hippocrat. & Galen.

Alter, à tota cauitate interna oſsis ilium ſuper cruris caput & ceruicem deſcendit in eundem trochātera paruum, tendone robuſto ex vtriuſq; coacto. Hunc motum adiuuant muſculi in crure antico tibiā tendentes, orti ab oſſe pubis, iſchij, ilium, & obiter in crus portione quadam ſui inſerti.

Muſculi crus extendunt.

Tres natiuum authores, validis tendonibus foris carnoſis, intus neruoſis.

Primus, extimus & ampliſsimus, à coccyge oſſe ſacro, ſuperna ilium coſta pluſquam dimidia, villis obliquis in os cruris palmum ſub trochantere magno (cui etiam obiter affigitur) longulè inſeritur.

Secundus, ſitu & magnitudine medius (nam breuior, tenuior, anguſtior) à labro coſtæ ilium propè totius, in ſummum trochanteris magni corwnon, & ſuperficiem eius externam.

Tertius, horum breuiſsimus, tenuiſsimus, anguſtiſsimus, intimus, ab eadem oſsis ilium facie externa, ſed inferna magis, in trochanteris magni ſupercilium internum & cauitatis principium. Hunc quoque motum adiuuant muſculi in crure poſtici, ex iſchij tubere & aliis oſsibus vicinis ſupra crus exorti, & obiter dum in tibiam deſcendunt, cruris oſsi aut muſculis id mouentibus affixi. Crus quoq; cum tibia adducunt interni in eo muſculi, & abducunt externi. de quibus omnibus mox in muſculis tibiam mouentibus, & crus cum tibia circumagentibus.

Intro, vt genu ad poplitem cruris alterius, & pterna foras feratur triceps totus: quem etiam triplicem ſtatuere poſsis, cùm capita habeat tria, & tres inſertiones: ſed in medio confuſus eſt, totusq; admodum obliquus.

Primum

Muſculi cruscum tibia circumagunt.

Primum & ſummum caput, à cõmiſſura ſumma oſsium pubis, & eorum ſpina in oſsis cruris lineam ſub ipſius oſsis medio inſeritur.

Secundum, primo & obturatori externo propè toti contiguum: ab ima oſsium pubis commiſſura & ambitu foratus pubis ſuperno, in os cruris internum & poſticum, ſeu lineam ſub trochantere paruo.

Tertium illi contiguum ab ima commiſſura oſsis pubis & ilium, in os pubis & radicem trochanteris parui: inſertionem enim habet ſecundo continuam, ſed paulò ſuperiorem. Huic & primo principium neruoſum & forte, ſecundo autem carnoſum. hic triceps etiam crus cum tibia intro adducit, vt interni: vtrunque hunc motum iuuat membranoſus, & vaſtus internus.

Foras, vt genu foras pterna intro feratur, quadrigemini omnes parui, & propè tranſuerſi, ac ordine locati: quorum ſummus ab oſsis ſacri & coccygis cõmiſ-

ſura in cauum trochanteris magni inſeritur: alter eo breuior à ſpacio, inter cotylem & iſchij tuber medio prope ipſius ſpinam in latus magni trochanteris propinquum & cauum.

Tertius, ab iſchij tubere internõ & paulò ſupra, in ſpatium inter trochanteras medium & cauum magni,

Obturator externus.

Quartus illis paulò latior, à toto tubere externo in latus externum & poſticum trochanteris magni & eius cauum.

Quintus, obturator externus foraminis inter os pubis & iſchij patentis, ab huius ambitu toto natus, ac tendone robuſto, & velut multiplici, cauitate inter iſchij tuber & cotylem media vectus, in cauum trochanteris magni cum quadrigeminis inſeritur.

Obturator internus.

Sextus, obturator internus foraminis eiuſdem, ex oſsium iſchij & pubis eo ambitu natus, cauitate inter iſchij tuber & ſpinam media, prædictæ oppoſita vectus, tendonibus geminis in trochantera magnum & eius radicem inſeritur. Horum motum iuuat longus, & externi cruris, & vaſtus externus.

Poſtici

Muſculi tibiæ. Flectũt.

Poſtici quatuor, quorum tres à tubere naſcuntur, interiores ſcilicet duo, & vnus exterior: & interiores vno tendone cum interno gracili in tibiam internã deſinunt: vti & quartus poſticorum à ſymphyſi oſsis pubis, & iſchij lineæ affixus.

Rectus, gracilis, vaſtorum medius, à ſpina inferna ilium, capite ſuperiore paruo, inferiore robuſtiſsimo etiam cotylen attingẽte, in molã propè mediam tendone incidit, qui in tibiam cũ vaſtis deſinit & crureo: nam hi quatuor in tendonẽ vnum ceſſant, qui molam amplexatus, in tibiæ principium anticum latè inſeritur, & genu hac parte pro ligamento eſt.

Extenduut.

Vaſti duo, rectũ vtrinque tangentes, & crureo magna parte intus connati, villis ſupernè ſubrectis, infernè obliquis, oriuntur: externus quidem à radice tota trochanteris magni & cruris oſſe ſubiecto, in molam & anticam tibiam definẽs: internus verò à trochantere paruo & cruris oſſe ſubiecto in molam & anticam tibiam ceſſans.

Crureus, recto ſubſtratus, oſsi cruris affixus, ab oſſe cruris antico inter trochanteras tendone vno in molã, altero carnoſo in tibiã poſticã per poplitem.

Lõgus ex ſpina ſuperna oſsis iliũ obliquus in tibiam internã fertur, in eamq; aponeuroſi lata inſeritur, & cum

eam ab aliis flexã per ſe ad inguen adducit.

Membranoſo, ex ſpinæ eiuſdem radice obliquus in tibiã externam fertur, eamq; per ſe abducit. Ambo autem hi dum ſimul agunt, tibiam extendunt. Horum plurimi præcipuè vaſti, & crureus villis compluribus in cruris os inſertis, ipſum pro villorum ſitu & inſertione mouent, ſed ab aliis ſibi connexis, & ab oſſe iliũ ortis priùs moti. Nã cùm toti in crure ſiti ſint, id mouere nõ poſſunt.

Interni duo, vnus inſignis ad vſque cruris medium neruoſus, deinde carnoſus tricipiti contiguus, à tubere ortus in tibiam internam tendone definit: alter gracilis internæ cuti ſubditus, principio lato, tenui, ab inferno oſsis pubis limbo ſub commiſſura poſt cruris caput internum, cum longi tendone vinculo communi ligatus in tibiam longè, latè, obliquè, definit.

adducunt.

Tertius

Muſculi tibiā cū crure. abducunt.

Tertius longus, à ſpina oſsis ilium ſuperna obliquus deſcendit in tibiam internam & anticam, qui etiam tibiam cum membranoſo extendit. Hunc etiam motū iuuat triceps totus, præſertim ſi cum quadrigeminis agat, & qui duo ex poſticis à tubere nati in tibiam internam deſinunt, & vaſtus internus.

Membranoſus, à radice ſpinæ oſsis ilium ſupernæ in principiū tibiæ externum latè non longè, principio ad ſemipedem carnoſus, deinde membranoſus, & cùm mēbrana muſculoſa confuſus: obliquus autem totus, vti & longus, & genu pro ligamento eſt foris. Hunc motum

tum iuuant poſticorum exterior biceps, à tubere ortus in tibiam externam deſinens, & vaſtus externus.

Peronæus, vno capite à perone epiphyſi ſuperna, altero à perones medio, peronæ foris & antè affixus deſcendit, circaq́; eius infernã epiphyſin poſteriùs tendonem geminum mittit, eidem alligatũ vinculis, vno cõmuni, duobus propriis. Tendonum maior ſub planta intimus, obliquè delatus ad pternæ cum cyboïde articulum, os ſeſamoïdibus vſu ſimile aſſumit, ſed amplum: minus tamen eo quod habet pedis tenſor ad aſtragali & ſcaphoïdis articulum, deinde in os pedij maximum & vicinum inſeritur: vt per ſe

Muſculi in tibia ſiti pedem

Flectunt antici.

per ſe pedem foras moueat in ſcaphoïde, & aſtragalo, cum tibiæo autem flectat: minor autem in minimum, pedem etiam flectit & foras mouet, interdum portione ſui parua in latus externum digiti parui, eum extendens & abducens.

Tibiæus anticus, à ſuperna tibiæ epiphyſi ortus, tibiæ affixus, & medio eius fini anticè alligatus, tendone vnico ſed ad finem bifido, per internum pedis delato, inſeritur infernè, partim oſsi innominatorum primo & medio, partim principio oſsis in pedio maximi portione ſui exigua pollicem intrò adducens & extendens.

Digi

Digitumtenſor, horũ duorum medius,tẽdone ſexto,& eodẽ paruo, in os pedij minimum inſertus: de quo mox fuſiùs dicam.

Gemelli,internus quidem à radice condyli in cruce interni: externus autẽ à latere aſpero cõdili externi:ambo mox carnoſi, intus neruoſiores,iuncti deſcendũt, & ad tibiæ medium cũ ſoleo in vnum tendonem pternæ principio inſerendum deſinunt.

Extẽdunt poſtici.

Soleus, his ſubditus latior, à tibiæ & perones commiſſura in gemellorum tendonẽ ſub tibiæ medio degenerat.

Tibiæus poſticus, à tibiæ & perones epiphyſi ſuperna ortus,totus tibiæ affixus: circa eius malleolum, ſeu in-

xern

ternam apophyſin
ligato tendone ma-
ximo. Nam ten-
dones eius minores
duo reliqui digitos
pedis flectũt, vt pau
lò pòſt leges.

Flexionem pedis hîc intelligimus, cùm pes à recto cum tibia ſitu recedit,& angulum facit nunc obtuſum , nunc etiam rectum , & aliquando acutum. Quo more, capitis , colli , rhacheos aliarum partium, brachij,cubiti , carpi digitorum , & cruris ac tibiæ flexionem intelligimus ; & contrariam illi extẽſionem,cùm partes hæ ab anguloſa figura verſus rectam mouentur. Quanquam in pede motum hunc vtrunque *κάμπτην ϗ ἔκτασιν* à quibuſdam vocari ſcribit Galenus in fine Comment. tertij in libr. *περὶ ἄρθρων*.

In gaſtrocnemia præter illos, muſculus eſt digitum flexor magnus mox dicendus: *Popliteũs* & duo parui,popliteũs & plantaris:ambo ab externo cruris condylo exorti, ſed popliteüs obliquior , & ſua carne mox tibiæ inſeritur poſticæ,& internè eam motu par uo attrahens , alteri vel reſupinatori , vel *Plantaris* pronatori ſimilis ſitu & vſu.Plantaris inter

gemel

gemellos & ſoleum gracilis deſcēdit, mox in tendonem degenerans prælongum & maximè gracilem: qui ſecundum tendonem pternæ robuſtiſsimum deſcendit, & ad aſtragali tergum lateſcit, perq; latera pternæ in plantæ totius cutim abſumitur, vt palmaris in palmam. Quibuſdam tamen plantaris & palmaris muſculus deeſt, tuncq; tendo hic à vicinis ſufficitur tendonibus ac membranis.

Quibus deeſt plã taris & palmaris muſculus.

Extendunt — Omnes, digitũ tenſor à ſumma & externa tibia, eidem attenſus & alligatus, per ſupernam pedis partem delatus tendonibus quinque in quinque pedis digitorum articulos omnes variis ſui portionibus (vt digitũ tenſor in manu) inſertus: interdũ & ſexto tenui, ſed longo in os pedij minimũ propè totũ, pedis fluxiones iuuat: altero etiã exiguo paruum digitũ abducit,

& modicè flectit, interna verò in pollicis articulum oſſa ſeſamoïdea ceſſat, articulũ eius priorem flectens & modicè abducens. Eſt quando non extendit paruũ digitum, cùm ſcilicet peronæi portio exigua eum extendit, vt in muſculis pedem flectentibus dictum eſt,

Muſculi digitorũ pedis articulos.

Omnes, vt in manu, digitũ flexor magnus à perones medio & tibiæ ſuperna epiphyſi ortus, inter hęc oſſà medius deſcendit, & ad malleolum internum in tres abit tẽdones magnos: quorum vnus peronæ poſticæ reſpondens, inter pternam & malleolum internum tranſmiſſus, in policem & indicem trifidus ſubit: alij duo tibiæ reſpondentes per eiuſdẽ mal

Fle-
ctunt

malleoli partem anticam tranſmittuntur, & horum minor in reliquos tres digitos ſubit, maior in os primum innominatorũ ceſſat, pedem totum cum perona o antico extendit. Hos autem quinque digitos flectunt hi tẽdones quinque partim ligamentis tum longis, tum breuibus: partim inſertione, vt in manu.

Primos & ſecundos digitorum quatuor, digitumflexor paruus in planta pedis media ſitus, à pterna inferna ortus: primos etiam horum quatuor flectunt lumbrici quatuor & interoſſes, vt in manu.

Digitum flexor magnus inter tibiam & peronen profundus deſcẽdit, & ad pedem in tẽdones magnos tres abit: quorum duo

poſt malleolum internum ligamento cōmuni iunguntur, & proprio ſeparantur. Horum exterior pollicem flectit, interior è regione articuli ſcaphoïdis cum aſtragalo, os ſeſamoïdes magnum & craſſum aſſumit ad eius articuli firmitatem, vt peronæus alterum ad articulum pternæ cum cyboide, & inſeritur in os innominatum internum portione vna, aliis in alia, & cyboides: imo portione vna ſub tendone peronæi deſinit in os pedij quartum, prope paruum digitũ. Pedis tenſor hic poteſt ſtatui, licet etiam per ſe ſit obliquator: Reliquus per latus internum pternæ profundus fertur, & digitorum quatuor articulos omnes flectit, vt in manu, Galeno autem primum & tertium.

Abducunt.
- Pollicē, vnus, oſsi pedij maximo intus attenſus.
- Digitos quatuor, lumbrici 4. digitum flexoris magni tendonibus affixi, vt in manu: ſed pedis lumbrici à digitum flexore paruo in planta ſito produci videntur.
- Interoſſes latus oſsium pedij

Muſculi pedis.

pedij internum contingentes.

Lumbrici in pede portione maiore digitos quatuor adducunt, minore digitum alterum abducere videtur, vt in manu.

Abducunt

Digitos quinque, vnus, aſtragalo, pternæ, cyboidi totus ſupernè attenſus, in tendones quinq; abſumptus, aliquando paruum non abducit. Paruum item abducit par uus muſculus ei foris attenſus.

Interoſſes latus oſsiū pedij externum contingentes.

Pollicem quoque ab aliis abducunt, ſeu intrò ducunt duo, à cauitate inter pternam & aſtragalum media orti, in latus pollicis internum inſerti.

Muſculi præterea tres in pedio ab ipſius oſsibus orti, maximo, ſecundo, medio, omnes pollicem & indicē mouentes, vt qui in manu ſunt ad thenar. A pedio quoq; moles carnea in digitorum reliquorū latera.

Partibus aliis quibuſdam muſculi inſunt aliquando vel deſunt. Aſterno enim ſummo muſculus initio neruoſus, deinde carnoſus, ſuperficiarius, tenuis, pollicē latus, in ſextam coſtam dextrā ceſſans, ad recti muſculi dextri exortū, ſingulis coſtarum ſuperiorū cartilaginibus inſertus, mihi viſus eſt, ſiniſtrū autem latus eo muſculo carebat: interdum habet eum latus vtrunq;, ſed inæqualē. Ab oſſe pubis ſub cuti multis tum viris, tū mulieribus parui duo ſurſum feruntur, ſæpè inæquales, rectis velut ſuccenturiati ad eorum robur augendum.

DE TENDONIBVS. Caput VIII.

O Τένων id eſt, tēdo ἀπὸ τοῦ τείνειν, id eſt à tendendo dicitur, quod eius actio præcipua in tenſione ſeu contractione eſt. Horū enim vnuſquiſq; fibris ſuis verſus muſculi caput retractis, partē cui inſeritur eôdem contrahit ac euellit. Eſt autem tendo muſculi ἀπονεύρωσις ſeu finis, quo in partē mouendam inſerto fit motus omnis voluntarius. Villis neruorum, & ligamentorum cōſtat in vnum coeuntibus, interdum carne adhuc eos villos ambiente: id quod in

Tendo quid.

mult

multis cruris & pedis, plãtæ & cubiti muſculis apparet: ne addam linguæ, laryngis, colli, thoracis, epigaſtrij, & aliarũ quarundam partium muſculos propemodũ vbique carnoſos: quà tamen hi os, aut cartilaginem, aut partem aliam à ſe mouendam tangunt, neruoſi magis apparent.

ANACEPHALEOSIS MVSCVLORVM.

Caput IX.

MVSCVLORVM magna eſt natio, & ob id cognitu, & memoratu difficilior, præſertim cum partium ſibi ſuccedentium ordinem & actionẽ docendo ſequimur. Clarior autem, ſed imperfectior eorũ hiſtoria fiet, ſi anticos omnes primùm, deinde poſticos recenſuero tantùm (nõ enim totam eorum naturã hîc repetere conſtitui) & horum medios. Corpore igitur ſupino cutiq; ablata, & adipe, vbi adeſt, membrana muſculoſa totum corpus ambiens apparet: quæ carnoſior in facie, & collo toto vſq; ad omoplatarũ ſpinas & claues, muſculum facit latum, ſub quo in facie ſpectantur cilij ſuperni leuator & depreſſor: labri ſuperni, & inferni leuatores vtrinq; *Cutis.* *Adeps.* *Membrana muſculoſa.* *Muſculus latus.*

duo,& depreſſores totidem, & qui pinnas naſi aperit: qui verò claudit intus in naribus latet: ſpectantur etiam crotaphita, & maſſeter, & ſub hoc paruus in ore latens, deinde rotundus, & qui genam infernam aperit: qua fracta linguæ muſculos & hyoïdis & laryngis tum cõmunes, tum proprios aſpice, & fracto oſſe frontis muſculos ſeptẽ oculi. Sub lato etiam ſed in collo apparent,maſtoïdeus,coracoïdeus,brõchius:& ſub broncho ſeu aſpera arteria & œſophago, ſuper colli ſpondylos omnes, & ſuperiores dorſi longus vtrinq; vnus,& in cæteris quoq; numerus eſt geminãdus. In thorace autem ſupino corpore,ſpectãtur deltoides,pectoralis: ſub quo ſerratus maior,& ei contiguum caput obliqui per epigaſtrium deſcendentis:ſub ſerrato maiore minor: ſub his intercoſtales externi, & his ſubiacentes interni, qui aperto, excißis coſtarũ cartilaginibus, thorace,apparent clariùs,& cum his cartilaginũ ſeptem ad ſternum adductor vtrinq; vnus, & diaphragma vnicũ. In ventre inferiore muſculi octo epigaſtrij,obliquus deſcendens, ſub quo aſcendens: inter cuius aponeuroſes rectus,ſub obliquis trãſuerſus. Hi quatuor vtrinq;. His exectis,& ablatis inteſtinis,

nis,ad lumbos apparent ψόαι.Muſculi crus flectentes cum ilio,& obturator internus: ſphincter veſicæ, muſculi in huius collum propè reliquũ vtrinq; dúo:ſedis ſphincter & leuator,& ante hos cremaſter. In crure obliqui duo, longus & membranoſus,rectus,vaſtus, internus & externus, crureus. In anticnemio tibiæus,peronæus,digitum tenſor.In pede,abductor digitorũ quinq;. In brachio manu etiam ſupina,cubiti flexores duo. In cubito ,carpi flexores duo, digitũ flexores duo, radij pronatores duo, palmaris. In manu extrema thenarij duo, ad paruum digitum duo, ad medicũ vnus, lumbrici quatuor,interoſſes ſex. Deinde vbi pronũ cadauer locaueris, apparent in collo,vbi latum ſuſtuleris,trapezius etiam ad thoracẽ pertinens,ſub hoc ſplenius,ſub hoc complexus,deinde parui vtrinq; quatuor,caput extendentes & circumagentes. Ad latus autem colli,ſcalenus,tranſuerſarius,in medio ſpinatus, rhõbus,& alij duo minores omoplatæ leuatores : ſub rhombo in thorace rhõboïdes ſupernus , & ſub latiſsimo infernus,& rhachitæ rhachi vbique attenſi , & affixi. Ad lumbos & os ſacrum latiſsimi portio ſub qua ſemiſpinatus,ſacer,triangulus.In natibus tres:ſub his

quadrigemini. In crure, quatuor poſtici, inter quos & anticos medij intus ſunt adductor craſſus,& gracilis,& triceps:ſub cuius capite ſecundo eſt obturator externus. In gaſtrocnemia gemelli, plãtaris, ſoleus, popliteus,tibiæus,peronæus, digitum flexor magnus. In planta, digitũ flexor paruus,lumbrici,& qui alij digitos pedum adducunt vel abducunt. In omoplata apparent præter leuatores,& rhombum etiam retractorẽ,deltoides, lati & latiſsimi portio:deinde ſuper eius ſpinam vnus,ſub eadem tres,ſub omoplata vnus.Hi propè omnes brachij motores. In brachio cubiti tenſores duo. In cubito iam prono : radij & cũ eo carpi, & manus ſupinatores duo, carpitenſores duo : digitũ tenſor vnus,ſed cuius partes aliquæ digitos etiam in obliqua mouent , & hi omnes externi oriuntur à brachij apophyſi externa , vt interni ab interna,ſed radij ſupinator longus horum medius à brachio naſcitur.

IACOBI SYLVII
Iſagoges Anatomicæ
Libri ſecundi,

FINIS.

IN HIPPOCRATIS ET GALENI ANATOMICOS LIBROS IACOBI SYLVII *Medicæ rei apud Parrhiſios Regij interpretis Iſagoges.*

LIBER III.

PROOEMIVM.

PARTES corporis cæteras peritonęo tunica,& ſubcoſtali, meningibusq; cõprehenſas perſtringere quàm potero breuiſsima, ſed tamẽ perſpicua oratione aggredior. In qua quidem hiſtoria, quæ partes à nobis priùs deſcriptæ occurrẽt, vt oſſa,ligamenta,cartilagines,membranæ, villi,carnes, adipes, glandulæ, venæ, arteriæ, nerui, muſculi, ſcienter omittentur, vbi illarum memoriam leuiter lectori refecerimus: ne de re eadem nobis identidem ſit dicendum.

Actionem verò cuiuſq; partis aut vſum ab ipſius actione,ſubſtantia,magnitudine, numero,figura,ſitu,cõnexione ſumptum,

vt in priùs ſcriptis partibus, ſic in ſcribendis, ad libros de vſu partium remittimus: ne Galeni plumis nos inglorij gloriemur, more quarundam Aeſopi cornicum hodie infeſtiſsimarum.

DE PERITONAEO TVNICA.

Cap. I.

Peritonæi ortus.

PERITONAEOS tunica, quòd toto inferno ventri ὑφιτάνεται, id eſt circumtenditur, dicta, à ligamentis ſpondylorum lumborum præcipuè exorta, ibiq; craſsiſsima, & ſupernè viris, infernè mulieribus craſſior, & robuſtior. Epiploon gignit, & meſenterium & partes ventris inferni omnes communiter ambit, & ſingulis ſingulas, & eas, quà craſsior eſt, craſsiores largitur tunicas, tanquam apophyſes quaſdam intro ſubſidentes ac extenſas magis, ſine tamen vlla vera perforatione. Eadem à lumborum, & partium in proceſſu vicinarum, neruis quidem ſenſum, venis verò nutritionem mutuatur. Huius vtilitas multiplex tum publica, tum priuata Galeno pleniſsimè declaratur: & nos de hac non pauca capite de Membranis diximus.

DE

DE EPIPLOO TVNICA.
Caput II.

EPIPLOON, quòd ventriculi fundo, & inteſtinis ἐπιπλεῖ, hoc eſt, innatat, dictũ: his quidem attenſum tantùm: ventriculi autem fundo, & coli cõtiguæ parti ac ecphyſis, & ſimo hepatis ac lienis etiam affixũ. Ex membrana fit duplata, ſed nuſquam in medio vnita, à peritonæo ſeu ſupernis lumborum ligamentis nata. Venis portæ quamplurimis, & cõiugibus à lumbari arteriis intertexta, ſurculos à coſtali neruo ſortita, partim adipoſa. id autẽ hominibus multis eſt breuius, quibuſdã longius, vt etiam in ſcrotum rupto peritonęo quandoq; delapſum, epiploocelen herniæ ſpeciem excitet.

Epiploon vnde oriatur.

Epiplooceele.

DE OESOPHAGO, ET VENTRICVLO.
Caput III.

OESOPHAGVS, ſeu via cibi, tunicis duabus conſtat, interna quidem oris tunicæ continua, & ibi craſsior, durior, vbiq; autem neruoſa: externa verò carnoſa: villis vtraq; contexta, illa rectis, hæc tranſuerſis:

Oeſophagi tunicæ duæ.

Villi tunicarũ œſophagi.

ſed ambobus deglutitionem celerantibus & vomitum, dum illi trahunt, hi trudunt.

Tertia œſophagi tunica. Tertiam habet tunicā à ligamentis ſpondylorū quibus incumbit, medius quidem colli ſeptē & metaphreni quatuor, dexter autem quinto, ſexto, ſeptimo, octauo, vt cedat aortę deſcendenti, ad nonum deniq; ligamentis valentibus ab eo natis in altū leuatus, arteriamq; præteruectus, iam ſiniſter pertuſis phrenibus cum duobus neruis inſignibus à ſexto pari demiſsis vnitur.

Ventriculus eiuſdemq; tunicæ. Ventriculus, primæ coctionis officina, œſophago continuus & ſubſtantia ſimilis. Duabus enim tunicis etiam conſtat: interna neruoſa, craſſa: externa carnoſa, minus tamē quàm œſophagus. Villis etiam vtraque cōtexta eſt: illa rectis, hæc tranſuerſis, & vtraq; obliquis, ſed paucis. Venas à porta multiplices, arterias à lumbari: neruos nuper dictos inſignes à ſexto pari, & minimos à coſtali. *Vētriculi os ſupernum, ſtomachus.* Ventriculi deniq; os, ſupernū ſtomachus dictum, amplius, & maximè ſentiens ob dictos nuper neruos, infernum autem pylorus appellatū, anguſtius. *Os infernum pylorus.* Rotundus eſt vbiq; ventriculus, in figura oblonga, vt inflatus oſtendit. *Vētriculi figura.* Dum verò ſpondylis & vaſis ambobus maximis deſcendentibus partē poſtica pronatur, ſimitat

mitatem quandã, ſed mox euanidam mẽ- *Tertia vẽ*
titur. Tertiam habet tunicã à peritonæo, *triculi tu*
parte phrenas ſubtegente, omnium craſ- *nica epi-*
ſiſsimam, epiploi antici procreatricem, vt *ploi anti-*
poſticum ventriculo ſubſtratum ligamẽ- *ci pro-*
ta lumborum ſupernorum edunt. *creatrix.*

DE INTESTINIS.

Caput IIII.

INTESTINA tunicis quoque *Inteſti-*
conſtant duabus propriis vil- *norum tu*
los tantũ tranſuerſos ad chyli *nicæ duæ*
& ſtercoris expulſionem ſor- *propriæ.*
titis: alicubi & rectis ad horũ firmitatem.
Sunt enim chyli à ventriculo cocti in he- *Tenuia*
par per meſaraïcas portę venas numeroſè *inteſtina*
in ſuam partem ſimã inſertis diſtribuendi *chylũ di-*
inſtrumenta, præcipuè tenuia, ecphyſis, *ſtribuũt.*
ieiunum, ileon. Craſſa verò cæcum, gra- *Craſſa*
phicè Galeno deſcriptum, colon, rectum, *ſtercus*
ſtercori colligendo magis deſtinata. Tu- *colligũt.*
nicam habent tertiam à peritonæo pro-
priis illis circumdatam: arteriam à lum- *Tertia*
bari, neruos à coſtali, & vicinis rhachitis. *inteſtino*
Singulorum inteſtinorum iam enumera- *rũ tuni-*
torum magnitudo, figura, ſitus, connexio, *cã à pe-*
in ipſis corporibus ſecandis potiùs quàm *ritonæo.*
in picturis quibuſdam omnino vaniſsimis,

& quæ

& quæ ne ſuperficiem quidem corporum repræſentare poſſunt, ſpectanda. Naturæ igitur archetypum ſequere, non imitatricem eius artem omnino mancam, & rerum vmbras etiam malè effigiantem.

DE MESSENTERIO.
Caput V.

Meſenterÿ etymō & meſaræi.

MESENTERIVM, quia μέσον τῶν ἐντέρων, id eſt medium inteſtinorum, & μεσαραῖον, à raritate quadam media corporum opinor glandoſorũ in pãcrea, & locis quibuſdam aliis. Duabus etiam cõſtat tunicis,

Meſenterÿ tunicæ.

à peritonæo prope lumbos exortis, & cõnatis, niſi quà aut venas à porta, & arterias à lumbari in medio ſui intercluſas inteſtinis conuehunt, & eaſdem ſpondylis hepatiq; affirmant & cõmittunt: aut quà adeps multus interceſsit, aut quà ipſa inteſtina cõueſtiunt propè omnia. Nam ecphyſis à peritonæo, colon, quà fundum ventriculi ſuperuehitur, ab epiploo poſtico veſtitur. Illis autem in partibus intercedentia vaſa, adeps, inteſtina, tunicas meſaræi connaſci prohibent. Suis idem glandulis, & magnis

Pãcreas.

& multis pancreas conſtituentibus vaſorũ diuiſionem ſtabilit, & ſecuriorem efficit.

DE

DE HEPATE.

Caput VI.

HEPAR, viſcerum natura primum, ſanguinis & venarũ principium, lobis nunc nullis, nunc duobus aut tribus, nũc quatuor, etiam quinq; Hippocrati præditum: nobis plurimum quatuor, magnis duobus, paruis totidem. Horum ſinguli, præcipuè magni, conſtant carne ſua ſanguinis effectrice, venæ portæ & cauæ ceu radicibus mutuò ſe oſculantibus, ſtomachis cholidochis inter illas radices mediis, arteria partem eius ſimam difflante, membrana totũ viſcus ambiente, neruulum tum à coſtali, tum à ſtomachico recipiente, hypochondrio dextro ſuppoſitum eſt.

Libro ſuo de oſsibus

Sanguinis cauſa effectrix.

DE FOLLICVLO FELLIS.

Caput VII.

Κύστις χοληδόχος ſeu χολοδόχος, hoc eſt veſica bilem ſcilicet flauam recipiẽs, villos habet in ſua tunica intus rectos, nec ita multos, foris tranſuerſos, medios horũ obliquos: quibus bilem retinet, vt rectis trahit ex hepate, tranſuerſis expellit in ecphyſin. A collo enim ſuo ſtomachos habet duos:

Stomachi folliculi fellis. 2.

duos:vnum in hepar, inter venæ portæ & cauæ radices numeroſis ſurculis diſtribuē-dum, quibus bilem in ſe allicit: alterum rarò geminum, ſæpius ſimplicē in ecphyſin delapſum,quo in ipſum & inteſtina bilem expellit, euerſa facilè gemina membrana eius oſculum in ecphyſi claudente. Maximo hepatis lobo dimidia mergitur: reliquam ſimæ hepatis tunica tegit ad venæ portæ exortum, à qua venulas duas, & à vicina hepatis ſimæ arteria arteriolas, in imum vſque ipſius fundum cum nerui coſtalis dextri portione diſtribuēdas accipit.

DE SPLENE.

Caput VIII.

LIENIS caro,tum venis à porta,tum arteriis ab aorta lūbari pluribus & maioribus, quàm ſuæ magnitudini cōueniat intertexta, veſtitur peritoneïde membrana, neruulum à coſtali ſiniſtro recipiēte, trahitq; ſanguinis in hepate geniti ceu fæcē per vas venoſum portæ ramum ſuperiorem & minorem, ac eius fæcis parte ſibi cognata magis ac familiari, per arteriarū præcipuè calorem & motum elaborata nutritus: reliquum excernit nunc in portam & inteſtina per idem vas venoſum:

nunc in ventriculi latus ſiniſtrum, per inſignem venam ex ſummo aut propinquo in lienis ſimæ ramo prodeuntem: nunc in ſedem per hæmorrhoïdas, à ſiniſtra epiploïde natas: nunc in renes, per arterias ab aorta ſupra renes natas potiùs, quàm per portam & hepar & cauam, hypochrondrio ſiniſtro ſupponitur.

DE RENIBVS.
Caput IX.

RENVM caro dura & denſa, ſanguinem paucum ad ſui nutritionem, vrinam verò ad voluptatem attrahit, renali tum vena, tum ſubdita illi arteria multò ob hæc maiore, quàm renum magnitudini conueniat: & ſecernit vaſe duro craſſo, ex iiſdem renalibus conflato, in ipſam carnẽ vtrinq; diuiſo, ramis primum binis, deinde ſæpius ſeptenis æqualibus, dimidio ſui exteriore carni renum cõnatis, interiore liberis, tandem ad gibbæ renum partis mediũ coaleſcentibus: expellit deniq; in veſicam per vreteras numeroſè etiã in carnem renum diffiſſos, quos, vti & vaſa, parte ſua ſima recipit, mẽbrana inuoluitur à peritonæo neruulum ex coſtali recipiente.

Quorſum venæ & arteriæ in renibus maiores.

DE VESICA ET VRETERIBVS.
Caput X.

VESICAM conſtituunt duplices tunicæ, propria vna villis valde intertexta, intus rectis, foris tranſuerſis, mediis inter hos obliquis: altera ex peritonæo pubis os intus veſtiēte orta: & venæ ac arteriæ inter has tunicas à colli lateribus ad vſq; fundum ſparſæ, à ramo per foramen oſsis pubis in crus deſcendente, neruuli denique à coſtali & infima rhachitide. Hæc vrinā ex vreteribus exceptam, foras quidem per vrethran editis in lucem excernit, vtero autem geſtatis per vrachon in allantoïdis cauitatē longā, anguſtam, rotundam: quæ in ipſius fines magis effunditur, ne amnion, chorion, vterū. fœtum premat. Vreter autem ſtomachus quidā eſt tunica tenui, ſed denſa, villis tantùm obliquis texta, à renis ſinu per eius ſimam ſuper pſoas delatis, vbi alterā à peritonæo tunicam mutuatur, tandem inter veſicæ tunicas ſpacio breui interlapſus, donec paulò ſupra veſicæ os in ipſius capacitatem erumpat, membranulis tamen geminis eius orificio appreſsis, tunc cedentibus,

Vreter.

bus, aliâs vrinam in vretêra regeri prohibentibus. Vrethram autem ſeu meatũ vrinarium, in viris longum, anguſtum, S. literæ Romanę modo obliquum, incipit proſtata contigua veſicæ glandula: continuat ſphincter, & propria colli veſicæ corpora penis abſoluit, in mulieribus verò breuẽ, latum, rectum, neruoſa tunica efficit. *Vrethra ſeu meatus vrinarius.*

DE TESTIBVS ET VASIS SPERMATICIS.

Caput XI.

TESTES, *δίδυμοι* dicũtur, quia gemini ſunt, rarò plures, aut pauciores. Subſtantia conſtant molli & ob vaſorum ſpermaticorum, quibus variè pertexuntur, multitudinem, rara, laxa, cauernoſa, ſemẽ ipſum percoquente: ab iiſdem vaſis acceptũ per epididymiden, propriam ipſorũ & vbique contiguam tunicam, & inde per paraſtatan teſti impoſitum corpus teſtis alterius quadã effigie. *Epididymis.* Porrò vaſa ſpermatica prodeunt, dextra à caua, & aorta ſub renali: ſiniſtra verò vena quidem à renali, rarò à renali arteria: deducuntur autem inuoluta, in ventre quidem peritonæo, ſed extra ventrem erythroïde tunica, à vaſis iiſdem *Vaſa ſpermatica.*

& ſuis,& muſculo teſtium gracili rubrata, ex peritonæo etiam nata,& teſtem teſtiſq; epididymiden totam inuoluente. Ea autem erythroïs tunica mulieris teſtibus aut nulla eſt,aut ob paruitatem non cõſpicua. Aliæ ſunt tunicæ vtriq; teſti cõmunes, cutis ipſa ὄρχεις ſeu ſcrotum,priuatim hîc vocata, & ſubiecta illi, paſsimq; vt etiã erythroïdi connexa membrana carnoſa, hîc quàm in corpore reliquo vtraq; tenuior, venis tamen multis & arteriis interſperſa.Sunt præter hæc pori ſpermatici,ex paraſtata prodeũtes, erythroïde ad imũ vſq; ventrem educti, quem ingreſsi, & peritonæo tecti,mox reflexi per proſtatã in vrethram corriuant, ſemenq; in eã excernũt.

Erythroïs tunica mulieribus nulla, aut admodum exigua.

Pori ſpermatici.

DE PENE.

Caput XII.

VESICAE collum, à proſtata circulari & pertuſa aut duplici glandula incœptum, ſphincter ad ſedẽ vſque producit:inde muſculi duo graciles vretico, & eidẽ ſeminali poro ſubditi,& iuncti aliis duobus prodeuntibus ab inteſtini recti muſculis,continuãt per totum peritonæum vſque ad penem. Hunc

Quæ penem conſtituant.

Hunc verò efficiunt ligamenta duo, rara, ſanguine craſſo, nigro, plena, tactu exquiſito prædita, ex oſsium pubis commiſſura propè tota prodeuntia: ſupernè vnita, infernè diſtantia, quãtum poro vretico perficiendo cum cuti & membrana carnoſa ſufficiat, donec in glandem, penis finem definant. Quibus & ambientibus ipſa mẽbranis compluribus, præſertim carnoſæ & cuti, vaſa & multa & magna à ſacris, nerui autem à coſtali & rhachitide infima diſtribuuntur. *Glans penis.*

DE VTERO.
Caput XIII.

Vterus, tunica cõſtat propria, velut ex duabus diuiduis coagmentata, villos habenti rectos intus, nec ita multos tranſuerſos, foris paulò plures, obliquos horũ medios & plurimos & valentiſsimos. Vteri naturã perficiunt tunica altera, venæ, arteriæ, ambarũ cotyledones, nerui, cornua, teſtes, & per hæc omnia connexio cũ partibus vicinis, ſitus, magnitudo, numerus, figura: præter hæc, vteri os & collũ, & ipſius colli os ſeu pudendum. Tunica vteri altera eſt neruoſa, à peritonæo hypogaſtrij propinquo nata, in recens fœtis & parturiẽtibus, *Vteri tunica.* *Altera vteri tunica.*

bus, vti & propria, eſt tenuiſsima in virginibus, ſterilibus, parere ceſſantibus, craſsiſſima. Venæ & arteriæ vtero diſtribuuntur duplices: primæ à ſpermaticis vaſis, quæ mulieri vt viro naſcũtur: dextra quidem à vena caua & aorta, paulò infra renalia: ſiniſtra verò à renalibus, niſi quòd arteria ſæpè ab aorta exit, ſed venæ ambæ multò maiores quàm arteriæ: præſertim parturiẽte iam muliere. Hæc vaſa ramulũ quẽdam flexuoſum valde teſtibus largita, in vterum abſumũtur, inter tunicas eius duas variè diſperſſa, ſed magis propriè vteri tunicæ hærentia, vti & ſecũdæ, partim in vterum aſcendentes, partim in eius collũ deſcendentes, ortæ autem à ſacrorũ vaſorum ramo, per oſsis pubis foramen in crus deſcendente. Quæ verò vaſa quatuor alia in vterum à renalibus vidit in quibuſdã Herophilus, in aliis mulieribus non vidit Galenus, ſed tãtùm in ſimiis & ea rariùs. Cotyledones ſunt ora vaſorum in vterum internum penetrãtia, quæ præſertim grandiore iam fœtu, aut menſtruis per hęc fluxuris intumeſcunt, hæmorrhoidum paruarum modo, ſeruata ſcilicet in medio ipſorum orificiorum parua ceu cotyle, & cauitate, per has vtero pręgnantis adhæret

Venæ & arteriæ vteri.

Cotyledones.

chorion,

chorion, paribus ſuorum congenerum vaſorum oribus, tum chorij interuentu fœtus, ſicque in vtero nutritur. Hæ in capra, oue, cũ mactãtur, granis tritici forma, magnitudine & colore ſunt ſimiles: in iiſdẽ parturientibus maiores. In vacca recèns prægnante, papillam vaccæ referũt, in parturiẽte ſpongias albas foraminulentas repræſentãt, tam magnæ vt ſingulæ manum impleant. Cotyledones autem in muliere qui negat, Hippocratem negat. Ob id librum quintum anatomes Hippocraticæ legat, vbi Galenus Hippocratis in his reprehenſores apertè confutat. Spectet etiã mulieres magnas, ſanguine paulò craſsiore præditas, venis latis, recèns enixas: in his enim cũ manifeſtè viderit, in cæteris eaſdem, licet obſcuriores ſint, facilè intelliget: & ſi luſcioſus eſt, aut aliter imbecilla oculorum acie, decrepitorũ cõſpicilia aliis non paucis perſpiciendis vtilia adhibeat. Nerui in vterum diſtribuũtur, à coſtali & ab infima rhachitide. Cornua, ſunt duæ vteri apophyſes exiguę, à lateribus ad ilia, papillæ ſeu cornibus exorientibus ſimiles, ob id eas cornua vocat Diocles. In hęc duo cornua ſemen muliebre excernitur, & cõtractæ allantoïdis extremitates finiuntur.

Aph. 45. lib. 5.

Nerui in vtero vnde.

Cornua vteri.

Semẽ muliebre in cornua excernitur.

Teſtes mulie-bres. Teſtes vteri lateribus ad fundum adiacẽt, vtrinque vnus, multò minores virilibus, tecti tum peritonæo, vaſa in hos ipſos cum ſanguine ſeminali varicoſius educẽte, tum epididymide propria tunica. Sed erythroide & ſcroto, & carnoſa mẽbrana carent. A teſtibus vaſa ſemen in vterum per cornua deferunt, initio ampla, vt virilia, deinde anguſta, rurſus ad vterum laxata.

Connecti-tur vte-rus vici-nis parti-bus. Connexio vteri cum partibus vicinis maxima eſt, per tunicam à peritonæo exortam, quæ vterum firmiſsimè alligat oſsi pubis, ilium, & ſacro. Per venas quoque & arterias præcipuè ſpermaticas, & peritonæi apophyſin has deducentem, magnis vaſis alligatur, vt per neruos rhachi. Per quoſdam quoq; villos tenues inteſtino recto, per alios veſicæ, ſed plures & laxos. Per vincula etiã laxa oſsis pubis & ſacri, & lumborum, muſculis. Sine vllis autẽ vinculis vterus attingit, in pręgnãte præſertim, inteſtina multa, ilia & totũ hypogaſtrion, in quo ipſe ſitus eſt, inter veſicã & inteſtinum rectum: ita vt recto inteſtino propè toti incũbat, & veſicæ fundũ ſuo vmbilicũ verſus excedat maiori ex parte, à collo autem veſicæ ad pudendũ excedatur. Magnitudo mediocris vteri longa, vt plurimum,

Vteri magnitudo vndecim digitorũ.

eſt vnd

eſt vndecim digitos, à fundo ad pudendũ. Ad ilia autem præcipuè cornibus extenditur. Enixæ quàm adhuc grauidæ vterus multò eſt minor, & virginibus, & vetulis, & ſterilibus, quàm vtero gerentibus. Vterus muliebris ſinu duplici dextro & ſiniſtro, etiam Hippocrati diſtinguitur, per illam tunicæ propriæ in medio glutinationem ſutura quadã, qualis ſcroto ineſt, obſcuriore tamen, foris deſignatã. Figura vteri & veſicę ſimilis, ſed cornibus differt atq; cotyledonibus, quãuis multùm obſcuris, præterquam (vt dixi) ad partum, & in menſtrua purgatione. Vteri os in virginibus, & vtero gerentibus, & ſterilibus, & parere ceſſantibus eſt glandi virili perſimile, parturientibus verò & recèns enixis adeò extenditur & patet, vt nihil eius ſuperſit, ſed cauitas vna propè æqualis à fundo vteri ad pudendum appareat. Id os à conceptu multum contrahitur Hippocrati: mediocriter autem apperitur dum ſemen aut recipit, aut excernit, & menſes. Idem os epiploon inter veſicam & vterum illapſum in valde obeſis comprimi, & conceptum impedit Hippocrati. Vteri collum, eſt corpus muſculoſum, carne dura & cartilaginoſa conſtans: in annos ſemper magis durũ, & car-

Sinus duplex vteri.

Figura vteri.

Vteri os.

Aph. 51. lib. 5.
Aph. 46. libr. 5. & lib. de ſterilibus.

Vteri collum.

tilag

tilaginoſum euadens:ita vt vetulis iam ſit ſimile ſummitati aſperæ arteriæ, vt rectè comparauit Herophilus. Pudendum cunnus noſtris dictum, os colli eſt vteri, cui cutacea epiphyſis, ſeu pellicula quædam innaſcitur virorũ præputio reſpõdens, quam nympham vocauerunt. Fœtum in vtero totum membranæ inuoluunt duæ, χόριον & amnios: allantoides vnius tantùm lateris portionem tegit. Chorion membranis cõſtat duabus, ex virili ſemine, &, quà tangit cornua ex muliebri genitis: inter quas feruntur ad fœtum nutriendum multæ tum venæ, tum arteriæ, naſcentes ex congenerum vteri vaſorum oribus, numero & magnitudine paribus: quæ cotyledonas vocauit Hippocrates. Allantoides tunica, allanti, id eſt inteſtino cuidam laxiori vtrinque contracto ſimilis, ex vracho (cui ex ſpermate ſeroſiori origo eſt) gignitur, dilatato & vtrinque longiùs ſed rotundè producto, ſed mox paulatim ad fines ambos cornibus inſertos contracto. Eſt enim tunica tenuis, ac debilis, duplex, rotunda, ſtricta, longa, vrinam totam ſola continens: totũ autem fœtum non comprehendit, ſed partibus tantùm eminentibus, capiti, natibus, pedibus ſuperiecta apparet, ſub chorio & ſuper

Pudendũ muliebre lib. 14. vſus part.

Fœtus mẽbranæ.

chorion duabus membranis cõſtat.

Aph. 45. lib. 5.

Cotyledones.

Allantoides.

Eius origo.

ſuper amnion ſita,& amnij minimæ, portioni vno latere ſuo per tunicæ ſuæ apophyſes affixa. Amnios,tunica eſt ampla, adeo vt totum fœtum ambiat vndique, & craſſà & robuſta:quia non ſolùm ſudorem fœtus acrimonia & fœtore moleſtum con tinere debet,ſed etiam fœtus artuum motioni obſiſtere,ne ab ea promptè rũpatur. Hanc verò & chorion, & interdum allantoïdem rumpit facilè fœtus in partu,morbo, morte, brachiis iactatis & cruribus. A chorio vndiq; comprehenditur,ac etiam tangitur vndique, præterquam qua parte minima intercedit allantoides.

Amnios fœtum totũ ambit.

DE TVNICIS SVBCOSTALIBVS. Cap. XIIII.

Costas omnes ſua perioſtio veſtitas tunicæ ob id ὑπεζωκῦιαι, ſeu coſtas ſuccingentes dictæ,& ſitos inter has muſculos ſubtegunt,& diaphragma, æſophagum, venam cauam,arteriam læuem & aſperã,pericardion,pulmones:à ligamentis ſpõdylorum thoracis enatæ,& mox parte ſui altera cõnexæ,per thoracem medium in duo æqua

Origo ſub coſtalium tunicarum.

diuid

diuidendum eductæ ad ſterni mediũ,inde ad ſuas coſtas & ſuam originem recuruatę, vtris vtraq; ſpeciem præfert. Venas & arterias ab azygo, arteria magna, mãmalibus, & phrenicis vaſis parte ſui his propinqua recipiunt, neruos autem, à paribus dorſalibus quidem quà coſtas tegunt, phrenicis verò qua phrenas, ſextis ex cerebro ortis cætera.

DE ASPERA ARTERIA. Caput XV.

ARTERIA hæc, larynge & cartilaginibus, C Græcum referentibus omnibus conſtat, quæ σιγμοειδεῖς vel σιγματοειδεῖς ob id vocantur, à quibus aſpera & inæqualis efficitur. Harum pars craſsior foras vergit, tenuior & finis vterq; intro, quà œſophagũ tangit. Hæ membrana, oſsium modo, veſtiuntur, & ab hac tum per ſuos fines ſecũ, tum per ſua latera vicinis cartilaginibus colligãtur. Tota hęc arteria tunicis duabus veſtitur, intus quidem denſa & dura, villis vbique rectis intertexta, cum tunica oris & æſophagi interiore continua, foris verò molli & tenui neruos recurrentes colligãte. Larynx verò arteriæ huius principium

Tunicæ aſperæ arteriæ duæ.

Larynx,

fau

faucibus continuum, tribus conſtans carti- *eiúſque*
laginibus: thyroïde ceu ſcuto quodã aliis *cartila-*
præpoſita, arytenoïde ſumma vaſis oleari; *gines.*
os imitante, cartilagines tamen duas ſorti-
ta: tertia verò innominata infima, ori œno
phori (quod brochum Galli vocant) per-
ſimilis. Totus autem larynx præcipuum *Larynx*
vocis eſt organum: beneficio muſculorum *vocis or-*
in myotome dictorum: quam tamen acu- *ganum.*
tam vel grauem præcipuè facit arytenoï- *Vox acu*
des, adiuta cartilagine epiglottide, aryte- *ta, gra-*
noïdem, magis minùs claudẽte, laxatis aut *uis.*
contractis duobus muſculis ipſam releuan
tibus, adiuta quoque gargareone, caruncu *Garga-*
la de pallato ſummo & intimo pendente, *reon vo-*
vocem ipſam plecti ritu modulante. *cis ple-*
ctrum.

DE PVLMONIBVS.
Caput XVI.

PVLMO, carne molli, rara & velut ſpongioſa conſtat, vaſis tri bus intertexta: antè quidem ar- *Arteria*
teria venoſa, pòſt verò vena ar- *venoſa.*
terioſa, & media harum aſpera arteria, *Vena ar-*
hácque iam inde à quarto thoracis ſpon- *terioſa.*
dylo: vena à dextro cordis ventriculo, ar- *Aſpera*
teria à ſiniſtro: omnibus in totos pulmo- *arteria.*
nes ramoſè diſtributis vſque ad ipſorum

tunicam à ſubcoſtali ortam, & neruulos à ſexta cerebri coniugatione ſortitam. Pulmo tam dexter quàm ſiniſter lobis duobus conſtat: ſuperiore vno, altero inferiore, ſæpè palam diſcretis, interdum obſcurè. Præter hos tertius eſt dexter exiguus, vaſis perpaucis textus, media cauitate venam cauam cor appetentem ceu puluino molli excipiens ac firmans, in hominibus ſternon oſsibus ſeptem compoſitum ſortitis. Quales Galeno & Mondino, & Nicolao Maſſæ Veneto ſemper ſunt obſeruati, nobis aliquoties, ſemel Geruaſio Guetaldo Aureliæ, medico longè præſtantiſsimo, & aliis, ſcio certò, non paucis. Quibus verò cũ ſterno thorax anticus eſt breuior, iis pericardios tunica in phrenas magna ſuæ cauitatis parte incidit, & in hanc cauitatem vena caua, lobo hoc quinto propter viæ breuitatem non indigens.

Lobi pulmonis.

Tertius pulmonis lobus.

DE PERICARDIO.

Caput XVII.

Lib. 5. vſus part.

PERICARDIOS tunica eſt craſſa, dura, villorum expers, à cordis baſi nata, cordisq;, quod vndiq; ambit, figuram imitata, à ſubcoſtali, quà thoracem dirimit, tunicã alte-

alteram mutuata,neruos autem à ſexta cerebri coniugatione, ſeu à recurrente ſiniſtro,venas & arterias à phrenibus, & membranis medianis.Phrenas,vt dixi,non attingit quibus ſternon ſeptem oſſa eſt ſortitũ: attingit magis quibus duo tantùm,aut tria, & ea breuia,minùs quibus plura & longiora. Seorſum humorem largiorem , par- *Humor* ciorem continet naturà,ſed vaporum con- *in pericretione* per mortis frigus auctiorem. *cardio.*

DE CORDE.
Cap. XVIII.

COR vitæ principium carne cõ- *Lib.13.* ſtat ſua,ſed dura & ſolida,villos *vſus par.* ſuos certè validos ambiente rectos,à baſi ipſius in mucronem tendentes,tranſuerſos illis ad angulum rectum incidentes,obliquos horum ſitu medios:quorum rectis fit per diaſtolen ex ca- *Diaſtole.* ua vena ſanguinis , ex arteria venoſa aëris in ventres attractio , tranſuerſis per ſyſto- *Syſtole.* len ſanguinis in venam arterioſam, & arteriam magnam expulſio , fuliginoſi autem excrementi in arteriam venoſam : obliquis verò per quietes inter diaſtolen & ſyſtolen medias cor ſanguine ex vena

caua in ſuum ventrem dextrum, ſpiritu ex arteria venoſa in ſiniſtrum attracto perfruitur. Sunt namque cordi ventres duo, carnis ipſius portione media ceu diaphragmate quodam ſecreti: dexter idemq́; multò amplior, ſed carne & parciore & molliore ſeptus: ſiniſter verò alter ſpirituoſus multò anguſtior, & carne tum largiore tũ denſiore tectus: quorum vtriq; ſua eſt auris neruoſa, caua, ad ora vaſorum materias immittentium affixa, villis etiam triplicibus contexta, ſanguinis & aëris ceu promptuarium quoddam. Sua etiam ſunt ventribus orificia vaſorum: dextro quidem venæ tum cauæ, tum arterioſæ: ſiniſtro autem arteriæ tam magnæ, quàm venoſæ: & orificiis ſingulis ſuæ ſunt epiphyſes membranarum partim foris intro enatæ, ori ſcilicet venæ cauæ tres, arteriȩ autẽ venoſæ tantùm duæ: & hæ omnes ambitu inæquales & velut lacerȩ (illæ ſanguini, hæ aëri in cor immittendo prȩfectæ) partim intus foras in duobus reliquis oribus, tres in vtroque ambitu æquales, ſanguini tum craſsiori ex dextro ventre in pulmones per venam arterioſam, tum ſpirituoſiori ex ſiniſtro in magnam arteriam emittendo deſtinatæ. Omnium autem orificiorum in cor aper-

Ventres cordis duo Dexter, Siniſter.

Vaſorum cordis orificia.

In orificiis vaſorum cordis epiphyſes membranarũ multiplices, quas valuulas vocant.

torum maximũ eſt arteriæ magnæ, cuius ex corde initium eſt cartilaginoſum, magnis autem & vetulis iiſdem animalibus, oſſeum. Cordi etiam ſua eſt tunica, neruulum à ſexto pari aut recurrente ſiniſtro ſortita. Venam quoque à caua ventrem dextrum ingreſſura, circa baſin coronæ modo inuolutam, & ramulis inde multis in cordis corpus ſuperficiarium diſtributam habet, & arteriolas duas inæquales, ab aorta ſub membranarum epiphyſibus productas, & venæ coronariæ modo diſtributas. Internum enim cordis corpus à ſanguine ventribus contento abundè nutritur & temperatur.

Cordis tunica neruum recipit.

DE MENINGIBVS,
Caput XIX.

MEMBRANAE duæ cerebrum veſtiunt & muniunt, & ſuis vaſis nutriunt & temperant: craſſa & dura, cranio in ſuturis, & alibi paſsim colligata, per vincula quædam membranoſa vaſculis plena, partim ab ipſa foras in pericranion emergentia, partim à pericranio in ipſam tranſeuntia. Inferno autem cranio vbi craſ-

Craſſa meninx.

ſior eſt, paſsim velut connata ſic inuenitur, vt eam ſeparare ſit labor: alibi & altiùs in cerebrum trifariam diuidendum dimiſſa, tantum à cerebro & tenui meninge diſceſsit, quantum illi ſuſcipiendo, dum pulſatione dilatatur & contrahitur, ſit ſatis. Cum tenui tamen meninge iuncta eſt in rhachitide, quia ibi nō pulſat: alibi contracta eadem ac duplata, ſed in vaſis ibidem concluſi formam fiſtulatā, ſanguinem in omnem ſuam & tenuis meningis & cerebri partem dimittit. Interior autem meninx tenuior, nō modo cerebrum vbique etiam quà id craſſa meninx quadantenus ſeparat, & quà ſunt ipſius meandri, veſtit, & vaſis irrigat, & nutrit, & temperat: ſed etiam in ipſius meandros & anfractus cum vaſis ſuis altiùs inſeritur, & ſub lamdoidis ſummo in ventres cerebri, ambæ quoque rhachitida totam & neruos deducunt.

Tenuis meninx.

DE CEREBRO ET CEREBELLO.

Cap. XX.

Li.8.vſ. part.

CErebrum, & veluti medulla quædam foris in magnos flexus tenui menin-

ge

ge interceptos digeſta, intus autem coactior. Nam ſua baſi continuum non ſibi tantum, ſed etiam rhachitidi & per hanc cerebello. Anticum eſt præhumidum, quò autem poſterius procedit, eò ſiccius euadit, vti & rhachitis ex vtroque nata, & neruos iam multos intra cranium velut enixa: hoc verò rhachitidis principio longè ſiccius eſt cerebellum, ex multis & admodum paruis corporibus coagmentatum, velut vſtione quadam ſubflauum. In cerebro antico ventres duo, prægrandes viuo homine: priori parte pueris quamplurimis, aliarum ætatum paucis, in foramina ethmoïdea peruij: poſteriore in tertium ventrem mediocrem, ſub pſalloïde concurrentes: à quo meatus eſt longus, ſed anguſtus, [illegible] viuis autem amplior, gloutiis ſubditus in ventrem quartum, omnium poſtremum & minimum, inter cerebelli baſin & parua quædã eiuſdem latera rhachitidi continua, & ipſam rhachitida conſtitutum. Hi verò quatuor ventres præcipuè, ſed etiam tota cerebri & cerebelli & rhachitidis ibi ſita ſubſtantia, ſpiritum animalem continent, facultatis animalis, & per eam actionis motoriæ, ſenſificæ & principis authorẽ,

Anticum cerebrũ humidius

Cerebellum.

Antici cerebri vẽtres duo.

Meatus in tertiũ ventrem.

Pſalloïdes.

Meatus in quartũ.

Quartus vẽter minimus.

Quid vẽtres quatuor in cerebro præſtent.

rem, qui plurimus in cerebello eſt:quip-
Libro 8. vſ·part. pe quòd principium omnium neruorum in corpus totum diſtribuendum erat futurum.

DE QVIBVSDAM TOTIVS CEREBRI PARTIBVS. *Caput* XXI.

VENTRES duo anteriores ſeparat corpus τυλλοειδὲς, hoc eſt callosſum, ex cerebri antici ſubſtantia durata coactũ, horum ventrium initio, & fine craſſum in medio tam tenue vt perluceat. Ab huius fine ψαλλοειδὲς corpus incipit, tribus ceu arcubus ex durata quoq; magis cerebri ſubſtantia cõflatis, tanquam fornicẽ ad ventris medij tutelam repræſentans. Huic proxima ſunt γλούτια, & velut nates quædam geminæ, ex durata etiam cerebri ſubſtantia conſtitutæ, ſuprà quidem & antè κωνάριον ſuſtinentes. Poſterius verò epiphyſin σκωληκοειδῆ: inter latus autem dextrũ, & ſiniſtrum conſtituentes meatum, à medio ventre ad poſtremũ. In vaſorum autem ſublimium chœroïde plexum, & ventres anticos petẽtium diuiſionem ſecuram κωνάριον glandula,

γλόυτια ſeu nates

κωνάριον ſuſtinent.

dũla *κώνῳ* & nuci pineæ forma ſimile,cõſtitutum eſt, non autem velut præfectum ſpiritus animalis diſtributioni Glãdula altera, cerebro & craſſæ meningi in clinoïde ſubdita,quæ pituitam ex medio ventre per meatũ amplum, & per anguſtiorem ſæpè ex poſtremo choanæ, id eſt infundibulo influentem tranſcolat in palatum & nares: circa quam glandulam *πλέγμα δικτυοειδὲς* ex arteria carωtide inibi ſæpius retium modo implexa, & intertexta conflatum,ſemper in omnibus hominibus(vt in calumniarum depulſione decimanona demonſtraui) conſpicuum,licet nunc minus, nũc maius. Choana,cauitas eſt membranoſa infundibulo ſimilis, ex portione meningis tenuis ſeu chωroïdis facta. Hæc autẽ incipit vbi meatus duo coëunt: vnus ex fundo medij ventriculi, alter à meatu in ventriculum poſtremum:deſinit autem in glandulam medio cauam,foraminibus oſsis ſphenoïdis inter apophyſes clinoïdeας incumbentem ſub craſſa meninge, circũ quam & *πλέγμα δυνητοειδὲς* loco omnium tutiſsimo collocatum. *σκωληκοειδὴς ἐπίφυσις*,corpus eſt ex particulis quamplurimis, per membranas tenues cõnexis,multipliciter, variè, densè articulatum & compoſitum,

Altera glandula.

Plexus retiformis vulgò rete mirabile.

Choana.

Vermiformis epiphyſis.

ſitum, modo vermium coſſorum vetulas quercus depaſcentium: gloutiorum dorſo id corpus inuehitur, & illis vtrinq; aſtringitur,& affirmatur per ligamenta quæ τένοντας id eſt,tendones appellant: ſecũdum totum meatũ, qui à ventre medio ad poſtremum fertur, extenſum eſt, ac ſpiritus animalis per eundem tranſitui præeſt.

Libro 8. vſ. part. & lib. 5. Sanitatis tuendæ.

DE RHACHITIDE.

Caput XXII.

Μυελὸς ῥαχίτης, id eſt, medulla ſpinalis ſeu dorſalis, ex cerebri totius baſi exorta,eiq; corporis ſubſtantia ſimilis, cerebello etiam continua, neruorum propè omnium principium: per rhachin totam deſcendit,ſemper ſeipſa, & durior, & minutior reddita: neruorũ paribus(quæ intra cranium quidem quatuor poſtrema,in rhaci autem viginti nouem producit)tandem velut effœta in finem deſinit breuẽ, acutum,ſimplicem cum coccyge.Veſtitur quoque vti cerebrum meninge tum tenui vaſa ipſam nutritura colligante, & ſubſtãtiam eius admodum mollem,cerebro tamen non paulò duriorem conſtringente, tum craſſa tenuem ambiente & muniente

cont

contra ſpondylorum duriciem. In quod ſubſidium tertia præter has tunica neruoſa, valida admodum & craſſa & aſpera, humore viſcoſo circunfuſa, illis duabus eſt circundata: per quam rhachitis à cerebro differt,, & quòd pulſu motúque caret, & quòd nullum habet medium interuallum vt cerebrum. Venæ verò & arteriæ ex vicinis maioribus vaſis tot paria rhachitidē, & ſpondylos nutritura immittunt per foramina etiam neruis cõmunia, quot per eadem neruorum paria emergũt. Oriuntur autē, tenuis tunica rhachitidis à tenui meninge cerebri, vt craſſa à craſſa: ſed tertia illas cõplexa, & colligans, & muniens, ab oſſe occipitis quo loco ſpondylis committitur: deſinunt autē in ima ſpina. Porrò horum trium ventrium modò cõmemoratas partes cõiungi dicimus: ſupremi quidē meningibus, medij coſtali ſeu ſuccingente coſtas membrana: infimi peritonæo: id enim nutritorias partes (vt antè docuimus) ambitu ſuo omnes cõueſtit, & ſingulis peculiarem largitur tunicam.

Tertia rhachitidis tunica.

Gal. cõm. 3. in libr. περὶ ἄρθρων.

Epiploon, etiam à peritonæo exortum, ſimam hepatis, lienis, ventriculi fundum coli vicinam huic partem, & ecphyſeos etiam colligat: & meſenteriũ, à peritonæo

quoq; vel peritonæi origine productum inteſtina, hepar, lienem, ventriculum cō-nectit. Ad hæc vena porta,& portio quædam lumbaris cauæ, & arteriæ, & neruus tum coſtalis, tum à lumbis, & oſſe ſacro exiguus, multas partes nutritorias colligat & ſua facultate iuuat. Hepar præterea in multis colligant peritonæo vincula quædam membranoſa, vt interdum lienē, & coſtali tunicæ pulmones. Sed quibus aliis partes tum hæ, tum aliæ alligentur, ſpectanti clariùs apparebit quàm legenti aut audienti. Nunc ad adminiſtrationis anatomicæ explicationem tranſeo.

DE ADMINISTRATIONE ANATOMICA.
Caput XXIII.

ADMINISTRATIO anatomica mihi cōſtat, in corporum delectu, inſtrumentis idoneis, ſectionis modo. Corpus hominis temperatum ſit, ergo bene carnoſum, magnitudine mediocre, iuuenile: id enim vt eſt ſaniſsimum, ſic partes oſtendit integriores ſubſtantia, magnitudine, numero, figura, ſitu & connexione. Tamen in omnibus exercenda eſt ſectio, nec ſine aliquo

Corporũ delectus.

In omnibus corporibus exercenda ſectio.

com

commodo. Nam gracilè venas, arterias, neruos promptiùs & clariùs exhibet: obeſius adipem, tunicas, membranas: longius enormi magnitudine, vt breuius paruitate, partium figuram vitiat. Quanquã nihil prohibet temperatũ eſſe aut paruum aut magnum, ſi modò vtrique adſit partium omnium eucraſia, & ſymmetria, & actionum perfectio. In pueris partium teneritas ſectionem facit promptam, & multa ætatis huiuſce corpus habet ætatibus aliis negata: ventres cerebri anticos in oſſa vſque ethmoïdea pertuſos, oſſa cartilaginoſa, epiphyſes manifeſtas, oſsium ſterni, ſacri, coccygis, innominati apertas diſcretiones: ſenes oſſa perfectiora, duriora, coactiora, cartilagines in oſſa duratas, partes ſolidas omnes duras, & corij modo rigidas, ob id fractu dum violentius tractantur, contumaciores. Adhæc morbo etiam ſublata corpora ſecabis, vt mortis cauſa tibi certiùs cognita te in aliis prudentiorẽ reddat. Nec hominum corpora ſolùm ſecabis, ſed etiam ſimiarum, & aliorum animalium homini in multis ſimiliũ: tamen malim te in ſolius hominis partibus primùm exerceri: deinde ſcientia hominis partium conſummata in aliis animalibus

Pueri.

Senes.

Morbo ſublata corpora quare ſecanda.

Simiæ & alia animalia ſecanda.

collud

colludas. Quanquàm veteribus exercitationem hãc video primam placuiſſe in ſimiis: vel quòd illarum quàm hominũ ſecandorum copia erat maior, vel vt homines formidoloſos paulatim aſſuefacerent corporibus hominũ ſecandis. Nam reuera pleriq; ſunt initio tanta animi paruitate, vt animo ſtatim linquantur, ſi vel morborum vel remediorum nòmina audiuerint, multò plures in idem ſymptoma incidunt, ſi vulnus apparari viderint, aut venam incidi. Plurimi autẽ hominis ſectionem per initia auerſantur, nec ſine animi magna moleſtia ferunt: ſi tamen poſſunt, ſtatim ab initio hominis corpori primùm ſpectando dum ſecatur, deinde etiam ſuis manibus ſecando aſſueſcãt. Simplex enim illa diſcendi ratio, & breuior eſt & certior & memoratu promptior, dum vni tãtùm hominis corpori ſumus intenti, neq; auertimur ad partium noſtrarũ cum partibus aliorum animalium ſimilitudinẽ vel diſſimilitudinem. Quæ res profectò ingenia etiam præclara multùm turbat, & hodie etiam cogit ambigere de hominíſne, an ſimiæ partibus, hæc vel illa ſint cõſcripta. Vnius itaq; hominis vt ſanitatem & tueri, & amiſſam reſtituere medici eſt munus,

ita & partes penitiùs, & maxima cura exploret. Sed vt ſimias aqua ſuffocatas Galenus deligebat, ſic homines aquis merſos delige potiùs quàm laqueo ſtrangulatos, vel trũcatos, vel vulnere enectos, aut morbo aliquo confectos. In ſuffocatis enim omnia ſunt integra, ſi aquæ magnam vim ex ventriculo manibus cõpreſſo per œſophagum effuderis. Qui verò ſunt ſtrangulati, partes colli omnes habent cõtuſas, & caput ac thoracẽ ſanguine pleniora, quàm vt earum partium naturã poſsis facilè explorare. In truncatis perit partium quamplurimarũ continuitas, & ſanguinis multa vacuatio venas, & arterias reddit flaccidas, ob id parum cõſpicuas. Quæ incommoda etiam ſunt in his quę vulnere inſigni ſunt enecta. Si autẽ id vulnus ſua eſſentia fuerit paruum, ob læſæ tamen actionis præſtantiam, magnũ & inſigne dicetur, vt initio rhachitidis, in corde, in neruo vulnuſculum: vt etiam à caſu non ita violento ſint mortui deprehenſi. Morbo denique mortui partes ſæpè multas ob noxam inſignem habent vel putres, vel à ſua natura ita mutatas, vt ſpectari eas vel nequeas, vel ob graueolentiam nõ velis. Tamen etiam horum ſectio non eſt, vt antè dixi, infrugifera,

Homines aquis merſos ſecandos potiùs quàm alios.

Strangulati.

Truncati.

Vulnere enecti.

Morbo mortui.

gifera, quomodo neq; eorũ, quibus totus ferè ſanguis effluxit. Nã & ſæpè ſecta caua ſanguinem totum in vas ſubditum effundimus & lauamus, ne is poſtea partes alias obſcuret, vt pòſt audies. Inſtrumentis vtor admodũ paucis, ſcalpris, figura, acie, materia variis, metallica, buxea, eburnea: cultello perbreui, forma cordis, ſed ancipiti: & ſerra omnibus conſueta, præterea falcata, & ea nunc in dorſo, nũc ſimo dentata: & tubulis inflando cauas partes vtilibus. Nec tamen prohibeo, vel ad apparatum maiorem aliis vti: & his vel argenteis vel aureis, &, ſi vis, ex quauis materia, modò ſint affabrè concinnata: ſi gloriam captas ex eorum pulchritudine, & multitudine. Hanc inſtrumentorũ ſupellectilem tam variam, nec appello, nec pingendam exiſtimo, ſed ſpectandam, & viſu cognoſcendam tibi relinquo, dum ſectiones vel obſeruabis, vel etiã cum alio peritiore, & inſtrumentis his inſtructiore obibis. Nam & ſectionis modum viſu, & tactu tibi experiundum potiùs duco, quàm auditu & lectione: quæ ſola neq; nauclerum, neque imperatorẽ, neq; idoneum theriaces compoſitiorem vnquã fecerit: ſed ipſa potiùs adminiſtratio aut viſa, aut etiam tuis manibus

Inſtrumentorũ delectus.

Viſu & tactu potiùs, quã auditu et lectione diſcenda ſectio.

nibus tractata:tamen paucis admodũ verbis ipſos ſectionis idoneæ fontes aperio, in venis,arteriis,neruis, muſculis, contentis ventre inferiore, ſuperiore, cranio, & paucis quibuſdam aliis partibus. Nam oſſa & oſsium medulla,& adeps,& aliæ partes non paucæ ſimplices ſe ob oculos ſecando paſsim offerũt,vt non ita curioſam requirant obſeruationem. Venas igitur & arterias ſic diſquires,vnguibus,aut obtuſo cultello,& ſuſpenſa manu,ne ipſarum tunicam violes,ſanguinemq; operis tui perturbatorem effundas, deteges, vt ſpectes, quô,& quot,& quantis ramis diſtribuãtur. Quod ſi tuæ manui parũ fidis, eas ex paruis interuallis laqueo per acũ librariam ſeu intortam iniecto, excipe, vt ſi imprudens venam ſecueris aut laceraris, paucus & ſolus qui inter vincula eſt effluat. Quod ſi largior ſanguis affluat,opuſq; tuum nimis turbet, totum eum effunde, & vaſa ablue, & aquam in ſubiectã peluim abiice, poſt inceptam ſectionem perfice, immiſsis in vaſa filis quibuſdam ferreis aut plumbeis,aut etiã betulæ,vel ſimilis plantæ ſurculis: ſecundum quæ fila ſectionem vaſis totius,& ramorum perſequere. Potes etiam nõ infœliciter tunc vaſorum diſtributio

Venarũ & arteriarum diſquiſitio.

butionem inflando per tubulos explorare,quod probo magis,quàm humorē crocatum,vinatum,vel aliter coloratū in ſanguinis iam effuſi locū per tubulos immittere. Hi enim opus poſtea interturbant dum effluunt colore ſuo, quo venas reddebant magis conſpicuas,& repletione diſtentas. Venas portæ ſimiliter aut plenas ſanguine, aut flatu, humoréve colorato explorabis:ſed faciliùs ligato duobus locis ſtomacho,& inter vincula ſecto,deinde in ventrem inferiorem deturbato. Sic enim portæ diſtributionem in ventriculum,lienem, inteſtina,epiploon, promptiùs conſpicies, quàm ſi inteſtina huic portæ diuiſioni oppoſita ſeparare coneris: ſic enim multos venæ ramos abrumpas neceſſe eſt.

Venæ portæ inquiruntur.

Quo autem modo plexum retiformē inuenies à ſola carωtide præcipua contextū, paucis accipe. Arteriam carωtidem vtranq; in collo, iugulari internæ & neruo ſextæ coniunctam, preme digitis,& ſanguinem ab ea in cerebrum velut emulge: poſteà, & dum id efficis, inſpice aperto cranio, & ablato cerebro toto, & ſecta modicè craſſa meninge ad neruorum tertij paris originem, & viam primā. Eo enim loco arterias hunc plexum texentes inflari, & ex tenſi

Qua ratione inueniēdus plexus retiformis.

tenſione nõnihil moueri ſpectabis:& ſanguinis aliquid per duas illas arterias opticis neruis propinquas (in quas plexus tandem degenerat)exudare:& ſi recens mortuum animal & calens adhuc, etiam impetu erumpere. Deinde, contrà, has arterias ſi comprimas, in carωtidas ſanguinem regurgitare ſpectabis. Si in altera tantùm carωtide id explorare libet, idem in eo latere ſpectabis.Præterea flatu per tubulum aperta carωtide idem explora, & ſanguinẽ quoq; cernes expelli cum flatu:&, hoc toto vacuato,flatum ſolũ per illas duas opticis neruis vicinas erũpentẽ cernes. Quòd ſi inanibus iam arteriis coloratum humorem impuleris flatu in tubulum, colorari plexum retiformem ſimiliter ſpectabis,& per arterias ſupernas effluere, per quas ſi eadem tentes in colli carωtidibus ſimilia ſpectabis.Si hæc tibi non ſatisfaciũt, ſequere carωtidas colli, ad vſq; ſuum in oſſe lapidoſo foramen obliquum, & id vel ſerra falcata, ſed in dorſo dentata, vel forcipe dentem vnum fortem & prælongum ſortito, vel etiam ſcalpro valenti per malleũ impacto, ſecundum foraminis longitudinem diuide, ſic tamẽ ne carωtidem, ſi poſſis,violes. Poſt id namque foramen arte-

riam in duas diuidi cernes, deinde in alias atque alias, plexu multiplici ſibi mutuò intertextas : quarum congeries maior eſt ad latera ſphenoïdis. Tamen interdũ tam magnus eſt is plexus, vt etiam poſteriùs feratur,& initium dorſalis medullæ attingat:interdum etiam glandulam pituitariã ambit. Nulla in vaſis aliis eſt difficultas.

Neruorũ diſquiſitio. Neruos à cerebro ortos ſectis, vt dixi, oſſibus, ſequere, præſertim paris tertij, quinti, ſexti, ſeptimi. Qui verò à dorſali medulla prodeunt in brachia vel crura, admodum perſpicui ſunt ablatis muſculis ſpondylos ſuæ origini datos tegentibus.

Muſculorum ſeparatio. Muſculos, in quibus eſt operoſa magis anatomica adminiſtratio, ſeparare aggredieris, nunc à ventre, vbi linea quędam alba diuiſionis index conſpicua eſt, nunc à capite, nunc ab aponeurωſi ſeu fine: prout clariorem & faciliorem diuiſionem præſumpſeris, & ſuperiores ſubiectis priores, & vnum à capite, alterum à fine ſecabis.

Partes vẽtris inferni quomodo ſpectãdæ. Vt partes vẽtris inferni planius ſpectes etiã cartilagines excide: vt eas verò quæ thorace continentur, coſtas proprius radices frange & execa. Mox partes ipſas ſine vlla ſectione diſquire & obſerua: quibus ablatis alias intus latentes obſeruabis. In quo opere tibi eſt

opus

opus imitatione magis quàm præceptione,ob id ne ſim verboſior, ab his particulatim percenſendis abſtineo, ſi addidero, villos partium elixarum faciliùs quàm crudarum deprehendi.Sphenoïdis foramina.ablato cerebro & grandula, ſpectabis, & ſub his ſinus duos inſignes tenuiſsimo oſſe & tectos & diremptos:in quos pituita per dicta foramina excernitur, & inde in palatum & nares: id quod ſectis oſsibus hos ſinus ambientibus promptè & clariſſimè ſpectabis. Oſſa ſeſamoïdea in digitis quà flectuntur promptè inuenies, ſi extendentem tendonem excideris, deinde articulorum ligamenta tranſuerſim ſecueris. Membranas tres fœtus ſic reperies.Digitis duobus tolle partem tunicarum vteri & ſeca,pòſt digito vno immiſſo chωriō molliter ſepara, ſectionem paulatim auge, quantum ſcilicet chωrij ſecretionem digitis tuis promoueris.In quo opere obſerua cotyledonas, quibus chωrion vteri tunicæ adhæret potiùs quàm ſuo corpore. Nam hæ in calidis & multi ſanguinis mulieribus facilè apparent calente adhuc muliere. Vbi totum chωrion à toto vtero ſecreueris, ex vtero eximes in peluim: deinde ſecto aut pertuſo chωrio, id ab amnio digitis

Sphenoidis foramina,& ſub his ſinus duo.

Membranæ fœtus quomodo reperiantur.

gitis ſimiliter ſeparabis, & ab allantoïde, qua parte interiacet. Ablato deinde chorio totum fœtum inuoluente, ſpectabis amnium etiam fœtum vndique ambientem,& per amnium tranſparentem ſpectabis ſudorem largiſsimum,& in eo innatantem fœtum. Spectabis prætcrea in latere altero amnij,albiore ſcilicet ad digitorum duorum latitudinem, tunicam allantoïde ibi propè ſemper vacuam,ſed quę in vtroque extremo intimis carnibus ſuis innexo, vrinam fœtus non ita multam contineat:quàm ſi in mediam allantoïdem regeras,in vrachum repelles:hanc digitis clementer ſepara, nam firmiter amnio altera ſuarum tunicarũ hæret. Hæc ſectis cornibus poteſt inflari, vt clariùs ſpectetur. Potes etiam aperto amnio, & emiſſa vrina, apertáque fœtus veſica, per eam vrachum & allantoïdem inflare:ſicq́ue illam videbis inteſtino laxiori ſimilẽ, velut accinctam ipſi amnio. Potes etiã ligatis vaſis vmbilicis & ſectis fœtum extrahere, & contracto amnij foramine, per tubulum inflare amnium, deinde firmiter ligare, ſicq; vtranq; ſpectabis ſecretam,ſed tamen parte aliqua adhuc connexam allantoïdẽ: & hãc,ſi vis, totam ab amnij latere cui ad-
hæret

hæret ſeparare potes, & per ſe inflare, & ſeruare. Iunctas tamen inflatasq; ſeruare ſoleo, vt cæciores talpa Momos quoſdam hac tempeſtate viris vndequaq; abſolutiſſimis, Hippocrati & Galeno, infeſtiſsimos, planè conuincam. Hæc de adminiſtratione anatomica tantùm ſcribenda cenſui, cùm multò pluris faciam in hoc opere inſpectionem hiſtoriarum naturæ & tractationem, quàm narrationem, quæ verbis admodum multis, neq; artem naturæ ſatis exprimentibus, temporis multum requirit, & frugis habet parum: cùm naturæ liber ſtatim ob oculos omnia ponat, quorum eſt fides certior quàm aurium. Huc pertinet, quod Galenus ſæpè cupiebat, res poſſe ſine nominibus doceri. quòd nomina ipſa ſint velut vmbræ quædam rerum, non expreſſæ imagines, vti ſunt conceptus rerum: qui, vt res ipſæ, apud omnes homines ſunt ſimplices & iidem: cùm nomina ipſa ſint apud gentes ſingulas de re vna, diuerſa: imo apud nationem vnam ſæpè etiam rei vnius variæ ſint multum appellationes. Quæ res facit vt nominibus paucis vtendum ſit, cùm illorum nec vtilitas magna eſt, nec neceſsitas: cùm ſcilicet quæ docentur ſpectari nullo negotio poſſunt.

Sed mihi Iſagogen præſertim ſcribenti hæc in præſens ſufficiant. Vos verò candidi & pij lectores, qui ad medicinam animum appuliſtis,quiq; iam noſtro ductu & auſpiciis, Hippocr.& Galen.lib. anatomicos lectum eſtis admiſsi,grati animi ſignificatione quod in gratiã veſtram fecimus ſemper proſequimini, & ex Hippocratis & Galeni puriſsimis medicinæ fontibus, veram medicinam haurite,eos obſeruate, colite:ita fiet vt à teterrimo ingratitudinis vitio vos vindicetis, & æterna apud omnes bonos commendatione ſemper vigeatis.

IACOBI SYLVII ISAGOGES ANA-
tomicæ Libri
Tertij,

FINIS.

IN VARIIS CORPORIBVS SECANDIS OBSERVATA

quędã à Iacobo Syluio Medico.

LATOMVM ſecui lapſum ex alto, aperto ventre inferiore, mox effluxit ſanguis multus, in ſpatium fracta vena caua effuſus. Hepar habuit magnum, pallens, quale eſt coctum, & cocti modo tenerum & fragile, lobis tantùm duobus, vno maximo dextro, minore ſiniſtro. Id vincula habebat ad nothas coſtas, & ad vmbilicum vinculum omnibus commune ex vena vmbilica: ab vmbilico etiam arteriæ in veſicam adhuc erant conſpicuę, quamuis annos natus eſſet quadraginta. Renem ſiniſtrum habuit parte poſtica planum nõ rotundum, & ab eius vena emulgente rami tres inſignes ad lienem ferebantur: quem habebat cineritio foris colore cum ſcirrhis paruis duobus lapidi ſimilibus, intus erat velut coctus. Nullum foramen erat à capacitate ventris ad ſcrotum, ſed peritonæum è regione meatus quo deſcendunt vaſa erat *Hepar.* *Vincula hepatis.* *Ren.* *Lien.*

integrum:vaſa ſub hoc tecta deſcendebant cum peritonæi portione. Saphæam interiorem vidi ortam à ramo cauæ tribus digitis ſupra inguina, quæ proxima cuti ad pedem delabebatur, ramulis aliquot obiter ad cutim emiſsis:magna verò vena ſub internis cruris muſculis deſcendit ad poplitem, vbi in muſculos tibiæ magna ſui parte finiebatur. In genu ſiniſtro ſub cute ſcirrhum habuit patellæ ſimillimum, ſectus autem is vera erat cartilago, & in ea paruæ aliquot cauitates cum ſero. Crus fregerat ad caput coxæ, fregerat & ſternum medium. In ventriculo nullæ rugæ erant, neque vnquam reperiuntur, niſi dum ob inanitatem contrahitur, vt venter mulierum quarundam à partu. Os ventriculi durum, rugoſum & ſolidius apparuit atque albius. Diaphragma vbique proximum fini hypochondriorum, vt etiam deſcenderet propè renes.

Saphæa vena. *Os ventriculi.* *Diaphragma.*

Habuit in coxa paſsim ramos quoſdam tranſuerſos venæ & arteriæ communes.

Manifeſta in eo fuit arteria in ſimam hepatis inſerta.

HOminis corpus in ædibus meis ſecui anno 1553. pridie Paſchæ, cui renes ampliſsimi, & ad dextrũ arteria duplex inſereb

Renes ampli.

ſerebatur: hepar habuit ſimiliter maximum, breuiſsimũ tamen, ſed latiſsimum & craſsiſsimum, ſupernè propè planum, & diaphragmati longiſsimo & fortiſsimo vinculo appenſum à ventriculi ore ad hypochondrij initium. *Hepar.*

Vena caua per mediũ ferè diaphragma aſcendebat mox ad dextrũ cordis ventriculum ſine quinto lobo: nã thoracem habuit breuiſsimum ſed altiſsimum, & in eo cor maximum: arteriã magnam longè ampliſſimam, ita vt carotides pollicarem craſsitiem æquarent: ſub duabus valuulis rami duo inſignes & æquales in cor: pericardios connaſcebatur medio diaphragmati. *Vena caua.*

Vena azygos in eo coſtas omnes nutriebat, non ſolas octo inferiores. Habuit ad coronariam in bregmatis oſsibus foueas digitum latas propè in pericraniũ peruenientes. In cubito externo muſculus inter radium & cubitũ medius, ſex habebat tendones: quatuor extendẽtes, & duos qui minimum & annularẽ abducerent. In eodem à muſculo quodam ſupra extendentem vnicus erat tendo abducens indicem, medius abducente omnino carebat. *Azygos.*

IN muliere puerperio mortua obſeruaui peritonæum verum duplũ vbique, & *Mulier in puerperio mortua.*

inter duplaturas ferri vaſa vmbilica, arterias ad ramos arteriæ magnæ crurales, & vrachum ad veſicæ fundum, & hæc deorſum:ſurſum verò venas, quæ vbi è regione ſimæ partis fuerunt: aſſumpto altero peritonæo ſcilicet interiore,in ſimam hepatis ferebantur etiam altiùs,vt venam cauam attingerent.

Venam præterea & arteriam ſub rectis muſculis conditã, cum vaſis mammalibus communicantem, ad os ilium ſub peritonæo tendentem ad ramum venæ & arteriæ cruralis:ſupra quarum muſculis rectis tectarum exortũ, ex vaſe crurali ad vnius ferme digiti craſsitudinem vena & arteria exoriebatur,priori propè oppoſita,præcipuè arteria (nam hæc alteri eſt vicinior quàm vena venæ) vtraque contigua varicosè ſecundum os ilium deſcendebat verſus vteri collum : vbi cùm aliis permultis ex crurali prouenientibus in collũ iungebatur,quæ etiã in corpus vteri ſurſum longiùs ferebãtur, donec occurrerent vaſis aliis, quæ à ſpermaticis paulò antè natura ſeparauit, vt docet Galenus in anatome vteri. Per priora illa vaſa mammis cõmunio eſt cum vtero,quamuis vnà(vt dixi)nõ ſunt,ſed duo ex ramo crurali orta.

Os

Os vteri ita extenſum & lacerum erat vt vix appareret. Vterus magnitudine capitis erat adhuc,& craſsitie pollicari. Intus ſanguinis reliquiæ, & ora vaſorũ craſſo & nigro ſanguine adhuc ſudãtia. Vincula vteri cũ oſsibus ilium,ſacro,& lumborum, & inteſtino recto firmiſsima,parte anteriori nulla, præterquã cum veſica admodũ exigua. Inteſtinũ cæcum craſsitie minoris digiti erat & ſolidũ,vt multis accidit,quibus ab ileo in cωlon mox ſtercus tranſit per os cæci tantum. Cωlon tres villorũ rectorum ordines habuit, ſingulos digiti parui latitudine: qui vbi rectum inteſtinum minùs cωlo capax attigerunt, id vndiq; cingunt. *Os vteri.* *Cωlõ inteſtinum.*

Fœtus à matris febre velut excoctus cutim habuit promptè lacerabilem, & carnẽ ceu coctione friabilem. In eo ramũ à caua ad arteriam venoſam,& ab arteria magna ad venam arterioſam inuenire non potui. In eo vena ad ſolam ſimam hepatis ferebatur, nulla ad pancreas. Sed de his vaſis lib. 6.& 15. vſus partium multa. *Fœtus.*

PVella propter glãdulas in toto corpore ſcirrhodes,per atrophiã mortua pilos habuit denſos & lõgos in corpore vniuerſo. In eadem meatus à folliculo fellis erat vnus, alter à cauiſsima parte hepatis,

in vnum

in vnum autem corriuabant communem ecphyſi. Lobi hepatis tres, maximus ſub hypocondrio, in quo folliculus fellis, alter anticus, inter has vena vmbilica cum ligamento peritonæi, tertius omnium minimus intimus ad portæ venæ exortum.

Lobi hepatis 3.

Vterus bicornis.

Vterus in ea velut bicornis, vt in multiparis apparet, verum id efficit eius breuitas & teſtium, vaſorum ſpermaticorum diſtantia longior. Nam vbi peperit mulier, quantum vteri fundum ſupernè fertur, tantum deſcendere videntur teſtes, cornua, & vaſa : ita vt propè in medium incidant vterum, cùm puellis abſint hæc longiſsimè ab vtero, vt fingere poſsis vterum eſſe mulieri vt polytocis animalibus bicornem.

IN SIMIA MASCVLA.

APoneurωſis eſt muſculorũ obliquorum deſcendentium ſupra muſculos rectos. Epiploon altè ſub inteſtina ad os pubis occultum deſcendit: alligatur infernæ parti lobi vnius hepatis, & altè ſupra fundum ventriculi aſcendit. Hoc emoto inteſtinum cωlon nigricante colore (quia, opinor, herbis multis veſcebatur) triangulum, longum ſeſquipede aut plus, cellulis permultis altè ſtriatum; per huius latera

duo media ab inteſtino cæco duæ neruoſæ ceu corrigiolæ, vngue dimidio latæ, vſque initium inteſtini recti feruntur: per latus tertiam venæ meſenterij inſeruntur. Hoc inteſtinum ad fundum veſicæ ſuper os ſacrum ſerpentis modo inflectitur, vt illi annexum rectum inteſtinum etiam ibidem anfractuoſum, & longum ſeſquipede. Idem cωlon ad fines loborum hepatis receptum reflectitur ad inteſtinum cæcum humano perſimile. Inteſtinum tenue admodum breue in ſimia.

Hepar peritonæo multis locis annexũ. Lien quamminimus, longulus, ſed velut dentibus conciſus. Teſtes humanis maiores, venis per epididymidem ambage viarum diſtributis. Erat enim ſimia veruece paulò minor. Pudendi tunica qualis homini ſed laxior. Glans obtuſior quã homini. Parte inferna meatus eſt vrinarius, in medio meatus eſt ſuprà amplus, & ſemen ſanguinemq; cõtinens, infernè exitum manifeſtum non habebat, fortaſſe ob continentiã. Renibus & caua emotis, videas tẽdones robuſtiſsimos muſculorũ in ſpina interna lumborum accumbẽtium, à quibus in magnum trochanterem inſertis tollitur crus. Ibidem videas ex duobus ſpõdylis lumborum

rum cõcurrentes neruos duos vnâ efficere craſſum, qui in crus medium deſcendit. Super diaphragma vena eſt, ſiue pars ex caua naſcens ſub corde, quæ ſub corde ſecũdum baſin ad ſiniſtrã cordis auriculam feſtinat: inde diuiſa ramum bifidum mittit duobus meſopleuriis, vtrinq; reliquũ deſcendit ad reliquas ſex coſtas inferiores dextras & ſiniſtras: ſupra cor item alia vena ſiue pari, quæ dextra ſpondylorum parte deſcendit ad octo coſtas inferiores nerui ſextæ cõiugationis, pars quæ ad radices coſtarũ fertur ad linguę radicem ſeparatur: reliquum deſcendens non inuolutũ membrana cõmuni cum carωtide, vt in homine. Muſculus latiſsimus ſuper infernũ omoplatæ angulũ laxior ſuperfertur, deinde vno tendone in brachij ceruice locum paulò inferiorẽ: parte altera ſui carnoſa ſecundũ bicipitem deſcendit & tendone inſeritur in olecranum. A parte reliqua coſtæ infernæ omoplatæ vnus in brachiũ prope inſertionem latiſsimi, vt in homine. Deinde deltoides vt in homine. Sub ſpina omoplatæ vnus, & ſupra vnus, vt in homine. Qui ſub ſpina tendone in caput brachij carne in eiuſdem ceruicẽ inſeritur. Sub pectorali vnus eſt parte vna natus ab exortu rectorum quæ in brachiũ

apone

aponeurωſi deſinit prope tendonem pectoralis & ligamentum ſupernum bicipitis: parte altera maiore à reliquo ſterno tendone lato in ligamenta commiſſuræ brachij & omoplatæ & coracoidis. Biceps in radij initium intus, brachięus in cubiti initiũ propè totum,& ligamentum ipſi cum radij principio communi. Cubiti flexores in brachio vt in homine, cubiti tenſores etiã, ſed hi inſignes: vnus à coſta inferna omoplatæ, alter à ſummo brachio, ambo in olecranum cum germine quodam latiſsimi. Mẽbranoſus ab oſſe ſacro inferno & muſculo craſſo gloutio, tegit modo deltoïdis articulum, & portione ſui in os cruris ſub trochantere abit, reliquo vt in homine. Rectus, vaſti, crureus, in tibiam per rotulã. Sub membranoſo craſſus eſt, totũ cauum externum oſsis ilium occupans vſq; os ſacrum, in coronon ſeu roſtrum totum trochanteris magni deſinit: ſub hoc infernè paruulus in cauum trochanteris magni cũ tribus tranſuerſis & duobus obturatoribus fertur. Lumbaris[3] biceps totus in trochãtera paruum deſinit. Tricipitis pars longiſsima, à tubere in condylum: altera portio inſignis, à tubere etiam nata, poſtico cruri propè toti affixa, ad vſque cauitatem inter

duos

duoſq; condylos mediam: tertia minima & breuiſsima, à commiſſura oſsis pubis, in medium & poſticum os cruris.

Abductor tibiæ à tubere in molam & finem cruris & principium tibiæ tendone inſeritur, & bona ſui portione degenerat in muſculum carnoſum. Adductor craſsior à commiſſura oſsium pubis cũ longo coit diu, & aponeurωſi ſubcarnoſa in tibiã longulè inſeritur oblique.

Sub his flexor tibiæ paruus à tubere ortus prope abductorem, tendone obliquo in tibiæ principium ſub epiphyſi abit, vt etiam abducat, & antrorſum tibiam totam cum pede vertat. A tubere deinde mediocris tendone in ipſum tibiæ principium internè & anticè inſeritur. Duo alij graciles à tubere, quorum interior in epiphyſin tibiæ, exterior in tibiæ os ſub epiphyſi: ambo tibiam flectunt.

Capita gemellorum oſſa ſeſamoïdea habent firmantia in condylis crus cum tibia, Popliteus vt in homine. In poplite multum adipis. Plantaris in ligamentum craſſum plantæ toti ſubditum deſinit, eſtq; maior quam in homine. Soleus ad vſq; pternam carnoſus.

Peronæi portio maior tendone poſteriore

riore poſt epiphyſin perones reflexo, os ſeſamoides aſſumit ſub cõmiſſura cyboïdis & pternę: poſt obliquus in os pedij maius inſeritur, minor portio tendone in os minimum pedis: ipſum ambo extendunt, & hic germen tendonis in paruum digitum abducendum emittit.

Tibiæi tẽdo alter aſſumit ſeſamoïdes è regione commiſſuræ aſtragali & ſcaphoïdis.

IN OVE.

Vterus ouis eſt bicornis qualis eſt polytocôn: nam cornua habet duo prælonga, acetabulis circiter 20. vtrinque (quæ in his ſunt velut grana quædam tritici humectati rufa) plena: quæ vterum propè totum conſtituunt, & cauitatem habet inſignem vſque ad extremum. Hæc pertuſa & inflata vteri reliquum inflant, & aër tandem foras erumpit per collum vteri.

A collo autem vteri inflato nihil intro ingreditur, quia via eſt anguſta & multùm anfractuoſa, cartilaginibus & iter obſtruentibus, & anfractus quinque, ſex miros aſpectu efficientibus.

Teſtes ſunt omnino extra cornua in ligamẽtis, vbi vaſorũ diuiſionem in vterũ & teſtes & vaſa deferentia pulchrè ſpectabis.

In ouis cranio ad frontem cauitates ma-

ximæ cauitati cornuũ continuæ plenæ carne glandoſa, quam vaſa nutriunt immiſſa per foramen prope oculum. In tunica externa œſophagi carnoſiſsimi villi ſunt foris recti, intus obliqui ceſſantes ex vtroque latere in vnam lineam.

Vterus vaccæ, prægnantis dies fortaſſe ſeptem, habuit in altero cornu & vtero velut albumen oui quantitate & conſiſtentia, in cuius medio rotundum & craſsiuſculum iam aliquid apparebat: deinde materia quædã viſcoſa, ſed liquida effluxit, quæ ſemen vaccinum videri potuit.

Cotyledones iam apparebant magis in eo cornu, quàm in vacuo.

Vterus alter prægnantis vaccæ circiter tres ſeptimanas, vitulum habuit perfectũ, ſed magnitudine parui catelli: in quo omnia erant ob craſsitiem firmiora, quàm in grandioribus.

Tunica peritonæos erat craſsiſsima, multò tenuior, & vbiq; velut connata vteri tunica, ſed arctiùs è regione cotyledonum.

Ei vbique atque adeo in totis cornibus continuum eſt chorion, & è regione cotyledonum tanquam continuum.

Id vbique amnion attingit, illi ſemper annexum, niſi quo ſpacio anguſto quidẽ,

ſed

ſed longo annexa eſt amnio allantoïdes, media inter chorium & amnion, & parte externa chorio, interna amnio alligata per tunicam tenuem, ſed fortem, quæ amnion vbique ambibat, tanquam altera eſſet chorij tunica.

Allãtoïdes, ad cornua amnion nõ tangit, ſed chorio annexum vbiq; adhæret, nõ tamen toti, quia chorij cornua non attingit, ſed allantoïdis. Separabis autẽ inflando primum chorion, deinde pertuſa allãtoïde in fine cornuũ vrinam, ſero lactis ſimilem, emittes: poſtea eodẽ foramine ablato chorio allantoïdem inflabis, vt eius ſitum, figuram, connexum, magnitudinem obſerues.

Allantoïdis cornu ab vracho eſt maius & longius, quod in cornu vteri à fœtu occupatius fertur.

Allantoïdes in vitulo menſis vnius albicat, & vrinam ſero lactis recenti non colato ſimilem continet, non ita multam tamen vt chiopinam: amnios verò tres pintas aquæ vrinam colore & conſiſtentia referentis (nam ſudoris & vrinæ eadem eſt ſubſtantia: ſed ſudor ob longiorem in corpore moram eſt coctior) continebat.

Aperi allantoïdem in fine cornu alterutrius, vel vtriuſque, & lotium emitte,

deinde infla,ſed clemẽter,ne rumpas,præſertim dum adhuc hæret amnio & chωrio, quia minus tunc eſt capax,quàm ab vtroq; auulſa:pòſt liga,deinde ſudorẽ & fœtũ,rupto alicubi amnio,emitte,& infla, & liga.

Allantoïdes lateri tantùm dextro amnij adhæret:cornu habet lõgius in ſinu minùs occupato à vitulo,alterum breuius.

Chωrij tunica interior eſt multò tenuior, vaſa alteri connectens. Tunica allantoïdis exterior eſt tenuior interna,& ferè abrumpitur dum à chωrio ſeparatur & ab amnio,qua parte illi adhæret.

Vrachus,quà vaſis aliis ambitur, capacior:vt allantoides in cornibus,quà amnio incumbit, tendens ad allantoïdem,latitudine profunditatem pẽſat impeditam amnio & chωrio, vti & allantoïdes quà inter amnion & chωrion intercluditur. Si magna autem eſſet plenitudo, abſolutam rotunditatem acciperet: vt exempta ſi inſletur: ſed tunc amnion & chωrion premit. Quo fit, vt dum allantoïdes adhuc inter has clauſa inflatur chωrion rumpat potiùs, quàm amnion tunicam humoris copia renitentem.

VTerus vaccæ prægnantis à menſe,tunicam habuit, ex duabus dimidiis in medio

medio coagmẽtatam, cotyledones autem circiter octoginta, ſpõgiolis ſimiles etiam in cornibus frequentes, quas ambiunt totidem aſperitates in chorio æquales, ſed parum eminentes,& rubentes fœdis impetiginibus & vlceratis ſimiles: cùm cotyledones albicent,ambo magnitudine extremi digiti aut pollicis.

In vacca autem partui propinqua magnitudo cotyledonum mediocres ſpongias,colore,forma,cauernullis imitabatur. In chorio autem partes cotyledonibus circumplexæ ficui maturæ digitis laceratæ in rotundum ſimiles erant.

Chorion,partibus inter ſuas eminentias impetiginoſas mediis,in parturiente vacca paſsim rubeſcebat,in noua prægnante colorem natiuum candidum ſeruabat, nuſquam tamen hærebat vtero.

Cornua ſunt ampla ad latera vteri plena cotyledonibus, quæ etiam allantoïdes ſub chorio implet.

Allantoïdes in parturiente fuit longa duas vlnas ab vracho, vtrinque caua ad quartæ noſtratis capacitatem: ſed in cornibus gracileſcebat, & multis plexibus ſibi per tenues membranas vnitis totum fœtum ambibat, tanquam continua eſſet,

præterquàm ad os vteri, vbi chorion amnio fœtum totum ambienti vniebatur.

In collo vteri erant anfractus ſubſtantia cartilaginoſa circunſcripti. Os vteri habebat ſimile muliebri, ſed ab ore collum alterũ breuius, ſed æquè amplum, cui ſuccedebãt anguſtiæ palmum aut ſpithamen longæ, materia multa craſſa adipi ſimili obſtructæ. Tunica vteri altus in vteri capacitatẽ, à fundo ad vicina ori loca, emicabat ibi duplata.

In vacca iamdiu enixa vterus eſt ſimilis ouillo, ſed maior. Vterq; enim propè totus iam inde ab ore vteri in cornua ceu capri prælonga, & reciproca degenerat, circunſcriptionem ſupernè habentia manifeſtam à canaliculo quodã, quale inter nates perinæũ. Intus autem diſtinguuntur vbique cornua hæc duplata vteri propria tunica, quæ in parturientibus abrupta videtur. Cotyledonas vbique habet tritico craſsiore macerato ſimiles.

IN SVE.

VTerus ſuis non prægnantis longior quàm ouis, cornua habet lõgiſsima, vtrinque meandris inuoluta modo inte- ſtini

ſtini coli,& in anfractus hos vaſa ſimiliter diſtributa.

Carnoſa eſt interna tunica, & molli & concidente, adeo vt vix cauitatem deprehendas eius & cornuum, niſi digitum, vel quid tale immittas.

Teſtes habet ad mucronem cornuũ ceu granis 6.7.8.racematim cohærentes. Cotyledones nullæ apparẽt nec in vtero, nec cornibus. Os vteri anfractus habet vt vaccinus vterus, ſed minus duros.

In ſue iam prægnante, chorion vnicuique porcello toti ſuũ, & amnios toti ſua, & allantoïdes lateri ſua: ita tamen iungũtur, vt vnaquæque tunica videatur omniũ cõmunis & vnica: ſed tamen omnes ſunt diſcretæ. Nam inflata amnio ſimul cum chorio ſibi connexo vbique, flatus ad ſequentis porcelli amnion nõ peruadit: nec ſudor amnio compreſſo, nec vrina compreſſo allantoïde,qui velut nodo quodam alligatur extremo amnio.

Cotyledones non magis in ſue apparent, quàm muliere, niſi dum hæc cum amnio inflatur:tunc enim aſperitates manifeſtas cernis,quales ſunt pori in refrigeratis, & deplumatis anſeribus,quibus chorior vtero leuiter cohæret.

Secui ſuē cuius vtero chωrion nuſquam hærebat, ſed in chωrio apparebant infinitæ cotyledones in ſingulis fœtibus ſimiles granis ſalis. Habuit autem peritoneïdem duplicem, & in cornu altero duos tantùm fœtus, in altero quatuor: & primi ambo erant fœminæ, ſecundi ambo mares, deinde fœmina, poſtremo mas.

VTerus iumenti vaccino ſimilis forma, ſed intus cotyledones nō habuit, nec harum veſtigia, cornua habuit ſimilia, ſed in fundo ventriculi non diſcreta foris canaliculo, intus membrana. Os vteri habuit rugoſum tantùm in longū, non grumis inæquale.

ANATOME CANIS *in aqua ſuffocatæ.*

EPidermis, ipſa cutis vera, adeps, membrana carnoſa, muſculi octo epigaſtrij, peritonæum, epiploon, inteſtina, meſaræum, vena porta, hepar, vena caua, diaphragma, cor, pericardium, pulmones, trachea arteria tota cum ſuis muſculis, œſophagus, ventriculus, folliculus fellis, renes, & in eos à vena caua rami venoſi, & ab arteria venę ſubdita arterioſi, & ab eis vteres in veſicam obliquè interreptantes, veſicæ

ficæ & vteri collum in exitu, & pudendo commune, inteſtinum rectum, forma, numero, magnitudine, ſitu, ſubſtantia, actione & vſu parum ab humanis differunt: & quid interſit paucis accipe. Muſculi epigaſtrij (quos rectos appellant) in cane villos habent à capite ad finem cõtinuos, in homine autem velut aponeurωſi gemina in tres partes propemodum æquales diuiſos. Inteſtinum cæcum in hoc capaciſsimum, in alio anguſtius, ſed in omnibus obliquum, velut aſſuitur fini tenuium & principio craſſorum.

Cωlon in cane nullum eſt (à cωlo enim, id eſt artubus, quòd cætera inteſtina magnitudine ſuperet, dicitur) ſed rectum ſtatim excipit cæcum, initio præanguſtũ (vnde canibus illa gerendi difficultas) & nonnihil adhuc obliquum, quoad ſpinæ lumbi, & oſsi ſacro attenſum omnino rectum efficitur. A cæco autem vſq; ad anum longitudo eſt ſpithamæ, vix maior.

Matrix in cane, vt in muliere, inter rectum inteſtinum, & veſicam cubat media. Sed quia canũ veſica eſt exigua (vnde frequens eis reddendæ vrinæ neceſsitas, & ob ardentem quandam, & pungentem à bile acrimoniam.) illius fundum altiùs collo

matricis non attollitur. A collo bifida hæc dextrorſum & ſiniſtrorſum ſurſum fertur ad renes vſq; : in extremo ſunt teſtes. Mulieri verò vterus phialæ vitreę forma perſimilis fundo introrſum inuerſo in duos ſinus diductus: ad huius orificium cornua ſunt prælonga, & in horum ferè principio teſtes. A renibus vreteris tranſitum in veſicam, fiſtula quadam ſtramentitia per foramen in renis cauitate medium, exploramus, nũc flatu ſolo, nunc aqua ſucco quodam idoneo, vt mororũ tincta, ita deſcendentes, vt apertiſsimè appareat ingreſſus: id ſimiliter tentandum in omnibus cauis corporibus.

In cauitate renum circuncirca videas colatoria, quaſi valuulas quaſdam à vena emulgente, numeroſa ſobole per renum ſubſtantiam diſperſa, effectas.

Folliculo fellis ſurſum rupto, & bile expreſſa, inflauimus, apparuitq; flatui exitus, ſolus in duodenũ, duobus digitis poſt ecphyſin, ſed ſine membrana foramini appreſſa. Ab eadẽ veſicula meatus in ſimam hepatis, exoriens ſimplex, mox ramoſus in lobos ſparſus.

Cordis dextrũ ventriculum per venam cauam, & arteriam aortam per ſiniſtrum

vent

ventriculum inflauimus, ex illo flatu continuitatem venæ, ex hoc motum cordis & arteriarũ deprehenſuri. Vena caua in ipſo dextro cordis ventriculo ramũ in pulmones mittit venam arterioſam, exortu ſimplicem, ſed mox totuplicem, quot ſunt lobi in quos ſobole numeroſa diſtribuitur. Digito ſupra cor ramum emittit prægrãdem in dextrã partem ſpinæ, à quo vtrinque ramuli in muſculos intercoſtales ſecundum ipſas coſtas emittũtur ſimul cum arteriis à ſiniſtra ſpinę parte dimiſsis. Paulò ſupra ad claues bifida fertur in anteriora, & quadantenus perlata ramos emittit inſignes ad caput per partem colli lateralem, & ſuperficiariam.

IN equo arteria ſuperior eſt, ac multò ante renem, in ramos inſignes per partem renis ſuperiorẽ tendentes diuiditur, ſimulq; ramum maximũ demittit, in partem renis inferiorem cùm propè renis ſubſtantiam proceſſerit diuidendum, qui tandem ſibi occurrunt. Inter hos ſuperiores, & inferiores arteriæ ramos, vena renalis ſolida pergit in renẽ penitiùs, priuſquam arteriæ modo diuidatur in ramos ſcilicet ſuperiores ac inferiores, ramis arteriæ tamen ſemper interiores. In medio

vreter

vreter breuibus ramis,ſed æquè multis diuiſus.

IN CERVO.

CErui tibia noſtræ ſimilis, & ſub ea aſtragalus, & ſub aſtragalo os calcis,à quo ad tibiam vtrinq; oſsicula duo aſtragalum conſtringunt.

Os ſacrum longum, anguſtum,vno oſſe & principio ſecundi os ilium tangit.

Foramina intro & foras, vt in homine habet in duobus primis ſpondylis: in tertio tantũ antè,ſed per latus etiam exeunt: in quarto, & quinto foramen anticæ, & poſticæ parti ob oſsis tenuitatem cõmune:in ſexto ceſſat medulla.

Spondyli in lumbis ſex, apophyſes horum trãſuerſæ etiam oſsi ſacro proximæ, longè & ſurſum ſpectantes, poſticæ omnes deorſum.

In metaphreno tredecim ſpõdyli,quot & coſtæ: ſpondylus ſpina ſcilicet duodecimus eſt *ἀῤῥεπὴς*,& decimustertius,& primus lumborũ. Cõſtæ in medio inter ſpondylos omnes articulantur.

In collo,ſpondyli ſeptem prælongi,infimus breuiſsimus,dens breuis in ſecundo, ſed amplus & ad medullam cauatus.

Sept

Septimus colli ſpondylus non eſt in lateribus pertuſus. 6. 5. 4.3.ampla in lateribus corporũ non apophyſibus habent foramina ad ceruicalia vaſa: ſextus in quo dens tantum ſupernè in ſuo corpore exiguum,ſeptimum capiti proximum ſupernè minimum, quod in foramen medullæ incidit.

In oſſe pternam, & aſtragalum ſimul excipiente ſecũdum longitudinem totam cauitas eſt, quæ per foramen amplum in canalem medium duarum pedis trochlearum incidit.

Spõdyli thoracis,& lumborũ parte antica acuminati, nõ vt in homine rotundi.

Ligamentum habet in iſchij latere ad foramen pubis, quale homines.

Venas, arterias, neruos hîc non perſequor, quòd cum iis, quæ antè memorata ſunt,ferè conueniant.

IN LEONE.

A Cranio leonis in muſculos temporis, foramina quinq; neruis in crotaphitas viam dant.

Os maſtoides magnitudine & forma, oui cauitate intus manifeſta cum aurium cauitate continua.

Os

Os occipitis apophyſes habuit duas ſimiles noſtris, quæ cum primo ſpondylo articulantur.

Os occipitis craſsiſsimũ & latiſsimum, vt locum det muſculis caput tendentibus.

IN TROCTA.

TRocta maculis rubris paſsim variegata, ordines dentiũ habet ſex: primum labris connatũ, alios quinq; à labro in pharyngen abſcedentes: in quo tamen ſunt dentes in contrarium hamati, & qui cibum ex ventriculo regeri prohibeant.

Bronchias vtrinque quatuor dentibus hamatis, & aſperis & duris cõtumaces habet: ventriculum magnum limacibus quibuſdam fluuiatilibus, & coloris herbacei plenũ, quos aquæ fundum producit, ſquama admodum tenui & herbacea. Inteſtina habet in multas ecphyſes exoluta, deinde rectum, cætera nota ſunt.

Pulmones habet & diaphragma, & inter hæc cor triangulũ, ſub diaphragmate ventriculum, &c. ventris inferioris partes.

Lienem habet nigricãtem talpæ æmulum: hepar rubrum, id dextrum, illum ſiniſtrum, animalium cæterorum modo.

FINIS.

IACOBI SYLVII MEDICI EPITAPHIVM, PER I. Væuræum. Hed.

Syluius Hippocratis vindex ille, ille Galeni,
Imo artis vindex medicæ, medicusq́; docenti
Cui rerum ſuit & verborum copia, qualem
Vix reliquo quiſquam medicorũ ex ordine iactet:
Quem certa methodo medicis de rebus agentem
Aßiduè in ludo totius principe terræ
Mille acri aßiduè ſpectabant lumina viſu:
Quo dum augeretur doctorum Regius ordo,
Vix dicas laudis plus Rex, an Syluius ipſe
Carpſerit ex ſylua totum exoriente per orbem,
Ex ſylua medica, qualis non extitit ante:
Denique qui duro atq; agreſti robore natus
Creuit, & ante alios excultus floruit omnes,
Atque idem nulla vitæ defloruit hora,
Et nihilo ſecius fructum tulit omnibus horis:
Ille, inquam, ille nouus medicorum hîc dormit Homerus.

DE EODEM E Græco Theoſebiæ.

Ars medica haud dubiè tria funera vidit acerba:
Hippocratis primùm planxit nece, deinde Galeni,
Nunc in eo tumulo gemebunda, vbi Syluius, hæret,
Ac pudor eſt cerni, & tanto ſupereſſe magiſtro.